

Strukturelle kasus i finsk (?)

En analyse med ulike tilnærminger

Miika Brenna

Masteroppgave ved Institutt for lingvistiske og
nordiske språk / Det humanistiske fakultet

UNIVERSITETET I OSLO

10.05.2013

Strukturelle kasus i finsk (?)

En analyse med ulike tilnærminger

Miika Brenna

Masteroppgave ved Institutt for lingvistiske og
nordiske språk / Det humanistiske fakultet

UNIVERSITETET I OSLO

Copyright Miika Brenna

2013

Strukturelle kasus i finsk (?)

Miika Brenna

<http://www.duo.uio.no>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

Denne oppgaven prøver å finne hvilke prinsipper som må være til stede i en modell som forklarer bruken av de fire kasusene nominativ, akkusativ, genitiv og partitiv på finsk. For det formålet presenteres fem forskjellige modeller av hhv Paul Kiparsky, Ash Asudeh, Diane Nelson, Joan Maling og Arto Anttila og Jong-Bok Kim. Disse fem modellene diskuteres og etterprøves med empiri som ikke var med i datagrunnlaget i originalforfatterens artikler. Modellene og resultatene av møtet med ny empiri sammenlignes med hverandre og drøftes i et forsøk på å kartlegge hvilke prinsipper som gjør at modellene fungerer eller ikke fungerer for visse setningstyper, samt forslag til små endringer for å få modellene til å fungere i visse situasjoner. Til slutt framlegges det et forslag til hvordan enkelte av modellene kan modifiseres til å klarere reflektere noen av de prinsippene som har kommet til syne. Forslaget bygger på å behandle partitiv og akkusativ som semantiske kasus tildelt på grunnlag av den rollen de spiller for den semantiske avgrensetheten i setningen. Den delen av empirien som da best takles med en mekanisme for strukturell kasus, avgrenses til vekslinga mellom nominativ og genitiv (noen ganger regnet som akkusativ) på nomener som semantisk avgrenser betydningen av setningen.

Takk til

Jeg vil takke dem som har hatt direkte innvirkning på oppgaven; Kristian Kristoffersen, Andreas Sveen og Terje Lohndal ga meg verdifulle tilbakemeldinger da jeg fortsatt var i startgropa. Helge Lødrup har vært veilederen min og jeg har hatt enorm nytte av hans hjelp. Moren min har hjulpet meg med akseptabilitets-vurderinger for de finske setningene (men eventuelle feilvurderinger tar jeg selvsagt på egen kappe), faren min har hjulpet til med en del tekniske ting og begge har hjulpet til med korrekturlesinga. Til slutt har Anders Nøklestad og Krister Lindén, Janne Bondi Johannessen og Ash Asudeh bidratt eller stått klar til å bidra med ting som ikke er direkte reflektert i oppgaven.

Ellers vil jeg takke alle andre jeg har noe som helst forhold til. Jeg liker ikke å rangere folk, men folk ser til tider ut til å være glad i å rangeres, så jeg vil takke folk proporsjonalt med den positive innvirkninga de har hatt på meg (og ikke bare faglig). Til slutt vil jeg takke kjæresten min litt ekstra, proporsjonalt med tida hun bare har sett bakhodet mitt og hørt lyden fra tastaturet...

Innhold

1	Innledning.....	1
1.1	Om denne oppgaven.....	1
2	Litt om finsk.....	3
2.1	Det finske kasussystemet.....	3
2.2	Akkusativsproblematikken.....	6
2.3	Passiv i finsk.....	7
2.4	Possessivsetninger.....	9
2.5	Kiparskys aspektuelle innfallsvinkel til partitiv.....	10
3	Tidligere teorier.....	11
3.1	Kiparskys lisensieringsteori.....	11
3.2	Ash Asudehs oppfølgingsartikkel til Kiparskys lisensieringsteori.....	20
3.3	Diane Nelsons versjon av Bittner & Hales konkurrerende kasus.....	24
3.4	Malings Case in Tiers.....	29
3.5	Anttila og Kims versjon av Case in Tiers.....	31
4	Sammenligning og refleksjoner over tidligere teorier.....	34
4.1	Akkusativsproblematikken igjen.....	34
4.2	En innledende sammenligning.....	39
4.3	Imperativer.....	45
4.4	Osma - mengdeadverb i objektskasus.....	59
4.5	Komplekse predikater.....	70
4.6	Overordnede sammenligninger.....	81
5	Konklusjon.....	98
	Tillegg.....	100
	Tillegg A: Forkortelser.....	100
	Tillegg B: Oversettelser.....	100
	Tillegg C: Bittner, Hale og Nelsons definisjoner.....	101
	Tekniske hjelpemidler og referanser.....	108
	Tekniske hjelpemidler.....	108
	Referanser.....	109

1 Innledning

1.1 Om denne oppgaven

Denne masteroppgavens mål er å undersøke hvilke prinsipper som må ligge til grunn hvis man vil lage en modell som korrekt forutsier hvilke kasus som skal brukes i hvilke sammenhenger. Målet vil altså kunne realiseres dersom det er mulig å finne en del generaliseringer eller innsikter som sier noe om hvordan en slik modell vil se ut eller hvilke prinsipper som må inngå eller ikke inngå i en slik modell. Det vil være et mål i seg selv å uttrykke dette på en måte som samtidig er bred nok til å kunne brukes på tvers av alle mulige språk og økonomisk nok til ikke å ha store mengder redundans i modellen.

Selv om målet er å se på en modell som fungerer for alle tenkelige språk, er det hensiktsmessig å avgrense oppgaven en del, og jeg skal derfor konsentrere meg om den rollen kasus spiller i finsk. Jeg har valgt finsk hovedsakelig av to grunner: Den ene er at finsk har et kasussystem som er mer enn gjennomsnittlig komplisert og den andre er at jeg har god kjennskap til det fra før av (og som en tredje grunn så var det det veilederen min anbefalte meg). Derfor vil den underliggende forutsetninga for oppgaven være at finsk, med et komplisert kasussystem, vil gi et godt bilde av hvilke utfordringer og prinsipper som må ligge til grunn i et forsøk på å konstruere en modell som omfatter kasus på tvers av alle språk.

Det er også nødvendig å avklare hva denne oppgaven *ikke* er. Den er ikke et ledd i en eksisterende argumentasjon for eller mot noe spesielt og den er heller ikke et forsøk på å holde seg innafor en bestemt lingvistisk teori. Utgangspunktet er heller at enhver fungerende lingvistisk modell har klart å fange en eller annen innsikt som gjør at den fungerer og derfor bør vi ta alle fungerende teorier seriøst. Vi starter derfor på bar bakke så å si, uten å «heie på» noen bestemt modell eller ha noen andre forutsetninger enn dem vi allerede har nevnt; at det skal være en økonomisk beskrivelse som skal kunne brukes tverrspråklig. Som en del av måten å avgrense oppgaven på skal vi heller ikke starte med å hente inn allerede eksisterende innsikter fra andre modeller, men vi satser på at i den grad de er relevante for finsk, vil de komme til syne i de fem forskjellige modellene vi skal ta for oss.

Til slutt: Hva menes med uttrykket «kasus»? Det er ikke så lett å komme med en helt vanntett definisjon, men den aller første setningen i boka *Case* av Barry Blake beskriver kasus som «Case is a system of marking dependent nouns for the type of relationship they bear to their heads» (Blake 2001 s 1). Miriam Butt gir en oppsummering om problemstillinga rundt å gi en vanntett

definisjon av kasus (Butt 2006 s 3-12) og Blake 2001 behandler det problemet i større grad. Med litt godvilje dekker allikevel Blakes beskrivelse kasus på en god nok måte siden denne oppgaven ikke handler om definisjonen av kasus, men om kasusene vi har i finsk, og da hovedsakelig om de fire som passer best med beskrivelsen til Blake. Derfor vil jeg påstå at det er uproblematisk å starte oppgaven uten en helt konkret definisjon av hva kasus er, tverrspråklig sett (også fordi jeg underveis i oppgaven åpner for variasjon i definisjonen av kasus, som vi skal se senere).

For lingvistiske analyser av diverse språk i verden er det ikke uvanlig å operere med et skille eller en kategorisering av kasus i strukturell, leksikalsk/ideosynkratisk og semantisk kasus. Strukturell kasus er da kasus som bestemmes helt regelmessig ut fra generaliserte regler og omfatter gjerne argumentene til verb. Leksikalsk eller idiosynkratisk kasus brukes ofte om de tilfellene hvor kasusmarkeringa ikke gjenspeiler reglene for de strukturelle kasusene, så man sier at det er et spesielt unntak for et argument til et gitt leksem. Semantiske kasus brukes om kasus som ikke nødvendigvis sier noe om argumentenes forhold til predikatet, men heller bærer en mer eksplisitt semantisk betydning. I tillegg er det ikke uvanlig at nominativ er klassifisert litt forskjellig fra de andre kasusene, siden den veldig ofte ikke har noen morfologisk endelse mens de andre kasusene ofte har det. Dette har ført til at nominativ noen ganger ikke blir ansett som kasus i det hele tatt, men heller fraværet av kasus (f.eks. Bittner og Hale 1996 s 2). Andre ganger analyseres nominativ som en default-kasus (f.eks. Kiparsky 2001 s 322) eller det argumenteres for at nominativ er en umarkert kasus og at andre kasus er markerte (Anttila og Kim 2001 s 101). Det hører selvsagt også til historien at forskjellige lingvister bruker termene litt forskjellig. (Se f.eks. Butt 2006 for en rekke eksempler). For Iso Suomen Kielioppi har jeg valgt å bruke uttrykket «grammatiske kasus» i stedet for strukturelle kasus, for selv om det er klart at det er snakk om de kasusene som stort sett sier noe om argumentenes forhold til verbet, vil jeg ikke ta stilling til hvorvidt referansegrammatikken opererer med noen underliggende syntaktisk modell som genererer disse kasusene kun basert på f.eks. syntaktisk funksjon. Derfor vil jeg ikke gi dem en konnotasjon de ikke nødvendigvis bærer på og holder meg til den termen referansegrammatikken bruker. Denne oppgaven skal i stor grad dreie seg om de grammatiske kasusene i finsk, uten at jeg *a priori* skal ta stilling til i hvor stor grad de er strukturelle, leksikalske eller om dette i det hele tatt er en hensiktsmessig inndeling å ha på finsk.

2 Litt om finsk

2.1 Det finske kasussystemet

Ifølge finsk referansegrammatikk, Iso Suomen Kielioppi (Hakulinen og Vilkuna 2004), har finsk 15 kasus, hvorav fire av dem er grammatiske og de resterende 11 semantiske. Oversikten under viser inndelinga, med *hus (talo)* og 2SG som eksempler (s 1174-1175; alle sidetall i dette delkapittelet viser til sidetall i Iso Suomen Kielioppi).

		SG	PL	SG	PL	Omtrentlig betydning
<i>Grammatiske kasus</i>						
Nominativ	NOM	sinä	te	talo	talot	hus
Partitiv	PART	sinua	teidä	taloa	taloja	hus
Genitiv	GEN	sinun	teidän	talon	talojen	husets
Akkusativ	AKK	sinut	teidät	-	-	deg
<i>Semantiske kasus</i>						
Stedskasus						
<i>Innstedskasus</i>						
Inessiv	INE	sinussa	teissä	talossa	taloissa	i huset
Elativ	ELA	sinusta	teistä	talosta	taloista	ut av huset
Illativ	ILL	sinuun	teihin	taloon	taloihin	inn i huset
<i>Utestedskasus</i>						
Adessiv	ADE	sinulla	teillä	talolla	taloilla	oppå huset
Ablativ	ABL	sinulta	teiltä	talolta	taloilta	«fra oppå huset»
Allativ	ALL	sinulle	teille	talolle	taloille	«til oppå huset»
<i>Abstrakte stedskasus</i>						
Essiv	ESS	sinuna	teinä	talona	taloina	som hus
-	-	-	-	-	-	-
Translativ	TRA	sinuksi	teiksi	taloksi	taloiksi	«til som hus»
Sjeldent brukte kasus						
Komitativ	KOM	-	-	-	taloineen	med sine hus
Instruktiv	INS	-	-	-	taloin	ved hjelp av hus
Abessiv	ABE	sinutta	teittä	talotta	taloitta	uten hus

Det er verdt å merke seg at finsk har et system med vokalarmoni som gjør at kasusendelsene endrer vokal mellom *a* og *ä*¹, avhengig av hvilke vokaler som finnes i ordet de er et suffiks til (s 1173). Derfor vil *a*-suffikset i *taloa* og *ä*-suffikset i *sävyä* begge være uttrykk for partitiv. Regelen er rent fonologisk og vi antar for alle praktiske formål at det ikke er noen syntaktisk forskjell mellom dem.

En forklaring av alle kasusenes prototypiske bruksområder vil være at de grammatiske kasusene brukes til å angi forhold mellom et verbs argumenter, mens stedskasusene angir et forhold til et sted, mye på samme måte som de norske preposisjonene angir forhold til sted. De sjeldne kasusene har spesialiserte semantiske egenskaper. Ved første øyekast virker det veldig greit og ryddig, men virkeligheten viser seg å være langt mer kompleks.

Når det gjelder de grammatiske kasusene, er det lett å generalisere over flere språk ved å si at nominativ brukes for subjekter, akkusativ for objekter og dativ for indirekte objekter. På finsk derimot, kommer man ikke spesielt langt med en slik generalisering. For det første viser det seg at nominativ kan brukes både som subjekt, objekt og predikativ² (s 1174)³:

[1]	<i>Minä</i>	<i>syön</i>	<i>omenan.</i>
	Jeg.NOM	spise.PRE.1SG	eple.GEN
	Jeg spiser et eple/eplet.		
[2]	<i>Minä</i>	<i>syön</i>	<i>omenat.</i>
	Jeg.NOM	spise.PRE.1SG	eple.PL.NOM
	Jeg spiser eplene.		

¹ I tillegg veksler *u* med *y* og *o* med *ö*, mens *i* og *e* er nøytrale vokaler, og i tilfeller hvor stammen bare har *i* og *e*, vil det være *ä*, *ö* og *y* som forekommer.

² Jeg har valgt å glosse på en slik måte at poengene lett kommer fram og poengene er som regel kasusene. Derfor har jeg ikke markert morfemgrenser eller underliggende representasjoner eller lignende og jeg markerer også enkelte leksikaliserte elementer med deres tilsvarende norske leksikaliserte elementer, f.eks. vil 1SG-pronomenet glosses *jeg* i stedet for 1SG (men 1SG-verbbøyninga glosses 1SG). Noen ganger vil jeg også glosse «feil» med vilje for å gjøre et poeng enda tydeligere; f.eks. hvis det er et stort poeng at et *gutt* er tredjeperson, kan jeg finne på å glosse *gutt.(3SG)*, selv om det ikke er noe eksplisitt 3SG-morfem der. Jeg vil også av og til bøye den norske glossen (spesielt i akkusativ og imperativ) og eksplisitt markere det finske affikset i tillegg. Dette betyr ikke at det er dobbel bøyning eller noe sånt, men det er der kun for å gjøre glossinga lettlest.

³ Eksempelsetningene er en blanding av setninger tatt direkte fra Iso Suomen Kielioppi og setninger jeg har laget selv, på grunnlag av eksemplene fra referansegrammatikken.

- [3] Minä olen mies.
 Jeg.NOM være.PRE.1SG mann.NOM
 Jeg er en mann.

Videre kan partitiv også brukes både som subjekt, objekt og predikativ (s 1174):

- [4] Minulla on omenoita repussa.
 Jeg.ADE være.PRE.3SG eple.PL.PAR sekk.INE
 Jeg har epler i sekken («Eplene er i sekken for meg»).

- [5] Minä syön omena.
 Jeg.NOM spise.PRE.1SG eple.PAR
 Jeg spiser eple.

- [6] Se on omena.
 Det.NOM være.PRE.3SG eple.PAR
 Det er eple (som svar på et spørsmål som «Hva er det her i kaka?»).

Genitiv kan også brukes både som subjekt, objekt og predikativ (s 1174):

- [7] Minun täytyy syödä omena.
 Jeg.GEN måtte.PRE.3SG spise eple.NOM
 Jeg må spise et eple.

- [8] Minä syön omenan.
 Jeg.NOM spise.PRE.1SG eple.GEN
 Jeg spiser et eple/eplet.

- [9] Se on minun.
 Den.NOM være.PRE.3SG jeg.GEN
 Den er min.

Akkusativ-formen finnes bare for pronomener og spørreord og kan også brukes som både subjekt⁴ og objekt (s 879 og 1174):

- [10] Minulla on sinut.
 Jeg.ADE være.PRE.3SG deg.AKK
 Jeg har deg («Du finnes for meg»).

⁴ I referansegrammatikken kalles dette subjektet for et e-subjekt, eller eksistensial-subjekt for å skille det fra andre subjekter som faktisk har samsvarsbøyning med verbet (s 879).

[11] Minä tapan sinut.
 Jeg.NOM drepe.PRE.1SG deg.AKK
 Jeg dreper deg.

I tillegg er det i finsk grammatikk snakk om såkalte *osma*, som kommer av *objektinsijainen määrän adverbialli*, eller *mengdeadverb i objektskasus*, som er visse adverbialer som også kan forekomme i de forskjellige grammatiske kasusene (s 926):

[12] Juokse tunti!
 Løp.IMP time.NOM
 Løp i en time!

[13] En juossut tuntiakaan.
 Ikke.PRE.1SG løpe.NUTPART⁵ time.PART.ikke-engang
 Jeg løp ikke engang en time.

[14] Juoksin tunnin.
 Løpe.IPF.1SG time.GEN
 Jeg løp i en time.

Dette er allikevel bare et knippe eksempler og det er langt flere å ta av, men disse eksemplene illustrerer godt hvilke utfordringer vi har ved å systematisere kasusbruken i finsk i en lingvistisk teori. Vi skal altså konsentrere oss om nominativ, akkusativ, genitiv og partitiv.

Det er verdt å merke seg at framstillinga vi har gitt av f.eks. e-subjekt senere skal bli problematisert og at det er foreslått flere forskjellige analyser av disse setningene (hvorav noen av analysene ugyldiggjør dette oppsettet), men dette er altså slik referansegrammatikken framstiller det.

2.2 Akkusativsproblematikken

Det at akkusativen har en unik form for pronomener, men ikke noen unik gjenkjennelig form for nomener (altså DP-er/NP-er) skaper mildt sagt litt hodebry. Iso Suomen Kielioppi forteller oss at det historisk sett fantes en distinkt objektskasus som sluttet på -m, men at denne har falt sammen med dagens genitiv og at vi i dag bare har en form som slutter på -n. Akkusativsbegrepet har deretter blitt brukt for å skille partitiv fra «de andre formene» og denne akkusativen kunne derfor slutte på både -n, -t og -Ø (altså være uten noen realisert morfologisk endelse), av og til også uttrykt som hhv genitivakkusativ og nominativakkusativ (siden n-formen

⁵ NUT-partisipp. Finsk har flere forskjellige partisipper og NUT-partisippen er en av dem (Hakulinen og Vilkuna 2004 s 148). Navnet kommer fra en potensiell underliggende form.

er lik genitivsformen og -t og -Ø-formen er lik hhv flertall og entall av nominativ). (Hakulinen og Vilkkuna 2004 s 1178). Følgende tabell viser hvordan dette paradigmet ville sett ut.

		2SG	2PL	hus.SG	hus.PL
Nominativ	NOM	sinä	te	talo	talot
Partitiv	PART	sinua	teidä	taloa	taloja
Genitiv	GEN	sinun	teidän	talon	talojen
Akkusativ	AKK	sinut	teidät	talo/talon	talot

Denne akkusativsproblematikken har blitt med oss helt til i dag, og blant artiklene som er dekket i denne oppgaven, er det flere forskjellige innfallsvinkler. I den ene enden av spekteret har vi innfallsvinkelen som Iso Suomen Kielioppi har valgt, at det ikke finnes noen akkusativsform for nomener, mens den andre enden er den historiske, som tar for seg alle objekter som ikke er i partitiv, som akkusativ. Det finnes også en mellomting hvor man regner med en n-akkusativ og t-akkusativ, men ikke en Ø-akkusativ. Det kan allikevel fortsatt være enkelte av tilfellene som blir analysert som genitiv eller nominativ, alt ettersom hva som passer godt inn i systemet (f.eks. vil subjekter i flertall typisk bli analysert som nominativ og ikke t-akkusativ). Andre ganger oversimplifiseres kasusinnndelinga som en måte å unngå overproblematisering hvis det er noe annet som er poenget i artikkelen (f.eks. Kiparsky 1998, som skiller seg fra Kiparskys analyse i artikkelen fra 2001, hvor kasusinnndelinga spiller et viktig poeng).

Til syvende og sist må man bare holde tunga rett i munnen når man leser. De to første modellene, Kiparsky og Asudehs, operer med et akkusativsparadigme hvor nomen ikke har noen innførsel mens de tre siste, Nelsons, Malings og Anttila og Kims, opererer med et akkusativsparadigme som er den nevnte mellomtingen, hvor n- og t-akkusativen er med, men ikke Ø-akkusativen.

2.3 Passiv i finsk

Passiven i finsk har ikke noe så klart skille fra aktive setninger som den har i den del andre språk. Det finnes flere måter å skjule identiteten til subjektet på (slik som passiv gjerne gjør), men den formen som oftest refereres til som passiv er den som morfologisk er -taan (eller tilsvarende avhengig av fonologi) i presens og -tiin i fortid og som referansegrammatikken kaller «en-personlig passiv» (*yksipersonainen passiivi*), fordi den ikke viser noen samsvarsbøyning med eventuelle argumenter (så den har bare én samsvarsform og dermed bør ikke *en-personlig* forveksles med *førsteperson*) (Hakulinen og Vilkkuna 2004 s 1254-1256). Kiparsky er klar på at

det ikke er snakk om passive setninger, men heller upersonlige setninger (Kiparsky 2001 s 353). Det står litt om denne problemstillinga i referansegrammatikken, men de konkluderer med at de fortsatt vil kalle den *passiv* (Hakulinen og Vilkuna 2004 s 1268-1269). Jeg velger å følge referansegrammatikken for å unngå forvirring når jeg referer til artiklene, noe også Kiparsky gjør, selv om han er veldig klar på at det egentlig burde vært annerledes.

For den finske passiven gjelder det at det underforståtte subjektet hovedsakelig må være menneskelig og i flertall (Hakulinen og Vilkuna 2004 s 1256), så en aktiv setning og dens tilsvarende passiv vil ikke alltid semantisk sett være like; hvis man f.eks. rent mekanisk gjør om den aktive setningen «Sola smelter snøen» til passiv, kan betydninga forandre seg:

[15] Aurinko sulatti lumen
 Sol.NOM smelte.IPF.3SG snø.GEN
 Sola smelter snøen.

[16] Lumi sulatettiin.
 Snø.NOM smelte.PASS
 Snøen ble smeltet (som resultat av en handling av noen mennesker).

Passiven har i denne oppgaven ikke fått noe eget dedikert delkapittel, men formen dukker opp rett som der som et middel til å syntaktisk eliminere et subjekt fra en setning. Det er verdt å merke seg at det ikke er gitt at det ene argumentet som står igjen er forfremmet til et subjekt og vi skal se at det av og til analyseres som et objekt. Det er blant annet påfallende at pronomener står i akkusativ:

[17] Sinut nähtiin
 Deg.AKK se.PASS
 Du ble sett.

Selv om passiven ikke har fått noe eget delkapittel ser vi allikevel i andre sammenhenger de innsiktene de forskjellige forfatterne har presentert i forhold til passiv.

Uavhengig av om passiven «virkelig» er en passiv eller ikke, skal jeg glosse den PASS (og neglisjere å glosse tidsaspektet som vanligvis er uviktig for poenget jeg vil fram til, siden poenget som regel bare er å fjerne et argument. Det er også slik at finsk ofte ser ut til å ha en default-bøyning til 3SG og dermed ville det ikke være fullstendig urimelig å glosse passiven med en 3SG, men det skal jeg heller ikke gjøre, for som sagt finnes det ikke flere samsvarsbøyningsformer for passiven, så vi ville ikke få noe igjen for en eventuell 3SG-glossing). Selv om glossen sier *PASS*, vil jeg allikevel ikke alltid oversette en finsk setning i

passiv til en norsk setning i passiv dersom jeg føler at en norsk setning med «man» formidler betydningen bedre.

2.4 Possessivsetninger

Som det har gått fram av eksempelsetningene (setning [4] og [10]) har finsk en del setninger som bryter litt med det vi ville forvente å finne i en setning og disse setningene går under mange forskjellige navn og kategoriseringer; f.eks. eksistensielle setninger, possessive setninger, nesessive setninger og dativ-genitiv -setninger (Kiparsky 2001 s 330, 355), eller uakkusativer, kopula-setninger og komplekse predikater (Nelson 1998 s 153-156). Disse grupperingene og navnene på dem er ikke alltid helt overlappende og omfatter av og til også flere setningstyper enn dem vi sikter til akkurat her. Referansegrammatikken klassifiserer de setningstypene vi sikter til som forskjellige typer eksistensielle setninger (Hakulinen og Vilkkumäki 2004 s 850-856). Disse setningene fikk opprinnelig mer plass i oppgaven, men grunnet kravet om maksimalt sideantall, skal jeg bare presentere kort én type som jeg kaller possessivsetninger, som kommer til å gå igjen blant de andre setningene vi skal se på.

Possessivsetninger er setninger som sier noe om eieforhold, enten konkret eller i overført betydning. Det som er avvikende med disse, er at possessoren står i en semantisk kasus, adessiv, verbet som er *olla* (*være*) ikke kongruerer med noen av argumentene og det siste argumentet står enten i nominativ hvis det er et nomen eller akkusativ hvis det er et pronomen (i likhet med passive setninger). Eventuelt kan det stå i partitiv under visse forhold (se neste delkapittel):

- [18] Minulla on *kirja*.
Jeg.ADE være.PRE.3SG bok.AKK
Jeg har en bok («En bok finnes for meg»).
- [19] Minulla on *sinut*.
Jeg.ADE være.PRE.3SG deg.AKK
Jeg har deg («Du finnes for meg»).
- [20] Minulla on *kirjoja*.
Jeg.ADE være.PRE.3SG bok.PL.PART
Jeg har bøker («Bøker finnes for meg»).

Siden disse setningstypene avviker fra de brede generaliseringene om hvordan subjekter, objekter og verb pleier å oppføre seg, er det selvsagt uenighet om nøyaktig hvilken syntaktisk funksjon de forskjellige argumentene har. Vi vil se at de forskjellige artikkelforfatterne har forskjellige innfallsvinkler, men det tar vi når vi kommer dit.

2.5 Kiparskys aspektuelle innfallsvinkel til partitiv

I 1998 skrev Kiparsky en artikkel (Kiparsky 1998) som undersøkte hvilke semantiske forhold som kunne knyttes til bruken av partitiv og vi skal bruke denne artikkelen for å beskrive partitiven i finsk. Kiparsky slår fast at partitiv er en helt vanlig strukturell kasus (i motsetning til en «svak» strukturell kasus, som De Hoop foreslo og som Kiparsky eksplisitt argumenterer mot (s 8-11; alle sidetall i dette delkapittelet viser til Kiparsky 1998)) ved å se på hvordan den oppfører seg og ikke oppfører seg i en del setninger.

Uten at vi skal gå altfor detaljert fram, kommer Kiparsky (med utgangspunkt i en artikkel av Krifka) fram til at det er viktig å se på den semantiske bundetheten til en VP som en helhet og han poengterer at både verbet og objektet kan bidra til hvorvidt VP-en som en helhet er semantisk bundet eller ikke (s 11-13). Dette skiller seg fra andre innfallsvinkler som ikke anser aspekt (i dette tilfellet atelisk/telisk) som bundethet, men i denne artikkelen vil Kiparsky samle begge under ett. Et verb kan være enten bundet (telisk) eller ubundet (atelisk) og objektet kan også være bundet eller ubundet. Det er kun hvis både verbet og objektet er bundne, at man vil få akkusativ (som i denne artikkelen inkluderer -n og -t -formene som akkusativsformer) og i de andre tilfellene vil objektet få partitiv (s 19).

Vi har ikke morfologiske uttrykk for alle distinksjonene i norsk, men jeg skal allikevel prøve å eksemplifisere med norske eksempler for å skape en slags intuitiv følelse av det. F.eks. med situasjonen *lese blad*, kan man tenke seg at verbet kan være telisk, slik at det er tydelig at lesinga blir fullført på et gitt tidspunkt, f.eks. i setningen *Jeg leste blader fra ti til halv elleve*. Man kan også tenke seg at verbet kan være atelisk slik at det ikke er gitt hvor lenge lesinga holdt på, f.eks. *Jeg leste blader ganske lenge i går*. Det er også mulig at det er en gitt mengde blader som leses (bundet objekt), slik at aktiviteten tar slutt når bladene er ferdiglest: *Jeg leste de tre bladene i går*. Til slutt kan man tenke seg at mengden blader ikke er spesifisert, *Jeg leste blader i går*.

Bildet ser altså slik ut (s 19):

	[+B] objekt	[-B] objekt
[+B] verb (telisk)	luin lehdet lese.IPF blad.PL.AKK (NOM) «leste bladene»	luin lehtiä lese.IPF blad.PL.PART «leste blader»
[-B] verb (atelisk)	luin lehtiä lese.IPF blad.PL.PART «(dreiv og) leste bladene»	luin lehtiä lese.IPF blad.PL.PART «(dreiv og) leste blader»

Kiparsky tar også for seg de tilfellene hvor et subjekt står i partitiv. Han påpeker at de bare kan forekomme med en gruppe intransitive verb som kalles presenteringsverb (en type eksistensielle verb. Eksempler på dem er *kuolla* (*dø*), *syntyä* (*bli født*), *asua* (*bo*), *kiivetä* (*klatre*) osv.). Kiparsky forklarer dette fenomenet ved å gå ut ifra at partitiv kun tildeles inne i en VP (men Kiparsky operer ikke med dypstruktur på samme måte som Government and Binding -teorien), og at finsk kan ha kun ett direkte internt argument. Dermed blir de eksistensielle subjektene «subjekter i objektsposisjon», en påstand som styrkes ved alle de eksistensielle verbene er intransitive og at det mangler samsvarsbøyning mellom subjektet og verbet. Kiparsky går også ut ifra at de VP-interne subjektene lisensieres av lokative argumenter, enten implisitte eller eksplisitte.

Kiparsky påpeker til slutt at subjektene i partitiv ikke sier noe om aktiviteten som en helhet, slik som objektene i partitiv gjør, men kun noe om bundetheten til subjektet. Han presenterer følgende minimale par på s 31:

[21] Poika saapui
 Gutt.NOM ankomme.IPF.3SG
 Gutten/En gutt ([+B]) ankom ([+B]) (Det ankom en gutt/Gutten ankom)

[22] Poikia saapui
 Gutt.PART ankomme.IPF.3SG
 Gutter ([−B]) ankom ([+B]) (Det ankom gutter)

3 Tidligere teorier

Vi skal i denne oppgaven presentere fem forskjellige modeller for tildeling av kasus i finsk før vi etterpå sammenligner dem og ser på deres styrker og svakheter.

3.1 Kiparskys lisensieringsteori

Denne presentasjonen baserer seg på Kiparskys to artikler *The Rise of Positional Licensing* (Kiparsky 1997) og *Structural Case in Finnish* (Kiparsky 2001) samt Miriam Butts framstilling av teorien i *Theories of case* (Butt 2006). Sidetallene i dette delkapittelet refererer⁶ til Kiparsky 2001 med mindre noe annet er spesifisert.

⁶ Kiparskys egen framstilling av sin modell er ikke veldig oversiktlig. Siden han kun forklarer de delene som er relevante til enhver tid, måtte det mye kryssreferering til blant disse tre kildene for å forstå systemet. Nå som jeg har forstått systemet, kan jeg lett referere til f.eks. den ene setningen som uttrykker det man trenger et avsnitt på å forklare, og siden dette er et akademisk arbeid, skal jeg gjøre det, selv om den ene setningen (i dette tenkte

Kiparsky har flere forskjellige nivåer i teorien sin. Som et øverste nivå har han konseptuell kunnskap, som inkluderer alt vi vet om et gitt tema og jeg går ut fra at dette inkluderer informasjon om ordenes konnotasjoner, hvordan ting fungerer (hvis temaet er en ting, som f.eks. en bil) osv., uten at jeg finner en direkte referanse for dette. Et undernivå av konseptuell kunnskap er semantisk form, som er den delen av konseptuell kunnskap som er relevant for grammatikken og dette nivået fungerer som et grensesnitt mellom konseptuell kunnskap og syntaktisk struktur (s 325-326).

På nivået for semantisk form, vil man kunne angi tematiske roller ved hjelp av såkalt lambda-abstrahering, som brukes i formell semantikk. Produktet av lambda-abstrahering gir oss et sett med variabler som tilsvarende de tematiske rollene til et gitt leksem. De tematiske rollene rangeres slik at noen er høyere eller lavere enn andre og denne rangeringa avhenger av hvor dypt rollen er innføyd (embedded) i den semantiske formen. Denne rangeringa avhenger igjen av den teoriinterne semantiske analysen av leksemet, men av plasshensyn skal jeg ikke gå veldig detaljert inn på den selv om jeg skal gi et kort eksempel: F.eks. *å sette* (eller *panna*⁷ på finsk) er $\lambda z \lambda y \lambda x [x \text{ CAUSE } [\text{BECOME } [y \text{ AT } z]]]$, og i dette eksempelet kan man få en intuitjon om hvordan rollene rangeres, siden x er «ytterst» og z «innerst», eller altså dypest i den semantiske formen⁸ (s 326).

Hver tematiske rolle får tildelt visse kasustrekk (case features) avhengig av deres rangering og det er disse kasustrekkene som er limet i Kiparskys teori. De tre kasustrekkene Kiparsky operer med er $[\pm H(\text{øyeste}) R(\text{olle})]$, $[\pm L(\text{aveste}) R(\text{olle})]$ og $[\pm S(\text{tructure}) C(\text{ase})]$ (Strukturell Kasus)]. De tildeles på en slik måte at:

- a. $[+HR]$ tildeles den høyeste rollen,
- b. $[+LR]$ tildeles den laveste rollen.

Det betyr at der hvor det bare er én tematiske rolle, vil den rollen få både $[+HR]$ og $[+LR]$, men hvis det er tre tematiske roller, så vil den øverste få $[+HR]$ og den nederste $[+LR]$ mens den midterste ikke vil få tildelt noen trekk (Kiparsky 1997 s 18).

eksempelet) er fullstendig verdiløs som en forklaring for noen som ikke allerede kjenner Kiparskys system. Håpet mitt er at etter å ha lest dette delkapittelet, vil sånne korte setninger gi mening.

⁷ Jeg er klar over at *panna* kan ha andre konnotasjoner også, men jeg holder meg til *panna* for å være i samsvar med Kiparskys eksempel.

⁸ Det er også mulig å ha en uoverensstemmelse mellom antall argumenter og tematiske roller, som i f.eks. det norske *regne* som vil være $\lambda x [\text{RAIN}]$ hvor λx vil være det tomme subjektet *det* i *Det regner*. Passive setninger er eksempler på uoverensstemmelse andre veien hvor det er færre realiserte argumenter enn det er tematiske roller (Kiparsky 1997 s 17)

I tillegg til [\pm HR] og [\pm LR] tildeles generelt alle tematiske roller [+SC], men for finsk er det kun ett direkte argument i VP, som gjør at alle interne tematiske roller (det vil si, de som er innafor VP-en i realisert form) bortsett fra én degraderes til [-SC] (s 327). Mekanismen som gjør dette mulig er spesifikkhetsprinsippet (Specificity Principle) som sier at mer spesifikk informasjon (slik som den særpråklige finske restriksjonen om kun ett direkte argument) vil tildeles før generell informasjon⁹ (Kiparsky 1997 s 20) For å forklare den eksakte mekanismen til [\pm SC] må vi gå videre til Kiparskys neste nivå, abstrakt kasus.

Ved å ta en nøyere titt på kasustrekkene, kan man etablere fire abstrakte kasus uttrykt ved kasustrekkene¹⁰ (s 327):

A(gens):	Transitivt subjekt	[+HR, -LR]
S(ubjekt):	Intransitivt subjekt	[+HR, +LR]
D(ativ):	Høyere (indirekte) objekt	[-HR, -LR]
O(bjekt):	Lavere (direkte) objekt	[-HR, +LR]

Disse abstrakte kasusene tildeles de tematiske rollene som har [+SC] slik at kasustrekkene sammenfaller. I et tilfelle med bare én tematisk rolle, vil altså den ene tematiske rollen få den abstrakte kasusen S. Hvis en tematisk rolle ikke har noen kasustrekk (som er tilfelle for et leksem med tre tematiske roller), vil den midterste rollen (som hverken har fått [+HR] eller [+LR]) få tildelt den abstrakte kasusen D, dersom den også har kasustrekket [+SC]. [+SC] er altså kasustrekket som gjør at et argument får abstrakt kasus (s 327).

Kiparsky har i tillegg et nivå for morfosyntaktisk kasus (legg merke til at det er en forskjell mellom *morfosyntaktisk* og *morfologisk* her) og dette nivået er sammensatt av tre forskjellige komponenter; morfologisk kasus, samsvarsbøyning og strukturell posisjon. For finsk har de morfologiske kasusene disse kasustrekkene (s 327):

Nominativ:	[]
Partitiv:	[-HR]
Akkusativ:	[-HR, -LR]
Genitiv:	[+HR]

De strukturelle posisjonene har følgende kasustrekk (s 327):

Eksternt argument -posisjon:	[+HR]
Internt argument -posisjoner:	[-HR]

⁹ Dette prinsippet brukes ikke bare for [\pm SC], men gjelder i flere sammenhenger hvor det er et skille mellom generell og spesifikk informasjon (Kiparsky 1997 s 20). Som et generelt prinsipp om at spesifikk informasjon tildeles før generell i tildelinga av kasus, kalles det noen ganger Paninis prinsipp (se f.eks. (Booij 2012 s 120))

¹⁰ Dette følger oppsettet i Butts og Kiparsky 2001, som begge er nyere enn Kiparsky 1997.

Og i tillegg har alle interne argumenter bortsett fra det nederste også [-LR]. Når det gjelder samsvarsbøyning med subjektet, gir det nominativ kasus. For Kiparsky er altså morfosyntaktisk kasus ikke bare morfologisk dependent-markering, men også hodemarkering og posisjon. Disse tre utgjør tilsammen morfosyntaktisk kasus og for finsk har de morfosyntaktiske kasusene samme kasustrekk som de morfologiske over (altså Nominativ: [], Partitiv: [-HR], Akkusativ: [-HR, -LR], Genitiv: [+HR]) (s 327).

Måten disse kasustrekkene fungerer på, er at man forsøker å forene dem slik at de samsvarer. I utgangspunktet er det bare én av de tre komponentene av den morfosyntaktiske kasusen som trengs for å forene morfosyntaktisk kasus med den abstrakte kasusen. Det vil altså si at det kan være en uoverensstemmelse mellom morfologisk kasus og morfosyntaktisk kasus, dersom de abstrakte kasustrekkene kan forenes med kasustrekkene fra f.eks. en strukturell posisjon (Kiparsky 1997 s 22). En analyse av setningen *Jeg satte boka på topphylla* vil dermed se slik ut (etter at man har gjennomført lambda-abstraheringa nevnt tidligere) (s 328):

[23] Setning:	Minä	panin	kirjan	ylähyllille
Gloss	Jeg.NOM	sette.IPF.3G	bok.GEN	topphylle.ALL
Lambda-abstr.	λx		λy	λz
Tematiske roller	[+HR, +SC]		[+SC]	[+LR, -SC]
Abstrakt kasus	[+HR, -LR]		[-HR, -LR]	[Ø]
<i>Morfosyntakt. kasus</i>				
Morfologisk kasus	[]		[-HR, -LR]	[Ø]
Strukt. posisjon	[+HR]		[-HR]	[Ø]
Samsvarsbøyning	[]		[Ø(?)]	[Ø]
<i>Endelig morfosyntakt.</i>	[] (NOM)		[-HR, -LR] (AKK)	

Som vi ser bringer ikke denne analysen oss i mål siden vi har kommet fram til at *kirjan* burde stått i akkusativ (siden den har kasustrekkene [-HR, -LR]), så Kiparsky har lagt til optimalitetsteori for å gi en korrekt beskrivelse av hvilken kasus som skal brukes, men først må vi introdusere ytterligere et par detaljer om finsk.

Kiparsky går ut fra at finsk har både eksterne og interne subjekter (men ikke helt på samme måte som Government and Binding tar for seg interne og eksterne argumenter. Kiparsky bruker internt og eksternt som et uttrykk for lisensiering i en realisert frase heller enn i en forutsatt D-struktur) (s 345). De eksterne subjektene bærer kasustrekket [+HR] og de lisensieres ideelt sett

av sine nominative kasus, subjektkongruens og Spec-IP-posisjonen (s 331). Interne subjekter, derimot er typiske eksistensial-subjekter og opptar komplementposisjonen til verbet og har det abstrakte kasustrekket [+HR] (pga. lambda-abstraheringa), men det morfosyntaktiske kasustrekket [-HR] som de får av posisjonell lisensiering (s 349). Interne subjekter har heller ikke subjektkongruens.

[24] Eksternt subjekt (s 331):

Sotilaat	tuhosivat	tämän	kylän.
Soldat.PL.NOM	ødelegge.IPF.3PL	denne.GEN	by.GEN
Soldatene ødela denne byen.			

[25] Internt subjekt (s 345):

Nyt	tulee	uutiset.
Nå	komme.3SG	nyhet.PL.NOM
Nå kommer nyhetene.		

Finsk har også to typer objekter; R(esultativ)-objekter og I(rresultativ)-objekter (men Kiparsky foretrekker å bare kalle dem R- og I-objekter, siden resultativitet ikke dekker forskjellene godt nok). R-objekter tas av de predikatene som omhandler en bundet handling, altså alle teliske predikater (som f.eks. *kjøpe, ta, finne*) og en del «kvasi-resultative» ateliske predikater som omhandler å *vite, forstå* osv. R-objekter er i partitiv bare ved negasjon eller ved kvantitativt ubestemt referanse (hvor da partitiven lisensieres av negasjonen eller kvantifikatoren). I-objektene tas av predikater med uvisst omfang (i f.eks. tid, mengde, kompletthet osv) og disse er alltid i partitiv. R- og I-objekter har forskjellige kasustrekk, nemlig [-HR, -LR] for R-objekter og [-HR, +LR] for I-objekter (s 332). Kiparsky begrunner forskjellen i disse kasustrekkene med et forslag av Piñon, om at resultative objekter har en ekstra tematisk rolle, nemlig resultatet, og at dette er den laveste rollen. Dermed kan ikke R-objekter ha [+LR], siden det er resultatet som har [+LR] (s 341).

Som et eksempel tar han setningen *Minä ammuin karhun (kuoliaaksi)* og *Minä ammuin karhua*, som da må analyseres på denne måten (Kiparsky 2001 s 341-342):

[26]	Jeg skøyt bjørnen (til døde)			
	Minä	ammuin	karhun	(kuoliaaksi)
	Jeg.NOM	skyte.IPF.1SG	bjørn.GEN	død.TRA
Lambda:	λx		λy	λz
Tematisk:	[+HR, +SC]		[+SC]	[+LR, -SC]

[27]	Jeg skøyt på bjørnen.		
	Minä	ammuin	karhua
	Jeg.NOM	skyte.IPF.1SG	bjørn.PART
Lambda:	λx		λy
Tematisk:	[+HR, +SC]		[+LR, +SC]

I Kiparsky 2001, er det tatt i bruk optimalitetsteori (og alt som omhandler Kiparskys optimalitetsteori (OT) presenteres på s 336-337 og 362-366, så jeg gir ingen nøyere sidereferanser så lenge vi holder oss innafor OT) fordi maskineriet Kiparsky har operert med hittil, fortsatt ikke gir riktig kasus i finsk. Optimalitetsteorien fungerer slik at man har en rekke restriksjoner som må tilfredsstilles og disse restriksjonene er rangerte slik at brudd på lavere rangerte restriksjoner godtas hvis det trengs for å tilfredsstillere høyere rangerte restriksjoner. De alternativene som bryter med de høyeste restriksjonene forkastes fram til man sitter igjen med et (eller flere) alternativer som kun bryter med lavest mulig restriksjoner. I Kiparskys opplegg er det slik at dersom det er mer enn ett alternativ, vil det telle inn hvordan de lavere restriksjonene brytes, fram til man får et entydig svar. Jeg skal kort presentere de forskjellige restriksjonene for finsk i rekkefølgen fra høyeste rangerte til laveste:

1) MAX[-HR]/D: Et pronominalt argument som har fått en tematisk rolle med det abstrakte kasustrekket [-HR] må ha det morfosyntaktiske kasustrekket [-HR]. Med andre ord, et pronominalt objekt skal være i akkusativ eller partitiv.

2) *[-HR]: Unngå kasustrekket [-HR]. Denne restriksjonen, kombinert med den første, sørger for at det å gi pronominal argumenter akkusativ eller partitiv er førsteprioritet, og deretter skal man unngå akkusativ og partitiv så godt det er mulig for andre, ikke-pronominal objekter. Kiparsky gir ingen eksplisitt motivasjon for denne restriksjonen, annet enn at han viser at systemet fungerer når den er til stede og er rangert slik den er.

3) JR (Jahnssons regel¹¹): NP-Ø (altså nominativ entall) må være en «pivot», som er definert som den høyeste realiserte tematiske rollen med [+SC]. Denne restriksjonen utelukker altså at

¹¹ Dette navnet henviser til en innsikt Adolf W. Jahnsson presenterte i *Finska språkets satslära* fra 1871 (Jahnsson 1871) om finsk grammatikk, og flere av dagens forfattere liker å kalle sine egne formuleringer for vekselvirkninga (eller deler av vekselvirkninga) mellom de forskjellige kasusene på subjekt og objekt for *Jahnssons regel*. Siden forfatterne gjerne unnlater å nevne sidetall, er det ikke godt å si nøyaktig hvilken formulering de forskjellige forfatterne sikter til, eller om i det hele tatt sikter til samme formulering. Jeg mistenker faktisk at de refererer til forskjellige ting; sammenlign (Anttila og Kim 2011 s 100) med (Kiparsky 2001 s 317) for to forskjellige relasjoner. Spesielt med tanke på at det som vi i dag forstår som akkusativform kun nevnes som en østfinsk dialektvariant som

flere argumenter enn det høyeste realiserte står i nominativ entall. (Siden objekter kan stå i nominativ entall i finsk, virker altså denne regelen inn der hvor et subjekt står i nominativ entall og et objekt potensielt kunne gjort det samme). Denne restriksjonen brytes dersom det finnes et argument i nominativ entall (NP-Ø) og dette argumentet ikke er den høyeste realiserte rollen med strukturell kasus. Restriksjonen kan altså bare brytes av nominativ-alternativet.

4) MAX[α F]: Et argument med en tematisk rolle med det abstrakte kasustrekket [α F] må ha det morfosyntaktiske kasustrekket [α F] (hvor [α F] er en variabel som viser til at trekket skal være likt). Med andre ord, må de morfosyntaktiske kasustrekkene tilsvare de abstrakte kasustrekkene. Denne restriksjonen setter Kiparsky opp slik at den bare kan brytes én gang, dersom ikke alle kasustrekk er like.

5) * $[\alpha$ F]: Unngå kasustrekk. Siden nominativ på finsk ikke har noen kasustrekk, vil det bety at regelen for finsk sier at ledd helst skal være i nominativ, med mindre de andre restriksjonene har avgjort noe annet. Denne restriksjonen setter Kiparsky opp slik at den kan brytes flere ganger, én gang for hvert kasustrekk.

Dette er maskineriet som Kiparsky benytter seg av for å forklare kasusbruken i finsk. Kiparskys framstilling er altså slik at en stjerne betyr at alternativet på samme linje som stjerna bryter med restriksjonen i kolonnen. Grå celler betyr at den linja som de grå cellene er i, ikke lenger er et alternativ, siden den linja har brutt med en restriksjon som er høyere rangert enn den høyeste restriksjonen som et annet alternativ har brutt med (eller eventuelt at et annet alternativ ikke har brutt med noen restriksjon). Hånda som peker viser hvilket av alternativene som var best (eller egentlig minst dårlig).

For å gjenoppta analysen av boka på topphylla ([23]), vil det altså foregå slik: Vi husker at *Minä* (jeg) er det argumentet med høyest rolle, så dets tematiske rolle fikk kasustrekket [+HR]. Siden det er predikatets eksterne argument, fikk det også kasustrekket [+SC], som gjorde at det kunne få strukturell kasus. I et forsøk på å forene kasustrekkene på den tematiske rollen og kasustrekkene til de abstrakte kasusene, ble *Minä* tildelt den abstrakte kasusen A(gens) og denne abstrakte kasusen har kasustrekkene [+HR, -LR]. Disse abstrakte kasustrekkene er det man starter med når man tar i bruk OT-maskineriet.

bryter med det vestfinske systemet (Jahnsson 1871 s 15), virker det som om Jahnssons opprinnelige innsikt var formulert nokså annerledes enn dagens varianter av Jahnssons regel.

	MAX[-HR]/D	*[-HR]	JR	MAX[αF]	*[αF]
[+HR, -LR] <i>Minä</i> panin kirjan ylähyllylle					
1a. Minut [-HR, -LR] (AKK)		*		*	**
1b. Minun [+HR] (GEN)				*	*
1c. Minä-Ø [] (NOM)				*	
1d. Minua [-HR] (PART)		*		*	*
[-HR, -LR] <i>Minä</i> panin <i>kirjan</i> ylähyllylle					
2a. kirjat [-HR, -LR] (AKK)		*			**
2b. kirjan [+HR] (GEN)				*	*
2c. kirja-Ø [] (NOM)			*	*	
2d. kirjaa [-HR] (PART)		*		*	*

Når vi nå skal tildele et morfosyntaktisk kasus til subjektet, ser vi på den første restriksjonen først. Den sier at man skal gi det morfosyntaktiske kasustrekket [-HR] til et pronomen som har det abstrakte kasustrekket [-HR], men *Minä* har [+HR], så denne restriksjonen har ikke noe å si. Den andre restriksjonen, *[-HR] - unngå [-HR], luker ut akkusativ og partitiv som mulige kasus, siden de begge har kasustrekket [-HR] og dermed har vi bare nominativ og genitiv igjen som potensielle kasus. Så kommer vi til den tredje restriksjonen, Jahnssons regel. Den sier at dersom argumentet vi ser på er en NP-Ø, altså at den står i nominativ entall, må den også være den høyeste realiserte rollen. Siden *Minä* har kasustrekket [+HR], er det den høyeste rollen og denne restriksjonen brytes ikke og vi går videre til fjerde restriksjon. Den fjerde restriksjonen sier at man skal forene de abstrakte kasustrekkene med morfosyntaktiske kasustrekk, altså at *Minä* med sine [+HR, -LR] skal forenes med en morfosyntaktisk kasus som har de nøyaktig samme trekkene. Det finnes allikevel ikke noe slikt kasus, så denne restriksjonen brytes av alle kasusene og vi må derfor overse den. Til slutt, ved den femte restriksjonen får vi det hele avgjort når vi skal unngå kasustrekk. Siden nominativ ikke har kasustrekk i det hele tatt, mens genitiv har det, er det til slutt nominativ som vinner for argumentet vårt.

For *kirjan* (*bok*) hopper vi rett til OT-maskineriet hvor vi har de abstrakte kasustrekkene [-HR, -LR] som skal finne en morfosyntaktisk kasus som passer. Heller ikke her har den første restriksjonen noe å si, men av forskjellig grunn enn *Minä* (*jeg*); *kirjan* (*bok*) har riktignok

kasustrekket [-HR], men det er ikke et pronomen, så første restriksjon brytes ikke. Andre restriksjonen vil igjen luke ut både akkusativ og partitiv og vi kommer igjen til tredje restriksjon med bare nominativ og genitiv som potensielle kasus. Tredje restriksjon sier at dersom argumentet vi ser på er en NP-Ø, altså nominativ entall, må det være den høyeste realiserte rollen. Her ser vi at dersom dette argumentet hadde stått i nominativ, ville det ha brutt med restriksjonen, siden *Minä* (*jeg*) er en høyere realisert rolle med strukturell kasus. Dermed er det bare genitiven igjen som et alternativ og vi har funnet riktig kasus for argumentet vårt. Det at det er flere lavere rangerte restriksjoner som brytes har ikke noe å si for resultatet. Ved hjelp av optimalitetsteorien ser vi altså at vi til slutt kommer fram til riktig kasus for argumentene.

Et problem man fort støter på med Kiparskys OT-maskineri er behandlingen av partitiv. Som vi så tidligere, vil I-objekter få kasustrekket [+LR] (siden de er laveste rolle) og vi nevnte også at objekter i partitiv lisensieres av negasjonen eller kvantifikatoren. Måten disse negasjonene og kvantifikatorene lisensierer partitiven på, er å tildele dem en egen [+LR], slik at de oppfattes som laveste rolle innafor en QP (Quantifier Phrase) eller at negasjonen rett og slett bare gir den [+LR] (s 342-344). Jeg har ikke klart å finne noe sted hvor det eksplisitt nevnes, men en god del indiser (pluss at OT-maskineriet rett og slett ikke gir oss partitiv dersom vi starter med [+LR] for nomener) antyder at partitiver lisensieres posisjonelt og ikke morfologisk¹². Vi husker at morfosyntaktisk kasus kunne lisensieres på minst én av tre måter; morfologisk, posisjonelt og med samsvarbøyning. Det virker som OT-maskineriet kun tar for seg morfologisk lisensiering, som gjør at vi ikke trenger å ta det i bruk i absolutt alle sammenhenger. Dermed vil vi bare benytte oss av forening av trekk når vi skal ha partitiv. Setning [27] vil altså analyseres slik¹³ (på neste side):

¹² Dette er allikevel bare en gjetning fra min side, uansett hvor begrunnet den gjetninga skulle være. OT-maskineriet takler fint partitiv for pronomener, men jeg velger å operere under de forutsetningene som gir riktig kasus på alle typer argumenter og ikke bare pronomener, selv om det innebærer å gjøre ting annerledes for argumenter som til slutt havner i partitiv. Det at det veldig ofte er posisjonelle trær i artikkelen der hvor partitiv på den ene siden og posisjonelt lisensierte argumenter på andre siden nevnes, er i seg selv et hint om at det er posisjonell lisensiering det er snakk om.

¹³ Det er verdt å merke seg at det er jeg som har ført denne analysen på grunnlag av den eneste muligheten jeg ser for å få lisensiert partitiven for nomener.

([27]) Jeg skøyt på bjørnen.

Setning:	Minä	ammuin	karhua
Gloss:	Jeg.NOM	skyte.IPF.1 SG	bjørn.PART
Lambda-abstrahering.:	λx		λy
Tematisk:	[+HR, +SC]		[+LR, +SC]
Abstrakt kasus:	[+HR, -LR]		[-HR, +LR]
<i>Morfosyntaktisk kasus</i>			
Morfologisk kasus:	Optimalitetsteori		(OT ikke i bruk)
Strukturell posisjon:	[+HR]		[+LR]
Samsvarbøyning:	[]		[Ø?]
Endelig morfosyntakt.:	NOM []		PART [-HR]

Det går altså fra [+LR] som tematisk trekk til den abstrakte kasusen O(bjekt) med trekkene [-HR, +LR] og den kobles sammen med partitiven med trekket [-HR].

Dette er altså grunnlaget Kiparsky bygger modellen sin på.

3.2 Ash Asudehs oppfølgingsartikkel til Kiparskys lisensieringsteori

I 2003 kom Ash Asudeh med en artikkel (Asudeh 2003) hvor han tar utgangspunkt i Kiparskys teori, men gjør sin egen lille vri på den. Han foreslår at ved å redefinere hvilke kasustrekk enkelte av de morfosyntaktiske kasusene har (husk at Kiparsky skiller mellom morfosyntaktisk kasus og morfologisk kasus), legge til rette for en litt mer avansert form for forening av kasustrekk og ved hjelp av noen få styrende prinsipper, vil man kunne få en fungerende modell uten å ta i bruk optimalitetsteori.

Asudeh foreslår at partitiv ikke kun har det morfosyntaktiske kasustrekket [-HR], slik som det har hos Kiparsky, men heller [-HR, +LR]. Han begrunner dette rent empirisk: Siden han går for å forene kasustrekk uten noen optimalitetsteoretisk tilnærming som tillater at et spesifikt kasustrekk blir ignorert, betyr det at partitivens kasustrekk må gjenspeile dens bruksområde. Siden partitivens bruksområde er både I-objekter og interne subjekter, som begge vil ha kasustrekkene [-HR, +LR], betyr det at partitiven også må ha kasustrekkene [-HR, +LR] (s 179).

Ved samme empiriske framgangsmåte, ser Asudeh på distribusjonen av genitiv. Siden genitiv brukes på subjekter, både intransitive (som har kasustrekkene [+HR, +LR] og transitive (som har kasustrekkene [+HR, -LR], må den være underspesifisert for trekket [\pm LR] (så den vil altså ikke ha noe kasustrekk for [\pm LR]). Siden subjekter alltid er [+HR], og genitiv også brukes for R-objekter som er [-HR], burde, rent logisk sett, genitiven også være underspesifisert for trekket [\pm HR], men da vil den ha de nøyaktig samme kasustrekkene som nominativ (dvs. ingen

kasustrekk), og det fungerer ikke siden det betyr at man ikke vil kunne skille mellom de to i analysen. Derfor ser Asudeh på bruken av genitiv for objekter og bemerker at genitiv kun brukes dersom nominativ allerede er brukt opp (med andre ord, enda en formulering av Jahnssons regel). Derfor postulerer Asudeh at genitiv har et kasustrekk som han karakteriserer som et default-kasustrekk for [+HR], som kan overkjøres dersom mer spesifikk informasjon krever det (altså en variant av spesifikkhetsprinsippet/Paninis prinsipp). Det er verdt å merke seg at default-trekket likestilles med et tomt trekk for bruk i spesifikkhetsprinsippet. Notasjonen for default-kasustrekket for [+HR] er [+HR] (s 176). Asudehs kasustrekk fordeles derfor slik (s 176):

Nominativ: []

Partitiv: [-HR, +LR]

Akkusativ: [-HR, -LR]

Genitiv: [+HR]

Asudeh har tre prinsipper som styrer samspillet mellom kasus og kasustrekk på tvers av nivåer og de tre er følgende (s 180):

Jahnssons regel: Hvis subjektet er et eksternt subjekt i nominativ, må objektet ha en fonologisk realisert kasusendelse. Med andre ord, dersom man har et subjekt med strukturell nominativ kasus, kan ikke objektet stå i nominativ entall (dvs. -Ø-endelse).

Realiserbarhet: En morfosyntaktisk kasus er bare tilgjengelig for syntaksen dersom den kan bli realisert morfologisk og hvert argument må ha morfosyntaktisk kasus. Dette prinsippet sørger altså for at akkusativ ikke tildeles til nomener (DP/NP) fordi det ifølge Kiparsky og Asudeh ikke finnes noen innføringer i akkusativsparadigmet for nomener. Med andre ord kan ikke akkusativ realiseres for nomener. Denne regelen bryr seg ikke om fonologisk realiserbarhet, og nominativ entall (altså -Ø) regnes her som en morfologisk realisert endelse.

Konservativitet: Overkjør defaulter kun som siste utvei. Denne regelen sier altså at genitiven ikke skal forenes med et abstrakt [-HR]-kasustrekk med mindre de to andre prinsippene krever det, altså at alle andre kasus er ekskludert. På samme måte, men uttrykt litt forskjellig, sier den at det er greit å forene genitiven med noe som har et abstrakt kasustrekk [-HR] dersom de to andre prinsippene krever det.

Når vi skal se hvordan Asudehs modell fungerer i praksis, tar vi samme setning som Kiparsky brukte ([23]) og fører samme analyse fram til de abstrakte kasusene (på neste side):

([23]) Setning:	Minä	panin	kirjan	ylähyllille
Gloss	Jeg.NOM	sette.IPF.3G	bok.GEN	topphylle.ALL
Lambda-abstr.	λx		λy	λz
Tematiske roller	[+HR, +SC]		[+SC]	[+LR, -SC]
Abstrakt kasus	[+HR, -LR]		[-HR, -LR]	[Ø]

Deretter¹⁴ skal trekkene på de abstrakte kasusene forenes med trekkene på de morfosyntaktiske kasusene. Subjektet har altså de abstrakte kasustrekkene [+HR, -LR] og det skal forenes med kasustrekkene til de morfosyntaktiske kasusene. Siden både akkusativ og partitiv har kasustrekk som ikke er forenlig med [+HR, -LR] (siden både akkusativ og partitiv har trekket [-HR]), vil ikke de kunne brukes. Dermed sitter man igjen med genitiv og nominativ fordi deres kasustrekk (altså hhv [] og [+HR]) ikke bryter med de abstrakte kasustrekkene [+HR, +LR]. Her er det også verdt å huske på at et default-trekk og et tomt trekk likestilles for bruk i spesifikkhetsprinsippet (slik at et default-trekk hverken er mer eller mindre spesifikt enn et tomt trekk), så det betyr at vi ikke klarer å gi noe entydig svar på om det er nominativ eller genitiv som skal brukes på subjektet. Dette snur allikevel Asudeh til en styrke ved modellen, for som vi skal se senere, gir det en grammatisk løsning ved infinitte verb (som vil ha subjekter i genitiv i stedet for nominativ). For å velge riktig kasus på subjektet må vi altså se på om verbet er finitt eller infinitt. Følgende tabell viser framgangsmåten:

Kasus	Brudd på prinsipp
[+HR, -LR] <i>Minä</i> panin kirjan ylähyllille (<i>Jeg</i> satte boka på topphylla)	
minut [-HR, -LR] (AKK)	Trekk forenes ikke
☞ minun [+HR] (GEN)	
☞ minä-Ø [] (NOM)	
minua [-HR, +LR] (PART)	Trekk forenes ikke

For objektet ser vi flere av prinsippene i spill: Partitiven er utelukket fordi trekkene ikke kan forenes på samme måte som vi så for subjektet. De abstrakte kasustrekkene [-HR, -LR] som *boka* har, passer perfekt til å forenes med kasustrekkene til akkusativ, men siden akkusativ ikke har noen innførsler for nomener i paradigmet, går det ikke (altså prinsippet om realiserbarhet). Etter akkusativen er det nominativen som er det beste alternativet, siden den ikke har noen

¹⁴ Asudeh har ikke ført denne analysen eksplisitt, men har satt opp en tabell for subjekter i nominativ og en tabell for objekter i genitiv, og jeg har altså da knyttet de tabellene til dette eksempelet.

kasustrekk og derfor ikke vil ha motsigende kasustrekk ved en eventuell forening av trekk (selv om det strengt tatt ikke er noen trekk å forene for nominativens del). Jahnssons regel sier allikevel at objektet ikke kan stå i nominativ entall (NP-Ø) dersom subjektet er et eksternt subjekt i nominativ (som det er her), så også nominativ blir utelukket. Dermed er det bare genitiv igjen. Genitiven har et default-trekk $[+/HR]$ som ikke lar seg forene med objektets $[-HR, -LR]$, men prinsippet om konservativitet sier at vi kan overkjøre default-trekket dersom det er siste utvei. Siden alle andre kasus er diskvalifisert, vil det virkelig være siste utvei og vi får *boka* i genitiv. Følgende tabell oppsummerer:

[-HR, -LR] Minä panin <i>kirjan</i> ylähyllille (Jeg satte <i>boka</i> på topphylla)	
Ø (kirja.AKK) [-HR, -LR] (AKK)	Realiserbarhet
 kirjan $[+/HR]$ (GEN)	
kirja-Ø [] (NOM)	Jahnssons regel
kirjaa [-HR, +LR] (PART)	Trekk forenes ikke

Asudeh gjør et stort nummer ut av at han presenterer en analyse hvor optimalitetsteori ikke er tatt i bruk (s 188-190), men hvis man ser nøye på maskineriet han presenterer, ser man at det ikke er veldig vanskelig å reformulere det som et sett optimalitetsteoretiske restriksjoner: Genitiven har et default-kasustrekk $[+/HR]$ som kan overstyres dersom det er nødvendig. Med andre ord kunne dette like gjerne vært en restriksjon som kunne brytes. Jahnssons regel er essensielt sett også allerede formulert som en restriksjon hos Kiparsky og Asudehs realiserbarhetsprinsipp er ikke stort annet enn en restriksjon som overkjører forening av trekk dersom foreninga fører til et resultat som ikke kan realiseres.

Det ville vært urettferdig å ikke trekke fram noen av poengene Asudeh har med å unngå optimalitetsteorien, for han presenterer en del argumenter i sammenheng med dette: Først og fremst sier han at motivasjonen for hans prinsipper er langt mer tydelig og gjennomsigtig enn motivasjonen for Kiparskys restriksjoner. Et annet viktig poeng er at konvensjonene og grunnlaget for optimalitetsteorien er at det skal bestå av et sett *tverrspråklige* restriksjoner hvor det særspråklige innslaget kun er rangeringa av restriksjoner i forhold til hverandre. I den sammenhengen passer Kiparskys restriksjoner dårlig inn, og spesielt hans restriksjon $*[-HR]$, unngå kasustrekket $[-HR]$ (som i praksis vil si at man skal unngå objektskasus), er virkelig vanskelig å motivere på et tverrspråklig plan. Derfor ser vi at Asudeh har hatt en helt klar motivasjon for å unngå optimalitetsteorien og dermed en hel del forventninger og konnotasjoner

som bruken av optimalitetsteorien gir. Hvis vi tar en titt på mekanismene i seg selv, ser vi allikevel at det er en del likheter mellom hans prinsipper og restriksjonene til Kiparsky.

3.3 Diane Nelsons versjon av Bittner & Hales konkurrerende kasus

I 1998 ble det publisert en artikkel av Diane Nelson (Nelson 1998) som tok for seg Bittner og Hales idé om konkurrerende kasus anvendt på finsk.

Nelson starter med Burzios generalisering, som sier «[...] all and only the verbs that can assign θ -role to the subject can assign (accusative) Case to an object» (Burzio 1986 s s 178), og hun tester om denne holder for finsk. I hennes modell vil Burzios generalisering si at predikater uten et eksternt argument (dvs et subjekt-argument; her er det snakk om dypstruktur igjen, i motsetning til hos Kiparsky) ikke kan tilegne akkusativ kasus til et annet argument (s 147; alle sidetall er fra Nelson 1998). Nelson finner bl.a. et avvik hvor et verb uten et eksternt argument kan tildele akkusativ til et internt argument, men bare hvis det er et pronominalt argument (s 149, s 152):

[28] Hänet nähtiin.
 Ham/henne.AKK se.PASS
 Han/hun ble sett.

[29] Minulla on sinut.
 Jeg.ADE være.3SG.PRE deg.AKK
 Jeg har deg.

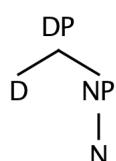
I tillegg viser Nelson at det er andre avvik fra Burzios generalisering og hun foreslår en analyse som forklarer de tilfellene hvor generaliseringa holder. Der hvor den ikke holder, har hun forslag til hvordan videre forskning kan angripe problemet. Analysen bygger på Bittner & Hales modell om kasuskonkurranse (Case competition) fra 1996 (Bittner og Hale 1996) som kan ses som en videreutvikling av Government and Binding -teorien. Denne modellen har som en variant av GB en hel del tekniske definisjoner som går på posisjoner i det syntaktiske treet i forhold til andre elementer osv. Disse definisjonene finnes i Tillegg C, men jeg skal så godt det er mulig prøve å unngå dem og heller referere til hvilke effekter som er i spill heller enn definisjonene i seg selv. Av og til vil jeg allikevel komme med en kort referanse til definisjonene, men da er referansen «gjemt vekk» i en fotnote og introdusert med *teknisk sett* eller lignende og effekten vil være forklart - forhåpentligvis - i teksten.

Bittner og Hale jobber under forutsetningen av at kasus er et funksjonelt hode og at KP er den maksimale utvidete projeksjonen til et nomen (Bittner og Hale 1996 s s 4) Nelson følger Bittner og Hale i at nomenfraser med kasus kommer i tre varianter (s 161):

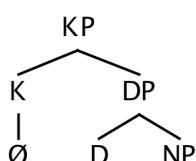
1. Bare NP-er eller DP-er, som ikke ligger under noen KP og som er i nominativ (eller absolutiv, som Bittner og Hale har klassifisert som en nominativ (Bittner og Hale 1996 s 3)),
2. KP-er uten hode, som allikevel er kasusbundet av et hode som også styrer en kasuskonkurrent som er av Type 1 (dette vil bli forklart), og
3. KP-er som har et hode i D-struktur.

Med andre ord (s 162):

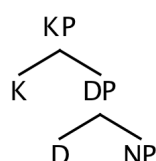
Type 1

Type 2

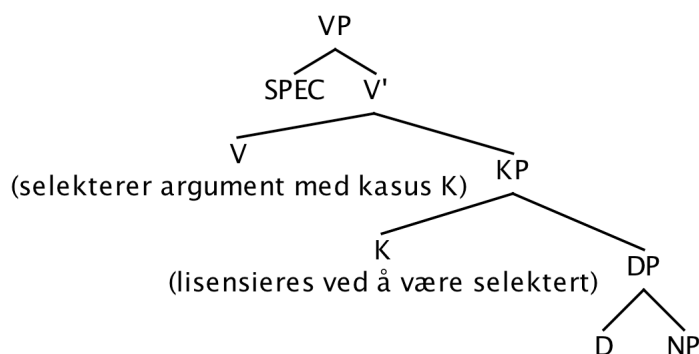

Type 3

Type 1 og 3 er de minst kompliserte. Type 1 har ikke noen kasus i det hele tatt og i denne modellen anses nominativ (og absolutiv som anses som nominativ) som en ikke-kasus så å si, så dersom det ikke er noe kasus, er det nominativ (s 161). Dette er ikke en ny tanke og den kan passe med språk som ikke har noen fonologisk realisert kasusendelse i nominativ.

Type 3, KP-er med et K-hode, tilsvarende elementer som er inherent kasusmarkerte og som er selektert av leksikalske hoder. Det vil altså si at predikatet har en semantisk (eller i det minste leksikalsk) egenskap som gjør at kasusen blir som den blir¹⁵. Altså f.eks. slik:

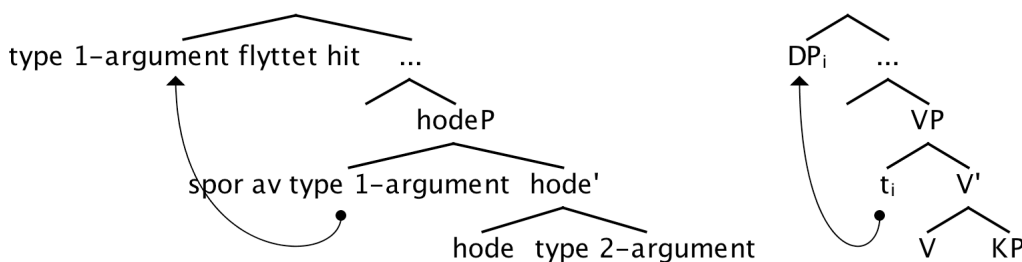

Type 2, KP-er med tomme hoder, får kasusen sin lisensiert via kasusbinding¹⁶. Definisjonen på kasusbinding er veldig teknisk og peker tilbake på andre definisjoner som peker på flere

¹⁵ Teknisk sett lisensieres de av projeksjonsprinsippet, som sier at leksikalsk struktur må være representert i syntaksen (Chomsky 1986 s 84).

¹⁶ Til syvende og sist er det teknisk sett Bittner og Hales versjon av Empty Category Principle som sørger for lisensieringa. Siden vi kan klare oss uten den formell definisjon av ECP, skal jeg ikke komme tilbake til den, men for dem som er interessert, finnes forklaringa hos Bittner og Hale s 6-7.

definisjoner igjen (og disse definisjonene finnes som sagt i sin helhet i Tillegg C for dem som måtte være interessert¹⁷), men resultatet av det hele er at en KP uten hode (Type 2 -argument) må være et argument til et leksikalsk hode som også tar et tar et annet argument (som i praksis vil være et subjekt, selv om dette ikke er spesifisert). Dette argumentet må flytte ut av dypstrukturposisjonen sin og etterlate seg et spor og da vil det argumentet som flyttet ut være en kasuskonkurrent for KP-en uten hode (Type 2 -argumentet). Denne kasuskonkurrenten må være av Type 1, en bar NP eller DP (så den står altså i nominativ) og det må ikke være noen kasuskonkurrenter (dvs andre Type 1 -argumenter) i treet nedafor det hodet (som i praksis vil være verbet) som skal kasusbinde Type 2 -argumentet¹⁸.

Bittner og Hale har akkusativ, ergativ og oblike kasus som markerte kasus, i motsetning til nominativ som altså er kasusløs (og som nevnt klassifiserer de absolutiv som nominativ). I denne modellen gjelder da at et hode kun kan gi markert strukturell kasus dersom det også finnes et argument¹⁹ av Type 1, altså en bar NP eller DP i en gitt konfigurasjon. Dermed har de funnet et teknisk uttrykk for Burzios generalisering, siden akkusativ kun kan gis til et argument dersom det også finnes et argument i nominativ i nærheten. (Det er allikevel verdt å merke seg at akkusativ kan tildeles et argument dersom det tildeles leksikalsk og ikke strukturelt, altså slik at argumentet er et Type 3 -argument).

Bittner og Hale foreslår som en universell regel²⁰ at DP-er eller NP-er må flyttes til et bestemt sted i treet for å få nominativ, men problemet, sier Nelson, er at leddstillinga i finsk ikke gir det samme bildet, siden interne argumenter i nominativ forekommer postverbalt (og derfor ikke har flyttet noe sted, men fortsatt kan ha nominativ). I stedet foreslår hun, og viser til en formulering

¹⁷ For dem som allerede er vant med alle de tekniske begrepene for konfigurasjoner i treet, er det verdt å merke seg at Bittner og Hale (og derfor Nelson) tillater c-kommando også dersom det er (høyst) én node som dominerer det som c-kommanderer, men ikke nødvendigvis det som blir c-kommandert. Dette har selvsagt konsekvenser for alle andre definisjoner som bygger på c-kommando.

¹⁸ Teknisk sett må vi ha lokal c-kommando.

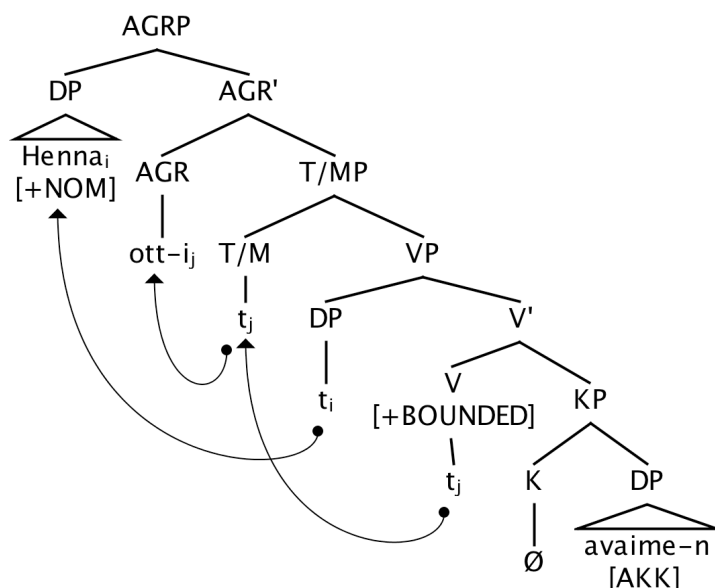
¹⁹ Teknisk sett må hodet styre et ko-argument, jfr Tillegg C.

²⁰ Teknisk sett K-filteret. DP-en må da flytte til SEPC,CP eller en posisjon dominert av C' uten at kjeden inneholder noen kasusbundet posisjon.

av Holmberg og Platzack, at det er finittheten eller modusen på verbets utvidete projeksjon som avgjør hvorvidt nominativ kasus er mulig eller ikke slik at finitte verb kan ha argumenter i nominativ, også postverbalt (men de må fortsatt stå i en viss konfigurasjon i forhold til et hode som bærer finittheten).

For å oppsummere (noe forenklet, men essensielt tilstrekkelig til våre formål) er det altså slik at et verb i utgangspunktet ikke kan gi akkusativ til et Type 2 -argument, med mindre omstendighetene tillater det. De omstendighetene er altså at det må finnes en *kasuskonkurrent* bestående av et Type 1 -argument eller dets spor i riktig posisjon som gjør at verbet kan *kasusbinde* Type 2 -argumentet og gi det *markert kasus*. I tillegg vil nominativen lisensieres av finittheten på verbet dersom det står i riktig posisjon. En nøyere titt på definisjonene viser at det nesten er vanskelig å finne på setninger hvor disse forskjellige *riktige posisjonene* ikke oppfylles så jeg skal ikke fokusere på det, med mindre vi faktisk kommer til en posisjon som ikke er riktig. Med maskineriet på plass, kan vi analysere følgende setning på følgende måte (s 167):

- [30] Henna otti avaimen.
 Henna.NOM ta.IPF.3SG nøkkel.AKK
 Henna tok nøkkelen.

Det er verdt å merke seg at Nelson ikke går ut ifra strukturen [CP [IP [VP]]], men [AGR(eement)P [T(empus)/M(odus)P [VP]]]. Dette gjør allikevel ikke analysen noe mer eller mindre komplisert.

I eksempelet flytter verbet oppover til T/M-hodet for å bli bøyd og ender til slutt opp i AGRP. *Nøkkelen*, et Type 2 -argument, får akkusativ fordi sporet til en kasuskonkurrent av Type 1 finnes i riktig posisjon i treet (SPEC,VP), og fordi verbet finnes i riktig posisjon i forhold til de

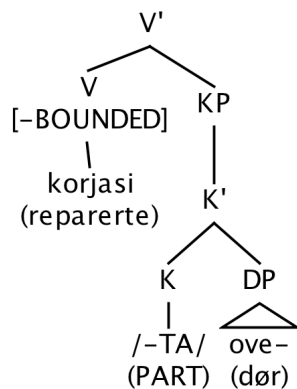
to argumentene. *Henna*, et Type 1 -argument, kan stå i nominativ fordi det står i riktig posisjon i forhold til AGR-hodet som har det nødvendige finitte trekket for å lisensiere nominativen²¹.

Nelson har også en bemerkning angående partitiv, som er mulig selv når det ikke er noe argument i nominativ i setningen (s 166):

- [31] Kalakukkoa syödään.
 Kalakukko.PART spise.PASS
 Kalakukko (en tradisjonell finsk rett) blir spist.

På grunnlag av dette postulerer Nelson at partitiv er et tilfelle av fylte K-hoder, altså ekvivalent til inherent kasus. Denne typen kasus, sier hun, forekommer med predikater som har trekket [-BOUND] eller hvis DP-en tolkes som indefinitt (s 166):

Reparerte dører (delvis eller i en underbestemt periode)

Nelson tar altså i bruk Bittner og Hales formalisme for å teste Burzios generalisering på finsk. Hun påpeker at Burzios generalisering er en emergent egenskap²² ved Bittner og Hales formalisme, men hun finner også eksempler fra finsk som ikke passer overens med generaliseringa, slik som passive setninger og possessivsetninger hvor det eneste argumentet kan stå i akkusativ hvis det er et pronomen. I disse tilfellene sier hun at det kan være nyttig å se dem i forhold til kløyvde ergativ-systemer.

Hun foreslår at lisensieringa av nominativ avhenger av tilstedeværelsen av finitthetstrekket, i riktig posisjon i treet i forhold til leddet som får nominativ. Hun presenterer også en analyse av partitiv som en inherent kasus og viser at partitiv som en inherent kasus passer godt inn i

²¹ Det kan være opplysende å sammenligne eksempeltrærne tidligere med den endelige analysen av setningen for å se at analysen og teorien stemmer overens. Alternativt kan man sette seg inn i definisjonene i Tillegg C, men hensikten var at eksempeltrærne skulle være opplysende nok til at det ikke føles som et behov.

²² Altså at egenskapen ikke er «hardkoda» inn i modellen, men oppstår som en gjenkjennbar effekt i samspillet mellom forskjellige mekanismer

formalismen. Til slutt skriver hun også om skillet mellom pronomener og nomener i finsk, som del av forslaget om å se på kløyvd ergativ som en innfallsvinkel for å forklare de tilfellene hvor Burzios generalisering ikke holder.

3.4 Malings Case in Tiers

I en artikkel fra 1993 presenterer Maling et syn på kasus i finsk som igjen skiller seg fra de to foregående modellene (Maling 1993). Denne baserer seg på en modell kalt Case in Tiers, som hun presenterte tidligere sammen med Moira Yip og Ray Jackendoff (Yip 1987). Modellen ligner ganske mye på autosegmental fonologi, for den operer på en slik måte at man har to distinkte nivåer, ett for grammatiske funksjoner (GF) og ett for kasus, og innad i disse nivåene er de grammatiske funksjonene og kasusene rangert i forhold til hverandre. Deretter kobles den høyeste tilgjengelige grammatiske funksjonen til den høyeste kasusen. Hvis man ser på et tilfelle med de grammatiske funksjonene SUBJ(ekt), OBJ(ekt) og ADV(erbial) og kasusene NOM og AKK, vil koblinga se slik ut (s 50; alle sidetall fra Maling 1993):

GF:	SUBJ > OBJ > ADV
KASUS:	NOM AKK

Et eksempel på en slik setning vil være:

[32]	Minä	luin	kirjan
	Jeg.NOM	lese.IPF.1SG	bok.AKK

Hvis SUBJ ikke er tilgjengelig, f.eks. hvis det bærer leksikalsk kasus, er det den nest-høyeste grammatiske funksjonen som blir tildelt den høyest rangerte kasusen (s 55).

	LESIKALSK: GEN
GF:	SUBJ > OBJ
	/
KASUS:	NOM AKK

Et eksempel på en slik setning finner vi på s 55:

[33]	Lapsen	täytyy	lukea	kirja
	Barn.GEN	må.PRE.3SG	lese.AINF	bok.NOM

Barnet må lese en bok.

Noe som er interessant med denne modellen, er at den forklarer hvordan adverbialer kan få strukturell kasus (noe som ikke er intuitivt dersom det er slik at strukturelle kasus er forbeholdt argumentene til predikatet). Adverbialet får rett og slett den øverste rangerte kasusen som er ledig²³:

GF:	SUBJ > (OBJ) > ADV		
			/
KASUS:	LEX (GEN)	NOM	AKK

Et eksempel finner vi igjen på s 55:

[34]	Lapsen	täytyy	lukea	koko päivä.
	Barn.GEN	må.PRE.3SG	lese.AINF	hele dag.NOM
	Barnet må lese hele dagen.			

I Malings modell finnes det også noe som hun kaller kasusspredning, hvor da nominativ tildeles til den øverste NP-en i hierarkiet og flere av de lavere rangerte får akkusativ, sånn at man kan si at akkusativ har «spredd» seg til flere NP-er:

GF:	SUBJ	OBJ	ADV
			/
KASUS:	NOM	AKK	

Eksempelet finner vi på s 58:

[35]	Minä	luen	kirjan	kolmannen kerran
	Jeg.NOM	lese.PRE.1SG	bok.AKK	tredje.AKK gang.AKK
	Jeg leser boka for tredje gang.			

Maling har flere eksempler med flere adverbialer og viser at rekkefølgen på adverbialene virkelig ikke har noe å si og at det kun er rangeringa som er relevant. Dermed kan Maling sette opp dette utvidete hierarkiet:

SUBJ > OBJ > MEASURE > DUR(ation) > FREQ(uency) (s 60).

Maling tar også opp spørsmålet om hvilken rolle partitiv fyller i dette systemet, men kommer ikke fram til noen endelig konklusjon siden den ser ut til å fungere både som et leksikalsk kasus

²³ Det at den leksikalske kasusen står over GF-nivået grafisk er Malings oppsett, men jeg vil av plasshensyn plassere den på nivået under, som *LEX (GEN)*, slik som jeg har gjort i dette eksempelet som også har en leksikalsk genitiv

med tilsvarende effekter på fordelinga av resterende kasus og som noe hun kaller «overlay case», som da er en kasus som ikke har noen effekt på fordelinga av andre kasus (s 61-62).

3.5 Anttila og Kims versjon av Case in Tiers

I en artikkel fra 2010 (utgitt 2011) (Anttila og Kim 2011), kom Anttila og Kim med en oppfølgingsartikkel til Case-in-Tier -innfallsvinkelen på finsk. De påpeker at modellen forutsier at det er tre scenarier som ikke vil oppstå (s 102; alle sidetall fra Anttila og Kim 2011):

- a) Man vil ikke få flere ledd i nominativ,
- b) Man vil ikke ha en akkusativ uten nominativ, og
- c) Strukturell kasus hopper over leksikalsk kasus.

Som de selv sier har Maling påpekt at dette ikke gjelder som en absolutt regel for finsk, og Anttila og Kim innfører en optimalitetsteoretisk tilnærming for å forklare de tilfellene som strider med forutsigelsene.

Grunnlaget for de restriksjonene de kommer med, er tre prinsipper (s103):

- a) Man må skille mellom DP-er ved hjelp av morfologisk kasus
- b) Man unngår morfologisk kasus på DP-er
- c) Desto mer prominent en DP er, desto sterkere gjelder prinsipp a og b.

Det er altså slik at prinsipp a og b står i motsetning til hverandre og prinsipp c sier noe om hvordan de skal brukes, basert på et hierarki som rangerer DP-ene. Derfor er det hensiktsmessig å skille ut prinsipp a og b for et lite øyeblikk og først se på hvordan prinsipp c virker inn på de to hver for seg.

Produktet av prinsipp c brukt på prinsipp a kan lett uttrykkes som et sett med ordnede restriksjoner. Ordninga kommer som en konsekvens av prinsipp c; at prominensen til DP-en virker inn på styrken til restriksjonen²⁴ (s 103):

- OCP/S Skill subjekter fra andre funksjoner
- OCP/SO Skill subjekter og objekter fra andre funksjoner
- OCP/SOA Skill subjekter, objekter og adverbialer fra andre funksjoner

Vi ser altså at den høyeste rangerte restriksjonen er den som virker på den mest prominente DP-en, noe som er en logisk følge av prinsipp c.

På samme måte kan prinsipp c brukt på prinsipp b uttrykkes som et sett med ordnede restriksjoner, formulert ved å prøve å unngå markert kasus (MC)²⁵ (s 104):

²⁴ Hvor OCP står for Obligatory Contour Principle, i analogi til Autosegmental Fonologi. Analogien består i at i autosegmental fonologi vil man ikke ha to like tonem ved siden av hverandre, mens prinsipp a sier at man ikke vil ha to like kasus for forskjellige funksjoner.

*MC/S Unngå markert kasus på subjekter

*MC/SO Unngå markert kasus på subjekter og objekter

*MC/SOA Unngå markert kasus på subjekter, objekter og adverbialer

Restriksjonene i disse to settene med ordnede restriksjoner er ikke ordnet på tvers av settene (altså sies det ikke noe om hvordan den øverste restriksjonen i det første settet må forholde seg til den øverste restriksjonen i det andre settet, f.eks.) og de seks forskjellige restriksjonene deles inn i to distinktive strata, hvor stratum #2 kun er relevant hvis stratum #1 ikke gir noe entydig svar på hvilket alternativ som er best (eller egentlig minst ille, som OT baserer seg på). Anttila og Kims optimalitetsteoretiske tilnærming skiller seg fra Kiparskys også på den måten at de ikke rangerer restriksjonene innad i strataene. I stedet legger de sammen antall brudd på restriksjonene og det eller de alternativene som har færrest brudd i stratumet er med videre, helt til man har fått en entydig vinner. Restriksjonene deles inn i strataene på følgende måte, og altså uordnet i forhold til hverandre innad i stratumet:

Stratum #1: *MC/S, OCP/S, OCP/SO, OCP/SOA

Stratum #2: *MC/SO, *MC/SOA

I tillegg er det en restriksjon, FAITH, helt på toppen (som en Stratum #0) som sier at DP-ene skal holde seg til de kasusene som de har fått tildelt leksikalsk/ideosynkratisk. Siden denne restriksjonen er i et eget stratum, betyr det at det ikke finnes noen måte for andre kasus enn det leksikalsk tilegnede å vinne på.

For å teste modellen, tar Anttila og Kim setninger med MA-infinitiver²⁶ (som *lukemalla (lese) upottamaan (senke)*) som et komplement, og dermed har de setninger med flere objekter siden de underordnede setningene i infinitiv selv har et objekt. Dermed kan de bruke disse setningene til å teste analysene sine. (Det er kanskje ikke helt intuitivt at objektet i en underordnet setning skal telle inn på denne måten, men på s 70 og utover i denne oppgaven viser vi at dette ikke er en urimelig forutsetning i finsk). Nedenfor følger en rekke eksempelsetninger som viser maskineriet i bruk.²⁷ Anttila og Kims restriksjoner kan alle brytes flere ganger og tallene står for hvor mange ganger en restriksjon er brutt, heller enn å ha en stjerne for hver gang. I tillegg vil cellene være grå hvis det er et stratum lenger opp som allerede har avgjort at linja har blitt diskvalifisert. Som

²⁵ Hvor markert kasus altså er alt annet enn nominativ.

²⁶ Finsk har flere typer infinitiver. MA-infinitiven er en slags nominaliserende infinitiv som kan få en kasusendelse. Navnet kommer av den fonologiske realiseringa.

²⁷ Anttila og Kim har brukt en liten annen konvensjon for framstillinga av optimalitetsteorien, men for enkelthets skyld, bruker jeg nesten samme som Kiparsky; forskjellen i forhold til Anttila og Kim er rent grafisk og resultatet er uansett det samme.

en ytterligere detalj vil hele raden være grå hvis et gitt alternativ hadde tapt uansett om og hvordan restriksjonene hadde blitt rangert (og da sier Anttila og Kim at det tapende alternativet er harmonisk bundet).

[36] Minulla oli flunssa viikon.
 Jeg.ADE være.IPF.3SG forkjølelse.NOM uke.ACC
 Jeg hadde forkjølelse i en uke. (Jeg var forkjøla i en uke).

[37] Lähettäkää sinne sukellusvene upottamaan laiva!
 Send.IMP.2PL dit u-båt.NOM senke.MAINF.ILL båt.NOM
 Send en u-båt/u-båten dit for å senke skipet!

	FAITH	*MC/S	OCP/S	OCP/SO	OCP/SOA	*MC/SO	*MC/SOA
Minulla oli flunssa viikon (S-ADE O A)							
ADE NOM NOM		1		1	2	1	1
☞ ADE NOM AKK		1				1	2
ADE AKK NOM		1				2	2
ADE AKK AKK		1		1	2	2	3
NOM AKK AKK	1			1	2	1	2
Lähettäkää sinne sukellusvene upottamaan laiva! (O O)							
☞ NOM NOM							
NOM AKK						1	1
AKK NOM						1	1
AKK AKK						2	2

Vi ser at for setning [36] så blir kasusen på subjektet avgjort ved FAITH-stratumet, siden DP-en har fått et leksikalsk kasus (adessiv) og må holde seg til det. For eksempelet med dobbelt objekt, blir det hele avgjort i siste stratum, siden NOM NOM -alternativet er det eneste som unngår markert kasus på begge objektene og begge er objekter som gjør at restriksjonen som sier at man skal skille *forskjellige* grammatiske funksjoner fra hverandre ikke har noe å si for resultatet.

Anttila og Kim setter opp dette systemet som et tverrspråklig system, med mulighet for omrangering av restriksjoner og også flere restriksjoner (som de også har eksempler på for koreansk), men det er kun de over som spiller inn i finsk.

4 Sammenligning og refleksjoner over tidligere teorier

Vi har nå fått presentert en del ulike syn på hvordan kasus bestemmes og en del ulike syn på hvordan kasussystemet i finsk er. I denne delen av oppgaven, skal vi sette disse synene opp mot hverandre og sammenligne dem. Utgangspunktet vårt er at alle de forskjellige modellene de forskjellige forfatterne har brukt fungerer (i hvert fall på de eksemplene som er presentert i artiklene). Vi skal prøve å finne «fellesnevner» for alle modellene, abstrakte prinsipp som kan si oss noe om hva det er med finsk, og kanskje med språk generelt, som gjør at alle disse ulike måtene å gjøre ting på fungerer. Eventuelt, dersom det ikke fungerer, skal vi prøve å finne ut hvorfor. (Og herfra og ut, dersom det bare står «se s xx», refererer det til sidetallet i denne oppgaven og ikke den relevante artikkelen).

4.1 Akkusativsproblematikken igjen

Før vi begynner å sammenligne de forskjellige modellene, er det tydelig at vi må ta et standpunkt til hvordan vi forholder oss til akkusativparadigmet. Kiparsky 2001 presenterer grundige eksempler på hvorfor nettopp hans analyse (hvor det ikke finnes noen innføringer for akkusativ for nomener, altså at det ikke finnes noen n-, t-, eller Ø-akkusativer) er den riktige. Derfor synes jeg det er vel verdt å ta en nøyere titt på noen av eksemplene for å se om dette er den analysen det er mest rimelig å gå for.

Det første eksempelet Kiparsky kommer med omhandler ellipser og passive setninger (husk at finske passiver egentlig er upersonlige setninger og ikke «ordentlige» passiver, så det ene argumentet kan fortsatt kan analyseres som et objekt). Kiparsky sier at den første setningen er mulig med det andre *Mikko* utelatt, mens den andre er umulig hvis *hänet* er utelatt (Kiparsky 2001 s 319):

[38]	Mikko	pyörtyi	ja	(Mikko)	kannettiin	ulos.
	Mikko.NOM	besvimte.IPF.3SG	og	(Mikko.NOM)	bære.PASS	ut.
	Mikko besvimte og (Mikko) ble båret ut.					
[39]	Hän	pyörtyi	ja	*(hänet)	kannettiin	ulos.
	Hän.NOM	besvimte.IPF.3SG	og	*(ham.AKK)	bære.PASS	ut.
	Han besvimte og (han) ble båret ut.					

Forklaringa på hvorfor den andre setningen ikke er grammatisk hvis *hänet* er utelatt, er at det som utelates må ha samme kasus som den første instansen av det som det ko-refererer med. Hvis det ikke finnes noen Ø-akkusativ, vil *Hän* (*Han*) og *hänet* (*ham*) ikke ha samme kasus, og den andre setningen vil være ugrammatisk. Jeg vil gjerne problematisere dette litt:

Gitt at vi har setningen *Mikko pyörtyi ja (____) kannettiin ulos (Mikko besvimte og (____) ble båret ut)*: Hvordan vet vi hvilken form elementet som er utelatt har (om det i det hele tatt er mulig å si at et urealisert element kan ha noen spesiell form)? Kunne det ikke hende at den underliggende setningen her er *Mikko pyörtyi ja (hänet) kannettiin ulos (Mikko besvimte og (han) ble båret ut)*? I så fall vil det ikke være overensstemmelse mellom kasusene på *Mikko* (NOM) og *hänet* (AKK). Eventuelt, for at det skal være samsvar med en pro-droppet *hänet*, er vi nødt til å operere med en Ø-akkusativ for *Mikko* i denne setningen for å ha samme kasus på begge elementene.

Jeg vil også stille et spørsmålstegn ved hvorvidt det virkelig er nødvendig at det som utelates skal ha samme kasus som den tidligere referansen. Ta f.eks. disse setningene:

[40] Minä lähdin kotiin, koska (minua) väsytti.
 Jeg.NOM dra.IPF.1SG hjem.ILL p.g.a. (jeg.PART) trøtt.KAUS.IPF.3SG
 Jeg dro hjem fordi (jeg) var trøtt. («Jeg dro hjem, fordi (jeg) ble trettet»).

[41] Minulla särkee pääätä, koska (minua) väsyttää.
 Jeg.ADE svir.PRE.3SG hode.PART p.g.a (jeg.PART) trøtt.KAUS.IPF.3SG.
 Jeg har vondt i hodet fordi jeg er trøtt. («Med meg svir hodet fordi (jeg) blir trettet»)

Her ser vi at det utelatte elementet må være i partitiv, men det første realiserste argumentet som peker til *jeg* står i en annen kasus enn partitiv, i begge setningene. Dersom det var en absolutt regel at det utelatte elementet alltid måtte stå i samme kasus som den tidligere referansen, ville begge disse setningene vært ugrammatiske (noe de ikke er). Når det er sagt, er ikke de setningene jeg har presentert som moteksempler på den ene siden og de passive ellipse-setningene til Kiparsky på den andre siden nødvendigvis helt analoge. I mine moteksempel-setninger, antyder referansegrammatikken at den første *jeg*-en i begge setningene er et objekt (Hakulinen og Vilkuna 2004 s 313) (og dette ville også forklare mangelen på kongruens mellom *minua* og *väsyttää*), så det kan tenkes at ellipse-reglene for de passive setningene og mine moteksempler ikke er helt like (siden den første *jeg*-en i Kiparskys ellipse-setninger er et subjekt). Men uansett hvor god eller dårlig analogien fortøner seg, er det ingen tvil om at det elementet som er underforstått og som referer til det samme som et tidligere realisert element, ikke har samme kasus. Og dermed tør jeg påstå at en videre forklaring av regelen om at elementene i en ellipse må inneholde samme kasus, må bygge på teoriinterne forutsetninger som forklarer hvorfor Kiparskys ellipse-setninger og mine moteksempler er kvalitativt forskjellige. Derfor kan man ikke si at en regel om at det utelatte elementet må ha samme kasus som første referansen er en absolutt regel, men en regel under visse forutsetninger. Og poenget med å så tvil

om kasusoverensstemmelsene som en absolutt regel, er at uten en absolutt kasusoverensstemmelsesregel, må vi se de passive setningene i isolasjon og da er Kiparskys argument for at det ikke finnes noen Ø-akkusativ et sirkelargument som går omtrent slik: «*Mikko pyörtyi ja ___ kannettiin ulos* er en grammatisk setning fordi det utelatte elementet er *Mikko.NOM* og ikke *Mikko.AKK* eller *hänet* (AKK). Vi vet at det utelatte elementet er *Mikko.NOM* og ikke *Mikko.AKK* eller *hänet* (AKK) fordi det må være samsvar i kasus mellom det utelatte elementet og den første referansen. At det må være samsvar i kasus, ser vi fordi det utelatte elementet er *Mikko.NOM* og ikke *Mikko.AKK* eller *hänet* (AKK)». Med andre ord identifiserer vi kasusen til det utelatte elementet ved hjelp av en regel vi har kommet fram til ved å identifisere kasusen til det utelatte elementet, som er en sirkelargumentasjon. I det store og det hele vil jeg altså si at Kiparsky presenterer god empiri og for så vidt et godt argument, i den forstand at ting faller veldig fint på plass dersom det stemmer, men at det ikke er helt overbevisende.

(Det bør selvsagt nevnes at må finnes en eller annen grunn til at setning [39] er ugrammatisk med *hänet* (*ham*) utelatt. Men det at vi på stående fot ikke har noen annen forklaring, betyr ikke at vi automatisk skal godta kasusoverensstemmelse som en regel når vi også har setninger som taler imot den regelen).

Et annet argument Kiparsky har for å si at det ikke finnes noen n-, t- eller Ø-akkusativ, er at de forskjellige elementene inne i en frase må ha samme kasus. Man må f.eks. alltid si (hvor *iso* er *stor* og *talo* er *hus*) [*ison* (GEN) *talon* (GEN)], [*isoa* (PART) *taloa* (PART)] eller [*isosta* (ELA) *talosta* (ELA)], mens *[*iso* (NOM) *talosta* (ELA)], *[*ison* (NOM) *taloa* (PART)] osv., vil være ugrammatisk. På grunnlag av dette, setter Kiparsky opp en del minimale par med *kuka kumma* (*hvem i all verden*, bokstavelig «*hvem rare*») og *kuka muu* (*hvem andre*) og viser at kasusendelsen på *kumma* og *muu* må samsvare med kasusendelsen på *kuka* (Kiparsky 2001 s 320-321):

[42] Kuka kumma/muu nähtiin?
 Hvem.NOM rar.NOM/andre.NOM se.PASS
 Hvem i all verden/andre ble sett?

[43] Ketä kummaa/muuta odotettiin?
 Hvem.PART rar.NOM/andre.PART vente-på.PASS
 Hvem i all verden/andre ble ventet på?

[44] *Kenet kumma/muu nähtiin?
 Hvem.AKK rar.NOM/andre.NOM se.PASS
 Hvem i all verden/andre ble sett?

Det Kiparsky har gjort her, er altså å sette opp den siste setningen som om *Kenet* og *kumma/muu* begge tilhørte akkusativparadigmet. Siden setningen er ugrammatisk, impliserer det at *kumma/muu* må være en nominativ og ikke en Ø-akkusativ. På samme måte viser Kiparsky at *kumman* må være en genitiv og ikke en n-akkusativ (Kiparsky 2001 s 320-321):

[45] Kenen kumman hän näki?
 Hvem.GEN rar.GEN han.NOM se.IPF.3SG
 Hvem i all verden var det han så?

[46] *Kenet kumman hän näki?
 Hvem.AKK rar.GEN han.NOM se.IPF.3SG
 Hvem i all verden var det han så?

Jeg ønsker å problematisere dette også. Kiparsky forutsetter her at det finnes en teoriintern mekanisme som ikke skiller mellom n-, t- og Ø-akkusativer, men bare behandler alt som en homogen masse av akkusativer som kan kombineres med hverandre. Dette vil jeg si at åpenbart ikke stemmer, for med en slik forutsetning, ville fraser som *[iso (Ø-akkusativ) talon (n-akkusativ)] eller *[ison (n-akkusativ) talo (Ø-akkusativ)] være grammatiske, siden begge elementene i frasen har en potensiell akkusativsbøying (men disse frasene er selvsagt ikke akseptable og det er jo nettopp det som er poenget til Kiparsky). Kiparsky trekker derfor konklusjonen at det ikke finnes noen Ø-akkusativ eller n-akkusativ, men jeg vil se på setningene igjen, under følgende forutsetning: Hvis det finnes n-, t- og Ø-akkusativer, kan ikke disse blandes med hverandre. (Essensielt sett sier jeg det samme som Kiparsky; at n-, t-, og Ø-akkusativer ikke kan behandles som en og samme kasus. Men mens Kiparsky slår fast at de må tilhøre hhv genitiv- og nominativ-paradigmene, skal jeg holde muligheten åpen for at de må behandles som tre distinkte kasus som ikke er en del av hverken nominativ- eller genitiv-paradigmet). Under disse forutsetningene, vil ikke de ugrammatiske setningene som Kiparsky presenterer lenger være gyldige eksempler. Derimot vil vi få eksempelsetningene:

[47] *Kenet kummat nähtiin?
 Hvem.AKK rar.AKK se.PASS.IPF.3SG
 Hvem i all verden ble sett?

[48] ??Kenet muut nähtiin?
 Hvem.AKK andre.AKK se.PASS.IPF.3SG
 Hvem i andre ble sett?

[49]	*Kenet	kummat	hän	näki?
	Hvem.AKK	rar.AKK	han.NOM	se.IPF.3SG
	Hvem i all verden var det han så?			

Det som er interessant med disse eksempelsetningene er at det ikke lenger er samsvar i numerus mellom *kenet* og *kummat/muut*. *Kenet* er entall, mens *kummat/muut* oppfattes som flertall. Derfor er *kenet kummat* ugrammatisk og uakseptabelt²⁸ fordi det ikke er samsvar i numerus og dermed kan vi ikke avgjøre helt kategorisk at det er kasusen som er problemet (selv om det at *kummat* oppfattes som flertall og ikke *kumma*+AKK er en sterk indikasjon på at *kumma*+AKK ikke kan realiseres og derfor at en t-akkusativ ikke finnes for akkurat *kumma*, i det minste). *Kenet muut* vil også være ugrammatisk, men det som derimot er overraskende, er at det ikke virker fullstendig uakseptabelt og et Google-søk etter *kenet muut* (hvem.SG.AKK andre.PL.AKK) gir over 2000 treff. Et Google-søk etter samsvar i numerus, *ketkä muut* gir 16500 treff, men i dette tilfellet vil flertallsformen for både nominativ og akkusativ være like, så her kan vi ikke entydig slå fast om vi har å gjøre med *muu*+NOM eller *muu*+AKK.

Hvis vi nå tar en titt på konsekvensene av at setningen ??*Kenet muut nähtiin* ([48]) er akseptabel for en del språkbrukere, er det fire konklusjoner som kan tas:

- 1) Hvis *kenet* og *muut* skal samsvare i kasus, er *muut* nødt til å stå i akkusativ,
- 2) Hvis *muut* er en nominativsform (fordi det ikke finnes noen t-akkusativ), betyr det at *kenet* og *muut* ikke samsvarer i kasus,
- 3) Akkusativparadigmet inneholder oppføringer for både pronomener og *muu*, eller
- 4) Dette er en ugrammatisk setning som en del folk allikevel aksepterer.

Jeg skal ikke trekke noen konklusjoner nå, men med dette vil jeg bare konkludere med at det finnes mange gode argumenter, både for og i mot et utvidet akkusativparadigme, og derfor skal vi gjøre en liten terminologisk vri, som et midlertidig hjelpemiddel for en stor del av oppgaven: Vi skal (gjen-)innføre termene n-akkusativ, t-akkusativ og Ø-akkusativ (og glosse dem hhv NAKK, TAKK, og ØAKK). Begrunnelsen for dette er at vi ikke vet sikkert hvor mye som inngår i akkusativparadigmet, siden det finnes gode argumenter begge veier. Vi vil derfor ikke gå i baret allerede før vi har startet, noe som kunne vært tilfelle hvis vi hadde «gjettet» feil og alle analysene hadde blitt feil som en konsekvens av feil glossing. Vi vil i tillegg, for klarhets skyld glosse pronomener i akkusativ som PAKK, for å unngå potensiell forvirring senere. Etter at analysen er gjort, satser jeg på at vi kan bruke Occams berømte barberkniv og avgjøre

²⁸ *Kenet kummat* gir ett treff på Google, men det treffet regner jeg som en glipp av den som har skrevet det, siden det bare var ett treff.

hvorvidt termene er overflødige og hvilken eller hvilke andre termer de eventuelt kan erstattes med (altså på en slik måte at hvis alle reglene og prinsippene vi får formulert for f.eks. n-akkusativ er helt like som dem for pronominal akkusativ, kan vi gå ut ifra at n-akkusativen er en del av det overordnede akkusativs-paradigmet. Hvis derimot n-akkusativen ikke sammenfaller med noen andre regler, kan vi like gjerne beskjære (med barberkniven, altså) opplegget i kasusdelen og si at de særegne reglene for n-akkusativ like gjerne kunne vært særegne regler for genitiv og at n-akkusativ er et overflødig uttrykk). Inntil videre operer vi altså med følgende opplegg (parentesen sier bare hvilken annen form som er fonologisk lik):

		2SG	2PL	hus.SG	hus.PL
Nominativ	NOM	sinä	te	talo	talot
Partitiv	PART	sinua	teitä	taloa	taloja
Genitiv	GEN	sinun	teidän	talon	talojen
Akkusativ	PAKK NAKK TAKK ØAKK	sinut	teidät	talon (GEN) talo (NOM)	talot (NOM)

4.2 En innledende sammenligning

I de neste delkapitlene skal vi ta for oss forskjellige setningstyper, se hvordan de forskjellige modellene takler dem, foreslå eventuelle løsninger og sammenligne modellene i lys av setningen vi har brukt. Enkelte av analysene er basert på små utsagn angående hvordan en analyse ville fortone seg og andre igjen er det jeg som har gjort, i tro om at jeg har skjönt de underliggende formalismene godt nok til å kunne representere dem skikkelig. Jeg har ikke lagt til noe som ikke finnes i formalismene fra før av med mindre jeg eksplisitt bemerker det.

Da vi presenterte de forskjellige modellene i forrige kapittel, brukte vi enkle, transitive setninger som eksempler, så la oss ta en liten innledende sammenligning basert på disse setningene, uten å utlede veldig detaljert hvordan kasusene blir som de blir, siden vi allerede har gjort det i forrige kapittel. Vi skal bruke følgende setninger som eksempel:

[50] Minä ammuin karhun/karhut/karhua/sinut.
 Jeg.NOM skyte.IPF.1SG bjørn.NAKK/bjørn.TAKK/bjørn.PART/deg.PAKK
 Jeg skøyt bjørnen/bjørnene/på bjørnen/deg.

Vi starter med Kiparsky. For å oppsummere veldig kort analysen fra presentasjonen (se s 14 og utover), er det slik at subjektet er det høyeste argumentet og får et kasustrekk som gjør at det kobles til riktig abstrakt kasus (A(gens)-kasusen). Deretter, på grunnlag av den abstrakte kasusen, avgjør OT-maskineriet hvilken morfologisk (og dermed morfosyntaktisk) kasus subjektet skal få, og i dette tilfellet er det det at nominativen har færrest kasustrekk som til syvende og sist gjør at den velges. Objektet er hverken høyeste eller laveste argument (bortsett fra for setningen med partitiv, hvor partitiven er laveste) og OT-maskineriet med sine mange restriksjoner sørger for at argumentet får riktig kasus. For det laveste argumentet går ikke avledninga gjennom OT-maskineriet, men partitiven kobles til den abstrakte kasusen posisjonelt.

Kiparskys modell baserer seg i ganske stor grad på at semantiske forhold skal reflekteres i maskineriet (selv om visse prosesser, som f.eks. passivering, kan gi en systematisk skjevhet i det), siden Kiparsky alltid starter med lambda-abstrahering og må bygge alt det andre på den. (I praksis argumenterer Kiparsky ofte i motsatt retning i artikkelen; han ser på det grammatiske og postulerer det semantiske på grunnlag av det, men det er jo for så vidt en naturlig innfallsvinkel hvis man starter med empirien). Kiparsky har tatt i bruk flere nivåer og kasustrekkene er «limet» mellom nivåene. Han har abstrakte kasus som et eget nivå og nivået for morfosyntaktiske kasus er delt i tre; morfologisk kasus, posisjonell lisensiering og hodemarkering (samsvarsbøyning). Det er artig å påpeke at Kiparsky her har med mer i uttrykket *kasus* enn det som er vanlig, men at det ekstra han har med, også kan sies å være med i beskrivelsen til Blake som vi nevnte i innledninga.

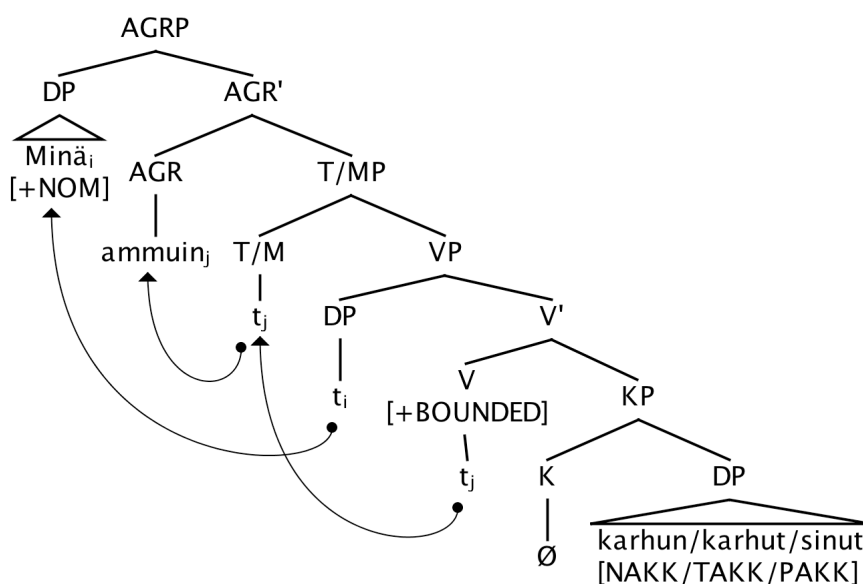
Kiparsky har innført et optimalitetsteoretisk maskineri for den morfologiske delen, fordi ren forening av trekk ikke gir riktig kasus for finsk. Dermed bryter han med grunntanken i modellen og åpner for at andre mekanismer enn en refleks av semantikken kan avgjøre hvilken kasus et argument skal få, noe han også kritiseres for av Asudeh (Asudeh 2003 s 188-190). Det er også interessant å se at partitiven takles kvalitativt forskjellig fra de andre kasusene siden partitiven lisensieres posisjonelt og ikke morfologisk. Kiparsky gir ingen eksplisitte argumenter til hvorfor det er slik, men som vi har sett og skal se om igjen flere ganger, er ikke han den eneste til å behandle partitiven litt forskjellige fra de andre kasusene.

Det er en grunn til at jeg har tatt med så mange forskjellige former for *bjørn* og i tillegg et pronomen, men Kiparskys OT-maskineri (og posisjonelle lisensiering) takler dem alle sammen. Det er litt forskjellige dynamikk blant restriksjonene for de forskjellige argumentene, men det viser seg at det ikke er så mye innsikter å hente på å bare liste opp framgangsmåten for de forskjellige variantene av *bjørn* og *deg*, så det har blitt kuttet fra oppgaven og så problematiseres det heller når modellen gir en annen kasus enn forventet.

Asudeh har tatt grunnidéen til Kiparsky og fulgt den helt ut: For Asudeh skal semantikken reflekteres i kasusene og det å ende opp med andre kasustrekk for den morfosyntaktiske kasusen enn man hadde for de tematiske rollene er et lite nederlag (men igjen, med forbehold om den systematiske skjevheten som kan oppstå ved visse prosesser). (Asudeh 2003 s 188-190). Den finske empirien er allikevel såpass kompleks at det ikke er mulig å sette opp et en-til-en-forhold mellom semantikk og kasus, og Asudeh velger da å gi genitiven et default-trekk som kan overkjøres. Det er kanskje verdt å spørre seg om det *egentlig* er noen forskjell på et kasustrekk som kan overkjøres og et annet kasustrekk som også kan overkjøres, når den eneste forskjellen er at det andre kasustrekket kalles for noe annet. Noe som er oppsiktsvekkende med Asudehs modell når man sammenligner den med de andre, er at Asudeh er den eneste som ikke særbehandler partitiven. Partitiven tildeles på nøyaktig samme måte som de andre kasusene, som gjør modellen totalt sett litt mer økonomisk enn de andre modellene på akkurat dette området. Også Asudeh takler de forskjellige argumentene uten problemer, så vi går videre til neste modell.

Nelsons analyse av setning [50] vil stort sett lik være lik som for *Henna otti avaimen* som vi hadde innledningsvis (Nelson 1998 s 167), så dette er samme tre, men med andre leksemer:

([50])

Subjektet flytter til en posisjon hvor dets nominative kasus lisensieres av finittheten i AGR og objektets akkusative kasus lisensieres av at sporet til kasuskonkurrenten (altså subjektet) finnes der hvor det gjør i forhold til V-hodet.

I finsk er det nokså fri ordstilling, så følgende setning er også mulig, med fokuset på *minä*:

[51] Karhun ammuin minä
 Bjørn.NAKK skyte.IPF.1SG Jeg.NOM
 Bjørnen var det jeg som skøyt.

Nelson har ingen konkrete eksempler på hvordan en slik setning skal analyseres, så det er kanskje litt urettferdig å sette opp en analyse hun ikke nødvendigvis ville vært enig i, men det er faktisk ikke nødvendig å sette opp noe tre her i det hele tatt. I stedet kan vi se på definisjonene:

For at finittheten skal lisensiere nominativen, må nominativ-elementet stå i en spesifikk posisjon i forhold til hodet som bærer finittheten. Ved nøyere titt, viser det seg at denne spesifikke posisjonen «avgrenses» til en hvilken som helst posisjon i treet, så lenge den er under AGRP og over KP. Lista over regler og definisjoner som er nødvendig for å uttrykke dette er mye lenger enn det jeg skulle forvente for en regel som essensielt sett sier «Dersom verbet er finitt, kan en DP stå i nominativ».

Historien er i stor grad den samme for objektet. Etter en hel del definisjoner kommer det fram at grunnet spor og flyttinger og det faktum at både subjektet og objektet er nødt til å starte i VP, vil objektet alltid bli lisensiert hvis det også finnes et subjekt, nettopp fordi de har startet i VP. Dermed betyr ikke hele opplegget stort annet enn at «Det må finnes et argument i nominativ for at objektet kan stå i akkusativ (for vår del NAKK/TAKK/PAKK)».

Hvis objektet står i partitiv (altså *karhua* i setning [50]) vil objektet ha inherent kasus, fordi verbet er [-BOUNDED], (se s 28) men det er også interessant å se at løsningen for partitiv, at den er en inherent kasus, omgår alt av definisjoner om kasuskonkurrenter og posisjoner i treet. Det er derfor nærliggende å spørre seg hvorfor ikke Nelsons akkusativ også er en inherent kasus, lisensiert av bundetheten til predikatet på samme måte som partitiven.

Hvis man tar en titt på Nelsons forskjellige analyser, ser man altså at det forenkler modellen i ganske stor grad at hun opererer med NAKK, TAKK og PAKK under samme paradigme. Dermed trenger modellen hennes bare å ta hensyn til akkusativ som en helhet og ikke innføre spesielle regler for f.eks. pronomener (for akkurat denne setningstypen i hvert fall). Videre er forskjellen mellom NAKK/TAKK/PAKK og PART begrunnet utelukkende av semantiske faktorer, nemlig den semantiske bundetheten til verbet eller hvorvidt DP-en oppfattes som indefinitt (Nelson 1998 s 166). Resultatet av Nelsons modell, kan oppsummeres kort og greit som en illustrasjon av et syntaktisk tre og det ser mye mindre komplisert ut enn f.eks. Kiparskys modell. Men under panseret på Nelsons maskineri er det veldig mange definisjoner som virker inn, og ironisk nok har resultatet av alle disse definisjonene nesten ikke noe å si for den faktiske avgrensningen av mulige setninger og leddstillinger (selv om det i seg selv er en fordel, fordi det

gjenspeiler friheten som finnes i finsk leddstilling). For å forklare partitiven er det enda mer av maskineriet som ignoreres. Det er fristende å spørre seg hvorvidt det er behov for all den formalismen Nelson bruker dersom de har så lite å si for resultatet når man kun tar utgangspunkt i de finske setningene.

(Det bør nevnes at formalismen Nelson bruker er laget på grunnlag av andre språk enn finsk, og at det dermed er bedre belegg for mye av det enn jeg får det til å se ut som. Hvorvidt det er hensiktsmessig å bruke maskineriet fra andre språk, for så å lage ekstra regler som kansellerer mye av dette maskineriet for å forklare det finske empirien, er et spørsmål som jeg implisitt har tatt stilling til allerede i innledningen: Jeg ønsker å finne de prinsippene som er gjeldende i alle tenkelige språk og heller ha ekstra, særpråklige regler for det som ikke gjelder i alle språk. Alternativet (som jeg da påstår at Nelson har brukt) er å formulere det som er felles for majoriteten av språk og deretter formulere unntak for språk hvor et gitt prinsipp ikke gjelder allikevel).

Case-in-Tier-modellen som Maling bruker skaper et enda lettere bilde av situasjonen enn Nelson. Siden subjektet er den høyest rangerte grammatiske funksjonen og nominativ den høyeste rangerte kasusen, får subjektet nominativ. På samme måte får den nest-høyeste rangerte grammatiske funksjonen, objektet, den nest-høyeste rangerte kasusen, akkusativ (NAKK/TAKK/PAKK) (Maling 1993 s 50):

([50]) Jeg skøyt bjørnen/bjørnene/deg.

Minä ammuin	karhun/karhut/sinut
Jeg.NOM	bjørn.NAKK/TAKK/PAKK
SUBJ	OBJ
NOM	AKK (NAKK/TAKK/PAKK)

Maling har ikke noen konkret analyse for partitiven. Som tidligere nevnt, oppfører den seg noen ganger som om den skulle være rangert blant de strukturelle kasusene og andre ganger som om den ikke skulle det (Maling 1993 s 61-62). Siden Maling ikke kommer med noe konkret forslag, skal jeg ikke finne på noe og late som om det er Malings forslag.

For Maling er det altså, ganske enkelt, et krav om at nominativ må være «brukt opp» for at akkusativ kan tildeles og tildelinga skjer etter visse hierarkier. Dette minner veldig om Nelson som også krever et nominativ-argument for at objektet kan få akkusativ, selv om det underliggende maskineriet er helt forskjellig.

For Anttila og Kim dreier kasustilegnelsen seg om strataene av restriksjoner i optimalitetsteorien. I det første stratumet stilles det krav om at subjektet ikke skal ha markert kasus og at det skal være forskjellig kasus på de forskjellige grammatiske funksjonene. Siden det bare er to kasus å velge mellom, er det eneste alternativet som ikke bryter med noen av restriksjonene (i dette stratumet) det alternativet hvor subjektet får nominativ og objektet får akkusativ (NAKK/TAKK/PAKK).

	FAITH	*MC/S	OCP/S	OCP/SO	OCP/SOA	*MC/SO	*MC/SOA
Minä ammuin karhun/karhut/sinut (S O)							
NOM NOM		1	2	2			
 NOM AKK						1	1
AKK NOM		1				1	1
AKK AKK		1	1	2	2	2	2

Også Anttila og Kim kommenterer at partitiv er en vrien sak å klassifisere (Anttila og Kim 2011 s 112) og derfor skal jeg heller ikke for dem prøve å finne på en løsning.

Hvis vi ser på hvordan nominativen på subjektet blir lisensiert på tvers av modellene, er det to vidt forskjellige mekanismer som sørger for at resultatet blir riktig. Nelson er den eneste som eksplisitt som en del av modellen lisensierer nominativen ved hjelp av finittheten på verbet, og denne finittheten er faktisk det eneste som er relevant for nominativen i hennes modell. For de fire andre modellene er det varierende grader av markerthet på kasusene som er avgjørende, selv om Asudeh til syvende og sist også knytter kasusen opp til finittheten til verbet.

Anttila og Kim er de som tydeligst knytter lisensiering til markerthet, siden de eksplisitt kaller akkusativ for en mer markert kasus enn nominativ. Maling bruker termen hierarki om rangeringa av kasus og grammatiske funksjoner og veien fra å ha et hierarki til å kalle den ene enden markert og den andre umarkert er svært kort. Derfor er det ikke urimelig å si at det også for Maling er markertheten på kasusene som er avgjørende for at subjektet får riktig kasus. Kiparsky har en litt annen innfallsvinkel på markertheten av kasusene: I hans modell har kasusene forskjellige trekk og forskjellige mengder trekk. Til syvende og sist er den restriksjonen som sier at man skal velge kasusen med færrest trekk som avgjør at subjektet skal ha nominativ. Igjen er

veien fra å ha en kasus uten trekk (slik som Kiparskys nominativ har) til å kalle en kasus uten trekk for umarkert, ganske kort. På sett og vis kan man si at Kiparskys siste restriksjon, * $[\alpha F]$, «Unngå kasustrekk», sier «Velg den minst markerte kasusen». Det at Kiparsky har andre restriksjoner rangert høyere og at disse restriksjonene luker ut noen av kasusene, kompliserer bildet litt, men selv uten de andre restriksjonene, er det fortsatt den siste som er avgjørende for subjektet i nominativ. Til slutt kommer Asudeh (nesten) fram til samme konklusjon via en litt annerledes tankemåte: Hans maskineri prøver først å forene de abstrakte kasustrekkene med de morfologiske og når det ikke finnes noen helt tilsvarende kombinasjon av abstrakte og morfosyntaktiske kasustrekk må Asudeh ty til en kasus som ikke forener trekk som sådan, men som heller bare sørger for at det ikke forekommer noen krasj. Og igjen er det det at nominativ er umarkert (siden den ikke har noen trekk) som gjør at den til slutt blir valgt (sammen med genitiv som teknisk sett ikke har noen spesifikke kasustrekk siden default ikke er spesifikt). Til syvende og sist, siden Asudeh har både nominativ og genitiv som alternativer, er det faktisk finitttheten som avgjør, akkurat som hos Nelson.

For objektet i NAKK/TAKK er det forholdene i resten av setningen som avgjør for alle de fem modellene. Kiparsky og Asudeh har Jahnssons regel som den avgjørende regelen som sier at objektet skal stå i NAKK/TAKK dersom et høyere rangert argument (hos Kiparsky) eller subjektet (hos Asudeh) står i nominativ. Hos Nelson, Maling og Anttila og Kim er det tilstedeværelsen av subjektet i nominativ som gjør at objektet skal stå i NAKK/TAKK/PAKK, selv om grunnene er vidt forskjellige: Hos Nelson er subjektet en kasuskonkurrent som gjør at verbet kan tildele akkusativ (NAKK/TAKK/PAKK) til objektet. Hos Maling har nominativen blitt «brukt opp» og derfor må objektet få akkusativ (NAKK/TAKK/PAKK). Hos Anttila og Kim er det en kombinasjon av forskjellige ting: Objektet skal skilles fra subjektet, men subjektet har høyere prioritet for umarkert kasus enn objektet og dermed får objektet akkusativ (NAKK/TAKK/PAKK). Denne vekslings kommer til å være sentral for veldig store deler av oppgaven framover.

4.3 Imperativer

Noe som er overraskende fra et tverrspråklig synspunkt (men ikke ut fra de modellene vi har tatt for oss) er at finske imperativer har et objekt i nominativ (eventuelt Ø-akkusativ):

[52] Lue kirja!
 Les.IMP.2SG bok.NOM/ØAKK
 Les boka!

Kiparsky påpeker at finske imperativer kan ha et slags subjekt, men at dette subjektet ikke behøver å kongruere med verbet (Kiparsky 2001 s 335):

- [53] Nähkää (te / pojat) Napoli!
Se.IMP.2PL (dere.NOM / gutt.(3PL).NOM) Napoli.NOM/ØAKK
Se Napoli, dere! / Se Napoli, gutter!

(Den finske setningen har en pragmatisk mening hvor det fortsatt er en ordre eller oppfordring og ikke en slags retorisk imperativ som den norske oversettelsen gjerne har).

Nelson påpeker at imperativene har et underforstått subjekt som kan binde possessivaffikser (Nelson 1998 s 154):

- [54] Pue päällesi!
Kle-på.IMP.2SG ende.ADE.POSS.2SG
Kle på deg!

(Possessivsuffikset er et suffiks som viser eiendomsforhold. Det hektes på nomenet og kongruerer med det som (potensielt i overført betydning) eier nomenet. *Min bil* blir altså *auto-ni* (bil-min). *Din far* blir *isä-si* (far-din). I ortografien skrives det i ett ord: *autoni*, *isäsi* osv. *Päällesi* er ikke objektet til *pue*; man kunne like godt hatt setningen *Pue paita päällesi - Kle på genseren.NOM/ØAKK på deg*)

Nelson påpeker også at et pronominalt argument for en imperativ står i akkusativ (PAKK under vårt midlertidige system) (Nelson 1998 s 153):

- [55] Tuo hänet kotiin!
Bring.IMP.2SG ham.PAKK hjem.ILL
Ta ham med hjem!

Ikke overraskende, finnes det variasjon med partitiv også (mine eksempler):

- [56] Muista minut/minua!
Husk.IMP.2SG meg.TAKK/meg.PART
Husk meg!
- [57] Lue kirjaa!
Les.IMP.2SG bok.PART
Les i boka!

Da skal vi se på hvordan de forskjellige modellene tar for seg analysene av disse forskjellige setningene, først ved en representativ framstilling av analysen og deretter med et litt mer kritisk blikk på det.

Kiparsky baserer sin analyse²⁹ på den manglende samsvarsbøyninga med verbet, og postulerer at det ikke finnes noe lisensiert subjekt. Dermed blir objektet til imperativen den høyeste realiserte rollen. Hvis vi ser på hele analysen, begynner det igjen med lambda-abstraheringa, som er rent semantisk. For den har det ikke noe å si om setningen til slutt står i indikativ eller imperativ og de tematiske rollene er like som før. I setningen *Lue kirja*, (*Les boka!*) vil *kirja*s tematiske rolle kun bli [+SC] (siden vi har en underforstått resultativ rolle her) og den abstrakte kasusen (som tidligere) [-HR, -LR], altså D(ativ). I setningen *Lue kirjaa* har vi ingen resultativ rolle og *kirjaa* blir [+LR]. (I følgende setningwe kan ikke *Sinä* stå i den posisjonen som den gjør, men setningene er grammatiske uten. *Sinä* er tatt med for å vise lambda-abstraheringa):

([52])	Les (ut) boka!			
	(*Sinä)	Lue	kirja	(loppuun)!
	(Du.NOM)	Les.IMP.2SG	bok.ØAKK	(slutt.ILL)
	Lambda:	(λx)	λy	λz
	Tematisk:	([+HR, +SC])	[+SC]	[+LR, -SC]
	Abstrakt:	([+HR, -LR])	[-HR, -LR]	[Ø]

([57])	Les i boka		
	(*Sinä)	Lue	kirjaa
	(Du.NOM)	Les.IMP.2SG	bok.PART
	Lambda:	(λx)	λy
	Tematisk:	([+HR, +SC])	[+LR, +SC]
	Abstrakt:	([+HR, -LR])	[-HR, +LR]

([56])	Husk meg!		
	(*Sinä)	Muista	minua
	(Du.NOM)	Husk.IMP.2SG	meg.PART
	Lambda:	(λx)	λy
	Tematisk:	([+HR, +SC])	[+LR, +SC]
	Abstrakt:	([+HR, -LR])	[-HR, +LR]

²⁹ Hvor alle delene av analysen, eller deler som er helt analoge til analysen, finnes i Kiparskys artikkel. Analysen av setningene som en helhet er det jeg som har stått for.

([55])	Ta ham med (hjem)!			
	(*Sinä)	Tuo	hänet	(kotiin)!
	(Du.NOM)	Bring.IMP.2SG	han.3SG.TAKK	(hjem.ILL)
Lambda:	(λx)		λy	λz
Tematisk:	([+HR, +SC])		[+SC]	[+LR, -SC]
Abstrakt:	([+HR, -LR])		[-HR, -LR]	[Ø]

De abstrakte kasustrekkene skal gjennom OT-maskineriet og følgende tabell oppsummerer hvordan dette foregår (en hånd med stjerne foran betyr at OT-maskineriet har valgt feil alternativ):

	MAX[-HR]/D	*[-HR]	JR	MAX[αF]	*[αF]
[-HR, -LR] Muista <i>minut!</i> (Husk <i>meg!</i>) / Tuo <i>hänet</i> kotiin! (Ta <i>ham</i> med hjem!)					
1a. ✎ minut [-HR, -LR] (PAKK)		*			**
1b. minun [+HR] (GEN/NAKK)	*			*	*
1c. minä-Ø [] (NOM/ØAKK)	*			*	
1d. minua [-HR] (PART)		*		*	*
[-HR, +LR] Muista <i>minua</i>					
2a. minut [-HR, -LR] (PAKK)		*		*	**
2b. minun [+HR] (GEN/NAKK)	*			*	*
2c. minä-Ø [] (NOM/ØAKK)	*			*	
2d. ✎ minua [-HR] (PART)		*		*	*
[-HR, -LR] Lue <i>kirja!</i>					
3a. kirjat [-HR, -LR] (PAKK)		*		*	**
3b. kirjan [+HR] (GEN/NAKK)				*	*
3c. ✎ kirja-Ø [] (NOM/ØAKK)				*	
3d. kirjaa [-HR] (PART)		*		*	*
[-HR, +LR] Lue <i>kirjaa!</i>					
4a. kirjat [-HR, -LR] (PAKK)		*		*	**
4b. kirjan [+HR] (GEN/NAKK)				*	*
4c. *✎ kirja-Ø [] (NOM/ØAKK)				*	
4d. kirjaa [-HR] (PART)		*		*	*

Tabellen³⁰ viser at dersom objektet er et pronomen, (slik som i setning [56]), vil den aller første restriksjonen, MAX[-HR]/D, sørge for at det også vil ha det morfosyntaktiske kasustrekket [-HR], altså vil det ha enten akkusativ eller partitiv, mens nominativ og genitiv utgår som akseptable alternativer. Akkusativ og partitiv vil deretter begge bryte restriksjonen som sier at man skal unngå [-HR]. Den tredje restriksjonen, Jahnssons regel, har ikke noe å si, siden nominativ ikke lenger er et alternativ. Den fjerde restriksjonen sier at kasustrekkene skal samsvare så godt som mulig, så her vil akkusativ vinne for et pronomen med trekkene [-HR, -LR]. Dersom pronomenet har trekkene [-HR, +LR] i stedet, vil det bryte denne restriksjonen (siden det ikke finnes noen kasus med disse to trekkene) og komme til den aller siste restriksjonen som sier at man skal unngå kasustrekk, hvorav partitiv er den av de to kasusene med færreste kasustrekk.

For nomen-argumenter³¹ (setning [52]) vil ikke første restriksjon ha noe å si (siden det ikke er snakk om et pronomen her), men den andre, som sier at man skal unngå kasustrekk, eliminerer akkusativ og partitiv. Den tredje restriksjonen, Jahnssons regel, sier at NP-Ø skal være den høyeste realiserte rollen, og siden *kirja* har den eneste realiserte rollen, brytes ikke denne restriksjonen. Både nominativ (ØAKK) og genitiv (NAKK) bryter den fjerde restriksjonen som prøver å forene trekkene fullstendig. På aller siste restriksjon, som sier at man skal unngå kasustrekk, vinner nominativen, fordi den har færre kasustrekk enn genitiven.

Igjen ser vi at i følge OT-maskineriet vil det nominale argumentet som skulle ha havnet i partitiv, havne i nominativ, men vi husker vi på at partitiv-argumenter lisensieres posisjonelt, altså ikke via OT-maskineriet, men ved direkte forening av trekk (setning [57]). Dermed, siden argumentet har de abstrakte kasustrekkene [-HR, +LR], er det bare partitiven med sitt [-HR] som kan forenes med dette.

For Asudeh forholder første del av analysen seg lik³², altså fram til vi har funnet de abstrakte kasusene. Derfra blir det igjen litt forskjellig. Slik som Asudeh har formulert Jahnssons regel,

³⁰ Kiparsky har selv laget tabellene for alle de forskjellige argumentene (i andre setninger, vel å merke), med unntak av den partitiven for nomener, som ikke er representert ved noen tabell.

³¹ Det ser kanskje litt rart ut at PAKK fortsatt er med i tabellen, når det ikke er snakk om et pronomen, men Kiparsky har framstilt det sånn at akkusativendelsen er *-t*: *Minu-t*, *sinu-t*, *kirja-t*. Implisitt sier han altså at akkusativ for nomen entall, ville ha hatt formen *kirja-t* hvis den hadde eksistert. Derfor er det mest rimelig å anta at den tilhører paradigmet til PAKK, med dens kasustrekk, heller enn TAKK.

³² Her er det igjen jeg som har gjort analysen basert på Asudehs premisser. Asudeh presenterer ingen imperativ-setninger, men analogiene er så uproblematisk at jeg trygt kan stå inne for analysen.

sier den noe om hvordan det blir dersom man har et realisert subjekt, noe vi ikke har her, så da blir Jahnssons regel i dette tilfellet irrelevant. Dermed vil vi prøve å forene de abstrakte kasustrekkene [-HR, -LR] (for *minut (meg)* og *kirja (bok)* i hhv setning [56][55] og [52]) med en morfosyntaktisk kasus, og det gir oss akkusativ (PAKK) for *minut (meg)*, men Asudehs prinsipp om realiserbarhet setter en stopper for å gi akkusativ (PAKK) til *kirja (bok)* siden det er en form som ikke eksisterer i akkusativsparadigmet. Dermed kan vi trygt la *kirja* stå i nominativ, siden nominativ ikke har noen kasustrekk - det forener ingen kasustrekk, men det bryter heller ikke med noen av prinsippene og vi slipper å overkjøre default-trekket til genitiven.

For partitiv-argumentene med abstrakte [-HR, +LR], gjelder fortsatt ikke Jahnssons regel og både *minua* og *kirjaa* lar seg forene med partitiven, som i Asudehs modell har trekkene [-HR, +LR], så analysen her er fullstendig uproblematisk.

Kasus	Brudd på prinsipp
[-HR, -LR] Muista <i>minut!</i> (Husk <i>meg!</i>) / Tuo <i>hänet</i> kotiin! (Ta <i>ham</i> med hjem!)	
☞ minut / hänet [-HR, -LR] (AKK/PAKK)	
minun / hänen [/+HR] (GEN/NAKK)	Konservativitet
minä-Ø / hän-Ø [] (NOM/ØAKK)	Spesifikkhetsprinsippet
minua / häntä [-HR, +LR] (PART)	Forening av trekk
[-HR, -LR] Lue <i>kirja!</i>	
Ø (kirja.AKK) [-HR, -LR] (AKK/PAKK)	Realiserbarhet
kirjan [/+HR] (GEN/NAKK)	Konservativitet
☞ kirja-Ø [] (NOM/ØAKK)	
kirjaa [-HR, +LR] (PART)	Forening av trekk
[-HR, +LR] Muista <i>minua</i> / Lue <i>kirjaa!</i>	
minut / Ø (kirja.AKK) [-HR, -LR] (AKK/PAKK)	Forening av trekk
minun / kirjan [/+HR] (GEN/NAKK)	Konservativitet
minä-Ø / kirja-Ø [] (NOM/ØAKK)	Spesifikkhetsprinsippet
☞ minua / kirjaa [-HR, +LR] (PART)	

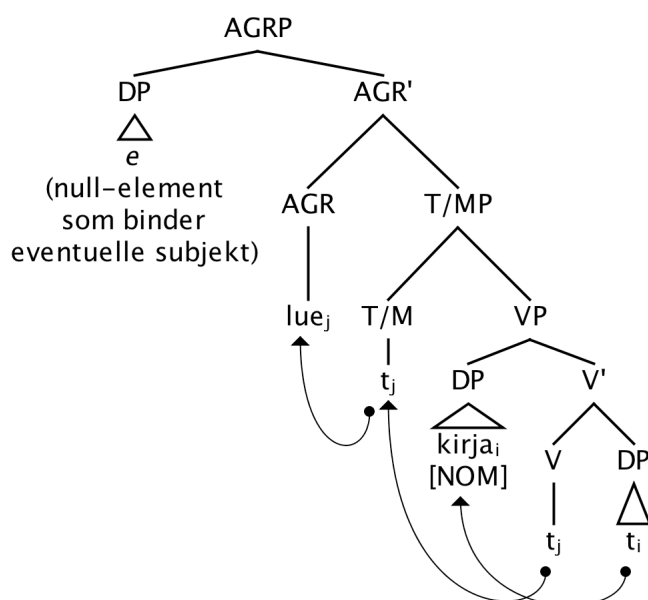
Nelsons beskrivelse av imperativer³³ tar utgangspunkt i nesten det motsatte av det Kiparsky tok utgangspunkt i: Siden det er mulig med possessiv-partikler på objektene, tar Nelson dette som et tegn på at det *finnes* et subjekt. Men hvis man tar en nærmere titt på detaljene, viser det

³³ Nelson har gjort en fullstendig analyse av en helt analog imperativsetning, så det eneste jeg har gjort er å bytte ut ordene og kommentere utredningen.

seg at Nelsons og Kiparskys innfallsvinkler ikke er helt gjensidig utelukkende (selv om et par av detaljene er det).

Nelson poengterer at siden subjektet må stå etter verbet hvis det er realisert (jfr. *Nähkää pojat Napoli*, setning [53]), tyder det på at det som binder possessivsuffikset (i f.eks. setning [54]) blir generert i SPEC,AGRP og at det ikke blir generert noe subjekt i VP-en. Siden det ikke blir generert noe subjekt i VP-en, finnes det altså ingen kasuskonkurrent for objektet og objektet kan ikke få akkusativ og må altså stå i nominativ i stedet (Nelson 1998 s 171). Partitiven er selvsagt fortsatt en inherent kasus. Nelson gir ikke noe forslag på en analyse for pronomen i akkusativ, og jeg skal ikke prøve å finne på en for henne heller.

([52])

Nelson gir ingen forklaring på hvor og hvordan hennes realiserte subjekt (*pojat* i *Nähkää pojat Napoli!* (*Se Napoli, gutter!*)) kommer inn i bildet så jeg skal ikke finne på noen analyse for henne heller. (Det bør nevnes at Nelson refererer til doktorgrads-avhandlinga si for videre beviser for null-elementet som binder subjektet, så det kan hende at genereringa av hennes realiserte subjekt (*pojat*) er nøyere forklart der, men jeg har ikke hatt tilgang til avhandlinga, så jeg lar spørsmålet stå åpent og holder meg til det som står i artikkelen (Nelson 1998 s 171)).

Maling sier ikke eksplisitt noe om hvordan hun tar for seg imperativ-setninger, men jeg vil tillate meg å spekulere litt. Dersom man forutsetter at det ikke finnes noe subjekt i en imperativ-setning eller at subjektet ikke er tilgjengelig, vil Case-in-Tiers -modellen forutsi nominativ på nominale argumenter helt uten problemer:

([52]) Lue	kirja!	SUBJ / Ø > OBJ
Les.IMP.2SG	bok.NOM	/
Les boka!	Ø	NOM AKK

På samme måte, dersom man forutsetter at det finnes et subjekt, forutsier man pronomene i akkusativ riktig:

([56]) Muista	minut!	(SUBJ) > OBJ
Husk.IMP.2SG	meg.TAKK	
Husk meg!		(NOM) > PAKK

Maling skriver at det finnes en beskrivelse som hun kan bruke som et prinsipp, nemlig at alle interne argumenter til et predikat må ha samme syntaktiske kasus³⁴ (Maling 1993 s 67). Dersom subjektet i en imperativ-setning av en eller annen grunn hadde blitt degradert til et internt objekt og havnet sammen med objektet, ville dette prinsippet ha forutsagt hvordan både subjektet og et nominalt objekt fikk nominativ. Eventuelt kunne man postulert et tilsvarende prinsipp om at alle eksterne argumenter også måtte ha likt kasus og sagt at objektet i en imperativ-setning hadde blitt forfremmet til subjekt:

([53]) Nähkää	pojat	Napoli!
Se.IMP.2PL	gutt.(3PL).NOM	Napoli.NOM
Se Napoli, dere! / Se Napoli, gutter!		
Ø > OBJ & OBJ	SUBJ & SUBJ > Ø	
\ /	eller	\ /
NOM		NOM

Det å forfremme imperativens objekt til subjekt, fortjener en liten redegjørelse, siden det (så vidt jeg vet) ikke er noe man har operert med før. Motivasjonen for det er selvsagt kombinasjonen av at både *pojat* og *Napoli* har samme kasus, nemlig nominativ, og at Maling har formulert en generalisering om at det kan finnes flere argumenter enn ett på samme nivå og at disse da må ha samme kasus. Det ikke er uheort med grammatiske operasjoner som forfremmer et objekt til subjekt (nemlig passiv i f.eks. norsk) så argumentasjon er da at siden det finnes presedens for morfologi som forfremmer objekt til subjekt, er det ikke *a priori* utenkelig at

³⁴ Dette virker ikke veldig intuitivt sett fra vår del av verden, men Maling har eksempler fra koreansk med flere ledd i akkusativ hvor alle leddene blir til nominativ under passivering. I de tilfellene hvor to interne objekter har forskjellig kasus (f.eks. i en del germanske språk) spekulerer hun i om det har en slags posisjonell lisensiering og derfor bryter med generaliseringen.

imperativ i finsk kunne ha en slik funksjon. Derfor, selv om det virker usannsynlig basert på empiri fra andre språk, vil vi ikke utelukke det fullstendig. Konsekvensene av en slik drastisk forutsetning, må man selvsagt se nærmere på dersom man skulle gå for den, men la oss først se litt nærmere på de umiddelbare konsekvensen, innafor eksempelet og innafor Malings teori.

Problemet her er selvsagt at disse to løsningene som gir en riktig kasusfordeling i sine respektive eksempler ikke kan være sanne samtidig. Hvis man velger at det underforståtte subjektet er tilgjengelig, slik at det får nominativ og pronomen-objektet får akkusativ slik som det skal, vil problemet være at et nomen også måtte fått akkusativ, noe som er ugrammatisk (setning [56] og [53] modifisert):

[58]	Muista	Mikko	minut!	SUBJ >	OBJ
	Husk.IMP.2SG	Mikko.NOM	meg.TAKK		
	Husk meg, Mikko!			NOM >	AKK
[59]	*Nähkää	pojat	Napoli!	SUBJ >	OBJ
	Se.IMP.2PL	gutt.3PL.NOM	Napoli.NAKK		
	Se Napoli, dere! / Se Napoli, gutter!			NOM >	AKK

Hvis man derimot velger at det har skjedd en forfremming eller degradering slik at det underforståtte subjektet og det realisert objektet begge enten er objekter eller subjekter, vil man korrekt forutsi at begge nomen-argumentene er i nominativ, men man vil også forutsi at et pronomen-argument vil være i nominativ, noe som ikke stemmer (setning [53] og [56] modifisert):

[60]	Nähkää	pojat	Napoli!	SUBJ & SUBJ	OBJ & OBJ
	Se.IMP.2PL	gutt.3PL.NOM	Napoli.NOM	\ /	eller \ /
	Se Napoli, dere! / Se Napoli, gutter!			NOM	NOM
[61]	*Muista	Mikko	minä!	SUBJ & SUBJ	OBJ & OBJ
	Husk.IMP.2SG	Mikko.NOM	jeg.NOM	\ /	eller \ /
	Husk meg!			NOM	NOM

En siste utvei er at objektet for imperativen står i Ø-akkusativ i entall og t-akkusativ i flertall for nomen-objekter og t-akkusativ i både entall og flertall for pronomen-objekter. Dette er et alternativ som Maling eksplisitt forkaster, siden hun forutsetter at det ikke finnes noen Ø-akkusativ. Men hvis det hadde vært et alternativ, hadde det gjort at Case-in-Tiers hadde fungert for imperativer (på neste side):

(Ø)	Muista	kirja/kirjat/minut/meidät
	Husk.IMP.2SG	bok.ØAKK/bok.TAKK/meg.PAKK/oss.PAKK
SUBJ		OBJ
NOM		AKK (ØAKK/TAKK/PAKK)

Det nye problemet som oppstår her da er selvsagt å redegjøre for hvorfor objektet står i ØAKK og ikke NAKK (altså *kirja* og ikke *kirjan*). En kjapp økonomisk betraktning viser oss at det å innføre en ekstra regel for å avgjøre hvorvidt et element skal stå i ØAKK eller NAKK er like «kostbart» som å innføre en ekstra regel som sier noe om nominativ på objekter i imperativ-setninger. Med andre ord er det fra en rent økonomisk synsvinkel verdt å lete andre steder for å avgjøre hvordan dette henger sammen.

Til syvende og sist kan vi ikke med sikkerhet si hvordan imperativ-setninger fortøner seg under Malings analyse og Maling har ikke eksplisitt uttalt seg om det (selv om det kan virke som hun heller mot å gjøre subjektet utilgjengelig for kasus, jfr seksjonen om komplekse predikater og setninger), så vi skal stoppe spekulasjonene her og inntil videre si at vi ikke har funnet noen løsning på det.

Helt til slutt er det Anttila og Kims forslag som settes på prøve. Anttila og Kim har faktisk gjort jobben selv og kommet fram til den ikke så oppmuntrende konklusjonen at empirien for imperativer i finsk forblir en uløst nøtt for deres analyse (Anttila og Kim 2011 s 116). Når det er sagt, holder analysen seg godt³⁵ for flere setninger om man forutsetter at det ikke er noe tilgjengelig subjekt i imperativ-setningene (som Anttila og Kim ser ut til å forutsette for store deler av artikkelen, selv om de til slutt bukker under for empiriens motstridende eksempler). For imperativer med bare et nomen som objekt, blir analysen ganske enkel; det eneste som har noe å si er restriksjonene som sier at objektet ikke skal ha markert kasus og derfor får nominativ.

Dersom objektet er et pronomen, vil analysen forbli lik, men resultatet vil være feil, siden vi har en veksling mellom nominativ og akkusativ avhengig av om argumentet er et nomen eller et pronomen. I dette tilfellet vil det heller ikke hjelpe å postulere noen Ø-akkusativ, siden resultatet fortsatt, uten unntak, blir nominativ. (I motsatt fall kunne man postulere en *t-nominativ* for pronomenene, men da finnes det ikke en eneste morfologisk form i akkusativs-paradigmet som ikke inngår i et annet paradigme, og da blir grunnlaget for å ha et akkusativs-begrep i det hele

³⁵ Den analysen Anttila og Kim har gjort er å sette opp OT-tabellene. Mitt bidrag har altså vært å knytte setningene til de forskjellige tabellene og kommentere hvordan restriksjonene virker inn.

tatt ganske tynt. Uten et akkusativsbegrep, bryter selvsagt hele analysen til Anttila og Kim sammen, siden de har basert hele modellene sin på en todeling mellom nominativ og akkusativ. Hvis akkusativen blir borte, må alle restriksjonene forkastes til fordel for nye restriksjoner som sier noe om andre kasus enn akkusativ).

For setningene med to argumenter (altså *Näykkää pojat Napoli!*, *Se Napoli, gutter!*, setning [53]), vil analysen forutsi at det ene er i nominativ mens det andre er i akkusativ, med mindre begge er objekter, og i det tilfellet vil de begge være i nominativ, som de skal. Anttila og Kim har et par eksempler med flere objekter og imperativsetningene er ikke en av dem, så det er tvilsomt at de skulle godta å degradere subjektet til et objekt.

Det er verdt å nevne at Anttila og Kim ikke har påstått at deres modell skulle takle setninger av typen *Näykkää pojat Napoli!*. Derfor er heller ikke dette et motargument mot en av deres analyser, men heller bare en liten eksplisitt test på hvordan deres modell klarer seg i møte med ny empiri. Tabellen under viser hvordan OT-maskineriet gir feil kasus i forhold til setningene med mindre begge argumentet er av samme type grammatisk funksjon:

	FAITH	*MC/S	OCP/S	OCP/SO	OCP/SOA	*MC/SO	*MC/SOA
Lue <i>kirja</i> (NOM)! (O) (Les boka!) / Muista <i>minut</i> (PAKK)! (O) (Husk meg!)							
☞ NOM / *☞ NOM							
AKK / AKK						1	1
Näykkää pojat (NOM) Napoli (NOM)! (S O) (Se Napoli, gutter!)							
NOM NOM		1	2	2			
*☞ NOM AKK						1	1
AKK NOM		1				1	1
AKK AKK		1	1	2	2	2	2
Näykkää pojat (NOM) Napoli (NOM)! (O O) (Se Napoli, gutter!)							
☞ NOM NOM							
NOM AKK						1	1
AKK NOM						1	1
AKK AKK						2	2

Hvis vi nå skal sammenligne de forskjellige modellene, ser vi at det først og fremst er spørsmålet om et eventuelt subjekt som er forskjellig. Kiparsky og Asudeh sier at det ikke er noe

relevant subjekt, mens Nelson sier at det er det. Anttila og Kim (og sannsynligvis Maling, dersom hun hadde tatt et standpunkt) ligger i en mellomposisjon hvor det som er viktig er hvorvidt subjektet er tilgjengelig for kasus eller ikke, mens dets eksistens på andre abstraksjonsnivåer ikke er relevant.

Ved en nøyere titt viser det seg at uoverensstemmelsen mellom Kiparskys og Nelsons modeller egentlig ikke er en uoverensstemmelse. Ingen av dem bestrider at det fortsatt finnes en agentiv semantisk rolle. Videre er (overraskende nok) både Kiparsky, Asudeh og Nelson enige om at subjektet ikke forekommer i VP-en (selv om disse VP-ene ikke fullstendig tilsvarer hverandre) og etter det, kommer spørsmålet om hvorvidt subjektet er realisert eller ikke. Kiparsky sier at subjektet ikke er realisert og at det er derfor objektet kan stå i nominativ. Nelson sier *også* at subjektet ikke er realisert, men at det finnes et null-element utafor VP-en som kan binde eventuelle realiserte subjekter. Den store forskjellen viser seg altså å være nokså liten, nemlig tilstedeværelsen av et null-element eller ikke og hvorvidt et eventuelt realisert uttrykk for agensen er et subjekt eller ikke. For begge modellene er uansett rettferdiggjøringa av nominativen stort sett den samme: Det at det ikke finnes andre elementer i setningen gjør at nominativen brukes (det uttrykkes altså som enten Jahnssons regel eller Burzios generalisering).

Nelsons grunnlag for å postulere et null-element er som nevnt at man må ha noe som kan binde possessivsuffikset og dette er et poeng som Kiparsky ikke gjør noe ut av, men som Anttila og Kim nevner som et potensielt problem. Jeg vil allikevel stille spørsmålstegn ved om det er et problem (og spekulere i om det er nettopp derfor Kiparsky ikke gjør et poeng ut av det). Nelsons syn er altså slik (hvor ko-indekserte elementer her henviser til samme referent og ikke en kjede)³⁶:

[62]	e_i	Pese	Mikko _i	auto _j -si _i !
	null	Vask.IMP.2SG	Mikko.NOM	bil.NOM-POSS:2SG
	Vask bilen din, Mikko!			

Men det kunne like gjerne vært bilen min det hadde vært snakk om:

[63]	? _k	e_i	Pese	Mikko _i	auto _j -ni _k !
	?	null	Vask.IMP.2SG	Mikko.NOM	bil.NOM-POSS:1SG
	Vask bilen min, Mikko!				

³⁶ Bindestreken mellom nomenet og possessivsuffikset er ikke offisiell ortografi, men er tatt i bruk her for å gjøre det meste mulig eksplisitt i forhold til glossinga. Vanligvis står det bare *autosi*, *autoni* osv.

Hvis det er nødvendig å ha et null-element for å forklare possessivpartikkelen i den første setningen ([62]), skulle man tro at det var nødvendig å ha et null-element for å forklare possessivartikkelen i den andre setningen ([63]) også (representert ved et ko-indeksert spørsmålstegn). Slike ubundne possessiv-partikler forekommer også i aktive setninger³⁷:

[64]	?	Mikko	pesee	autoa-ni
	?	Mikko.NOM	vaske.PRE.3SG	bil.PART-POSS:1SG
	Mikko (driver og) vasker bilen min.			

Hvis man titter i referansegrammatikken, står det også der at det ikke er nødvendig å ha noen realisert 1. eller 2.-person for å binde et possessivsuffiks (Hakulinen og Vilkuna 2004 s 1237), så Nelsons argument virker ikke spesielt overbevisende.

(Til Nelsons forsvar er det mulig å spore nøyaktig hvor forvirringa hennes stammer fra: På s 150 i artikkelen skriver hun om hvordan det må være et subjekt til stede for å binde possessivsuffikset og selv om eksemplene og implikasjonene hennes virker helt riktige, så gjelder de kun for tredjepersons-possessivsuffikser. Det er selvsagt ikke unaturlig å tro at det skulle gjelde for 1. og 2. person også, men det er altså som nevnt ikke tilfelle på finsk)

Ironisk nok, i presentasjonen av uoverbevisende empiri, presenterer Nelson også litt overbevisende empiri, selv om hun ser ut til ikke å legge merke til det selv; nemlig et refleksivpronomen (Nelson 1998 s 154):

[65]	Ajattele	itseäsi!
	Tenk.IMP.2SG	selv.PART.POSS:2SG
	Tenk på deg selv!	

Referansegrammatikken sier at ordet *itse* må referere til det samme som et annet ledd i setningen (Hakulinen og Vilkuna 2004 s 717) (selv om dette leddet godt kan være et pro-droppet subjekt). Derfor er det faktisk tilstedeværelsen av refleksivpronomenet *itse* og ikke possessivsuffikset *-si* som er det sterkeste argumentet Nelson kunne ha presentert for at subjektet må ha en viss realisering selv i imperativ-setninger. En nærmere titt på *itse* og possessivsuffikset viser at possessivsuffikset kongruerer med imperativen og ikke det eksplisitte subjektet:

[66]	Ajatelkaa	pojat	itseänne!
	Tenk.IMP.2PL	gutt.(3PL).NOM	selv.PART.POSS:2PL
	Tenk på dere selv, gutter!		

³⁷ n- og t-kasusendelser blir borte foran possessivsuffikset (Hakulinen og Vilkuna 2004 s 122), så jeg har satt bilen i partitiv for å unngå unødvendig forvirring.

Hvis Nelson hadde presentert denne setningen, hadde det - til tross for at det viser evidens om et (delvis) realisert subjekt - også skapt trøbbel for analysen hennes. Poenget hun presenterer er at det finnes et null-element som binder et eventuelt eksplisitt subjekt, og som også binder possessivsuffixet. Problemet her er at possessivsuffixet ikke kongruerer med det eksplisitte subjektet (siden *pojat* er tredjeperson og *-si* er andreperson), med andre ord kan det ikke finnes ett null-element som entydig binder begge samtidig (med mindre dette null-elementet er underspesifisert og kan være både 3PL og 2PL samtidig). Personlig synes jeg det ser ut som det finnes noe i den setningen som binder *itseänne* (kanskje faktisk bøyinga på verbet) og at *pojat* ikke er et fullstendig realisert subjekt (men som vi allerede har sett og som vi skal se mer av, er ikke subjektbegrepet helt klart avgrenset i finsk. Hvorvidt *pojat* er «litt subjekt» skal jeg ikke ta stilling til her og nå). Vi skal komme tilbake til denne empirien senere, men inntil videre kan vi notere oss at alle har litt rett, men også litt feil.

Til slutt er det også verdt å nevne hva som definitivt ødelegger mest for Nelson, Maling og Anttila og Kim: Akkusativen for pronomener. Den regelrette vekslinga mellom nomener i nominativ og pronomener i akkusativ for imperativene skaper virkelig krøll for analysene. Derfor er det verdt å gjenta hvordan Kiparsky og Asudeh har løst det.

Kiparsky ordner opp via restriksjonene. Først bekrefter han at objektet er et objekt, semantisk sett og uttrykt via kasustrekk, og deretter har han som sin aller første restriksjon «Dersom det er et pronominalt objekt, gi det akkusativ eller partitiv» (eller MAX[-HR]/D som det også kan uttrykkes). Kiparsky har altså en regel som eksplisitt sier noe om pronomener og ikke bare noe om syntaktiske funksjoner og lignende. Asudeh sier i praksis det samme på motsatt måte via sitt prinsipp om realiserbarhet: «Dersom det ikke finnes noen akkusativsform, gi det noe annet i stedet». Akkusativsformene finnes selvsagt bare for pronomener (i Asudehs analyse, altså), så den utretter det samme, men via en mer tverrspråklig formulering (tverrspråklig i den forstand at den finske særspråklige fordelinga av kasus i forhold til pronomener og nomener ikke er «hardkoda» inn i restriksjonene på samme måte som hos Kiparsky).

Nelson har noen sider om nettopp denne problematikken og Kiparsky skriver om det samme (selv om det ikke er en problematikk som sådan i hans modell). Begge trekker linjer til kløyvde ergativ-systemer og påpeker at man kan bygge på likhetene der for å øke forståelsene av fenomenet.

4.4 Osma - mengdeadverb i objektskasus

Osma (*objektinsijainen määrän adverbiali*, eller mengdeadverb i objektskasus) er slike adverb som (ikke overraskende, ut fra navnet), får samme kasus som objekter kan få, altså de fire samme som vi har tatt for oss før; nominativ, akkusativ, genitiv og partitiv (eventuelt, NOM, TAKK, NAKK, ØAKK, GEN og PART, som vi foreløpig holder oss til. PAKK er ikke en mulighet siden pronomener ikke kan fungere som adverbialer i annet enn semantiske kasus). Følgende setninger illustrerer (det første er fra (Maling 1993 s 53) de to neste er fra (Hakulinen og Vilkuna 2004 s 926) og den siste er basert på Malings eksempler, men modifisert av meg³⁸):

[67] Siellä viivytettiin kokonainen viikko
Der.ADE ble.igjen.PASS hel.NOM uke.NOM/ØAKK
Der ble man en hel uke.

[68] En juossut tuntiakaan.
Ikke.PRE.1SG løpe.NUTPART.1SG time.PART.ikke-engang
Jeg løp ikke engang en time.

[69] Minä juoksin tunnin.
Jeg.NOM løpe.IPF.1SG time.GEN/NAKK
Jeg løp en time.

[70] Minulla on ollut nuha viikon.
Jeg.ADE være.3SG være.NUTPART.3SG forkjølelse.NOM uke.NAKK
Jeg har vært forkjøla i en uke.

Kiparsky nevner disse osmaene ganske kort et par ganger, men han gir oss nok til å fullføre analysen³⁹. Kiparsky forutsetter at adverbialene får det tematiske kasustrekket [+SC] selv om de ikke har noen thetarolle (så med andre ord vil de ikke være et resultat av lambda-abstraheringa, men de vil allikevel få strukturelt kasus) (Kiparsky 2001 s 336-337). De vil hverken være høyeste eller laveste realiserte rolle siden de strengt tatt ikke er tematiske roller, så de ender opp med den abstrakte kasusen A(kkusativ) med kasustrekkene [-HR, -LR]. Derfra følger de samme oppsettet som alle andre argumenter med de abstrakte kasustrekkene [-HR, -LR]; første restriksjon i OT-maskineriet sier at de ikke skal være akkusativ (PAKK) eller partitiv, mens

³⁸ Maling har et par lignende eksempler, men Kiparsky påpeker at Maling opererer med delvis stivnede uttrykk (Kiparsky 2001 s 350), så jeg har byttet dem ut med andre adverbialer. I tillegg har jeg forenklet eksempelet sånn at så få kompliserende faktorer som mulig skal komme inn.

³⁹ Med andre ord: Igjen finnes nesten all informasjonen vi trenger for å gi en representativ framstilling rundt om i artikkelen, men analysen som en helhet er det jeg som har stått for.

Jahnssons regel kun brytes hvis det finnes realiserte tematiske roller (siden Kiparsky har formulert den sånn at den ser etter andre tematiske roller; hvorvidt NP-Ø i seg selv er en tematisk rolle er faktisk irrelevant for Kiparskys formulering) og hvis ikke, vinner nominativen på siste restriksjon ved at det er den som har færrest kasustrekk. (I analysen under har jeg ikke funnet om Kiparsky mener at nominativ-argumentet i en possessiv-setning er laveste rolle eller ikke (selv om jeg skulle gjette på at det sannsynligvis er laveste rolle), men slik som han har formulert Jahnssons regel har det faktisk ikke noe å si for det endelige resultatet).

([69]) Jeg løp en time

	Minä	juoksin	tunnin
	Jeg.NOM	løpe.IPF.1SG	time.NAKK
Lambda:	λx		Ø
Tematisk:	[+HR, +SC]		[+SC]
Abstrakt:	[+HR, -LR]		[-HR, -LR]

([67]) Der ble man en hel uke.

	Siellä	(PRO)	viivyttiin	kokonainen viikko
	Der.NOM	(PRO)	bli.igjen.PASS	hel.NOM uke.NOM
Lambda:		(λx)		Ø
Tematisk:		Ø		[+SC]
Abstrakt:		Ø		[-HR, -LR]

([70]) Jeg har vært forkjøla i en uke.

	Minulla	on ollut	nuha	viikon.
	Jeg.ADE	er vært ⁴⁰	forkjølelse.NOM	uke.NAKK
Lambda:	λx		λy	Ø
Tematisk:	[+HR, -SC]		[?LR, +SC]	[+SC]
Abstrakt:	Ø		[-HR, ?LR]	[-HR, -LR]

⁴⁰ være.3SG være.NUTPART.3SG. Glossinga er flyttet ned hit av plasshensyn.

	MAX[-HR]/D	*[-HR]	JR	MAX[αF]	*[αF]
[-HR, -LR] Minä juoksin <i>tunnin</i> . (Jeg løp en <i>time</i>)					
1a. tunnit [-HR, -LR] (PAKK)		*		*	**
1b. tunnin [+HR] (GEN/NAKK)				*	*
1c. tunti-Ø [] (NOM/ØAKK)			*	*	
1d. tuntia [-HR] (PART)		*		*	*
[-HR, -LR] Siellä viivytettiin <i>kokonainen viikko</i> . (Der ble man en <i>hel uke</i>)					
2a. viikot [-HR, -LR] (PAKK)		*		*	**
2b. viikon [+HR] (GEN/NAKK)				*	*
2c. viikko-Ø [] (NOM/ØAKK)				*	
2d. viikkoa [-HR] (PART)		*		*	*
[-HR, -LR] Minulla on ollut nuha <i>viikon</i> . (Jeg har vært forkjøla i en <i>uke</i>)					
3a. viikot [-HR, -LR] (PAKK)		*		*	**
3b. viikon [+HR] (GEN/NAKK)				*	*
3c. viikko-Ø [] (NOM/ØAKK)			*	*	
3d. viikkoa [-HR] (PART)		*		*	*

For setningen *En juossut tuntiakaan* (Jeg løp ikke en *time* engang) lisensieres partitiven av negasjonen på samme måte som vi har sett at den lisensieres av en QP tidligere (Kiparsky 2001 s 344), altså at den er posisjonelt lisensiert.

For Asudeh⁴¹ begynner analysen igjen i samme spor som Kiparsky og skiller lag fra de abstrakte kasusene og utover. De abstrakte trekkene [-HR, -LR] (som adverbialet har) ville kunne forenes perfekt med akkustiven (PAKK), men siden Asudeh opererer med et akkusativs-paradigme uten innførsler for nomener, vil det ikke være mulig å gi det akkusativ (PAKK), så det bryter altså med prinsippet om realiserbarhet. Partitiven er ikke et alternativ for setningene uten nektelse (som er setning [68]), siden partitiv har [-HR, +LR] mens adverbialet har

⁴¹ Asudeh nevner bare i forbifarten at adverbialer kan få strukturelt kasus (Asudeh 2003 s 169), men det er nokså greit å se hvordan analysen ville fortone seg, så jeg føler meg trygg på at analysen min er representativ for Asudehs modell.

[-HR, -LR]. Genitiven har et default-trekk [+HR] som kan overstyres, men bare dersom det er siste utvei (prinsippet om konservativitet). Dermed bunner det hele ut i Jahnssons regel som sier at objektet må være i noe annet enn NP-Ø dersom subjektet er et eksternt subjekt i nominativ. Teknisk sett sier ikke denne regelen noe om adverbialer, men hvis vi lar den gjelde likt for adverbialer som for objekter, kommer vi fram til den korrekte beskrivelsen dersom vi har en setning med et nominativ-subjekt og et adverbial (setning [69]). For setninger med et oblikt subjekt og et objekt i tillegg til adverbialet (setning [70]), derimot, kan vi ikke uten videre omfortolke Jahnssons regel på en umiddelbar innlysende måte: Hvis vi endrer det som står om et subjekt i nominativ til å gjelde objekter også, på en eller annen måte, kan det ødelegge i andre tilfeller hvor nettopp det at subjektet er i nominativ er avgjørende, så her vil ikke Asudehs modell gi riktig svar uten visse modifikasjoner (f.eks. ved å vise til høyere rangerte roller, slik som Kiparsky gjør).

Det finnes en annen måte Asudehs modell hadde gitt oss riktig kasus på adverbialet, og det var dersom argumentet i nominativ (altså *nuha* i setning [70]) var klassifisert som et subjekt (så lenge det er et nomen, vel å merke. Straks det er et pronomen blir det problematisk å analysere det som et subjekt, siden det skal stå i akkusativ (PAKK)). Referansegrammatikken har nesten analysert det som et subjekt, men der er argumentet i nominativ et *e-subjekt* (Hakulinen og Vilkkuna 2004 s 878, 880)). Poenget er at hvis nominativ-argumentet hadde vært et subjekt, ville det hatt innvirkning på Jahnssons regel og adverbialet måtte ha stått i en annen kasus enn nominativ (eller ØAKK) (hvis vi tillot Jahnssons regel å gjelde for adverbialer, altså).

Kasus	Brudd på prinsipp
[-HR, -LR] Minä juoksin <i>tunnin</i> . (Jeg løp <i>en time</i>)	
Ø (tunti.AKK) [-HR, -LR] (AKK/PAKK)	Realiserbarhet
☞ tunnin [+HR] (GEN/NAKK)	
tunti-Ø [] (NOM/ØAKK)	Jahnssons regel
tuntia [-HR, +LR] (PART)	Trekk forenes ikke
[-HR, -LR] Siellä viivytettiin <i>kokonainen viikko</i> . (Der ble man <i>en hel uke</i>)	
Ø (viikko.AKK) [-HR, -LR] (PAKK)	Realiserbarhet
viikon [+HR] (GEN/NAKK)	Konservativitet
☞ viikko-Ø [] (NOM/ØAKK)	
viikkoa [-HR, +LR] (PART)	Trekk forenes ikke

Kasus	Brudd på prinsipp
[-HR, -LR] Minulla on ollut nuha <i>viikon</i> . (Jeg har vært forkjøla i en uke)	
Ø (viikko.AKK) [-HR, -LR] (PAKK)	Realiserbarhet
viikon [/+HR] (GEN/NAKK)	Konservativitet
*✎ viikko-Ø [] (NOM/ØAKK)	
viikkoa [-HR, +LR] (PART)	Trekk forenes ikke
[-HR, +LR] En juossut <i>tuntiakaan</i> . (Jeg løp ikke en time engang)	
Ø (viikko.AKK) [-HR, -LR] (PAKK)	Realiserbarhet, trekk forenes ikke
viikon [/+HR] (GEN/NAKK)	Konservativitet
viikko-Ø [] (NOM/ØAKK)	Jahnssons regel, spesifikkhet
✎ viikkoa [-HR, +LR] (PART)	

Asudeh ser ikke ut til å nevne det eksplisitt, men dersom han følger Kiparskys oppsett når det gjelder kvantifikatorer og negasjoner, vil kvantifikatoren og negasjon gi argumentet et tematisk [+LR] -kasustrekk og dermed den abstrakte kasusen O(bjekt) med kasustrekkene [-HR, +LR]. Siden dette er de samme kasustrekkene som partitiv har, vil argumentet i negasjonen få partitiv, akkurat slik som empirien tilsier.

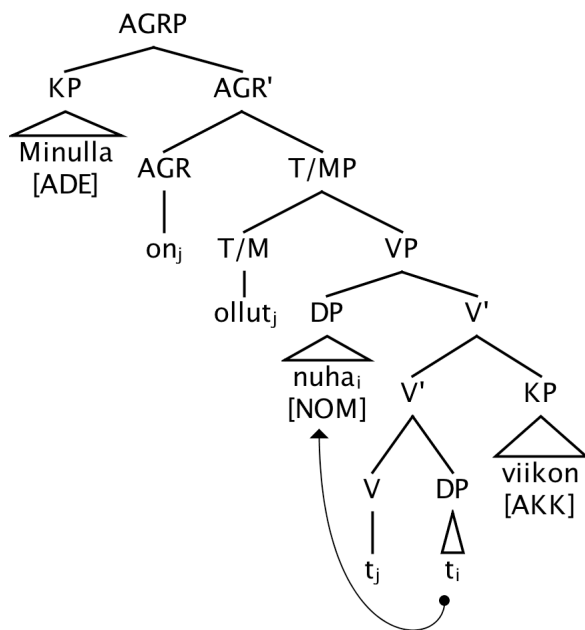
Nelsons modell sier svært lite om kasusene til adverbialer. Når man begynner å grave igjennom alle definisjonene som ligger til grunn for Nelsons modell, ser man at definisjonene kun sier noe om forholdet mellom et hode, argumenter⁴² og deres kasus. Siden adverbialer ikke er argumenter til et hode, vil ikke Nelsons modell ha rom for å snakke om strukturell kasus på adverbialer. Det er allikevel fristende å starte en analyse og se hvor mange problemer som oppstår og om de er overkommelige. Vi må ta oss en del friheter og gå ut ifra en del forutsetninger, men vi kan finne en mulig analyse for setningen *Minulla on ollut nuha viikon*. (Jeg har vært forkjøla i en uke) ([70]) (se også neste side for treet).

For å kunne begrunne denne analysen skikkelig, må vi ta i bruk en del tekniske termer, men det kommer en forklaring etterpå: Den nominative kasusen til *nuha* lisensieres ved at en kjede som har et element som *nuha* styres av, har hodet i kjeden der hvor finittheten i AGR-hodet sitter og *nuha* flytter derfor til SPEC,VP, som Nelson viser i sitt eksempel om passive setninger (Nelson 1998 s 168-169). Det interessante med denne analysen er allikevel at V-hodet lokalt

⁴² Teknisk sett ko-argumenter

c-kommanderer *viikon* og dermed kan gi akkusativ (NAKK) til *viikon* dersom den også styrer⁴³ en kasuskonkurrent eller sporet til en kasuskonkurrent, og sporet til *nuha* er nettopp i en slik posisjon. Eller, for å forklare på en litt enklere måte; dersom vi tillater at adverbialer fungerer på samme måte som argumenter, vil *nuha* fungere som en kasuskonkurrent og vi kan tildele akkusativ (NAKK) på samme måte som for argumenter.

([70])

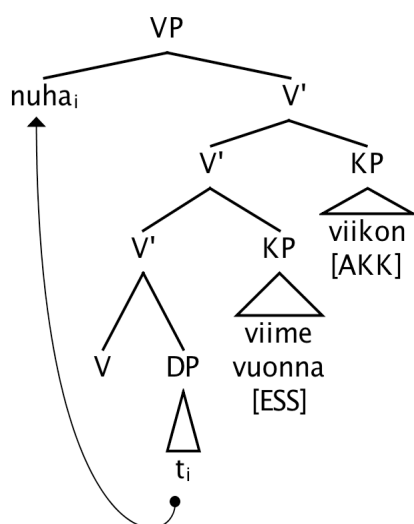
Dermed ser vi at Nelsons modell faktisk vil gi riktig kasus til adverbialet, men kun dersom definisjonene forandres litt. Dette er jo selvsagt det dette delkapitlet dreier seg om, men det er ikke gitt av adverbialer skal oppføre seg som argumenter bare fordi de får de samme kasusene som argumentene får. Eller for å si det på en annen måte: Det er ikke gitt at kasus som tildeles strukturelt ikke kan tildeles på andre måter også (og Kiparsky postulerer faktisk at enkelte genitive kasus tildeles leksikalsk (Kiparsky 2001 s 334)). Derfor er det viktig å påpeke at vi kanskje endrer forutsetningene som Nelson har lagt til grunn når vi prøver å bruke samme maskineri på adverbialene som på argumentene.

(I eksempelet over er det også verdt å nevne at jeg har feid under teppet alt som har med verbformen *on ollut* å gjøre. Det er ikke usannsynlig at måten jeg har satt det opp på kan være representativ for hvordan Nelson ville gjort det, men jeg har ikke funnet noen indikasjoner på hvordan hun forholder seg til det, så jeg satte opp noe basert på tidligere erfaring fra beslektede analyser. Nøyaktig hvor og hvordan elementene har kommet dit hvor de er, har uansett ikke

⁴³ Bittner og Hales definisjon av styring, altså.

innvirkning på kasusene til *nuha* og *viikon*. Det bør også nevnes at adjungeringa av *viikon* inn i VP også er noe som jeg har improvisert (igjen basert på tidligere erfaring) og Nelson gir ingen eksempler på hvordan adverbialer står i treet (med unntak av dem som base-genereres i SPEC,AGRP (Nelson 1998 s 169). I tillegg har jeg valgt å la *Minulla* (*meg.ADE*) være et adverbial og ikke subjektet i setningen og jeg har puttet det direkte inn i SPEC,AGRP slik som Nelson har gjort for et adverbial i en passiv setning (Nelson 1998 s 169). Dersom *Minulla* var subjektet, ville ikke analysen gå opp. Det er også verdt å nevne at jeg har valgt å la *nuha* være objektet og ikke subjektet, men analysen fungerer uansett hvilken av dem det er).

Selv om Nelsons analyse gikk fint i mål, må grunnlaget allikevel modifieres for mer kompliserte setninger. Dersom det er andre adverbialer tilstede, vil ikke lenger *viikon* være innafor rekkevidde av V-hodet (hvor *viime vuonna* betyr *i fjor*):

Det er mulig å postulere at alle V'-nivåene er samme nivå eller gjennomsliktige på en eller annen måte (via kloning eller kopiering av V'-nivået eller en lignende prosedyre), men det skaper trøbbel for resten av maskineriet igjen, siden *nuha* (SPEC-posisjonen) i så fall igjen kommer innafor rekkevidden (c-kommandoen) til V-hodet⁴⁴. Siste alternativ er å ty til inherent kasus igjen, som med partitiven, men da ville man ende opp i en situasjon hvor både partitiv og akkusativ (NAKK) er inherente kasus for adverbialer og da kan man spørre seg om det ikke like gjerne kunne vært det for argumenter også. Man ville også miste en forklaring for den generaliseringa som kommer til syne i den regelrette vekslinga for finske adverbialer og det er

⁴⁴ Teknisk sett skaper dette et problem fordi vi ikke lenger har lokal c-kommando, og kasusbinding er definert bl.a. gjennom lokal c-kommando.

litt uheldig, siden det tilsynelatende ser ut til å være samme mekanisme som styrer vekslinga på argumentene.

For eksempelet med nektelse og partitiv ([68]) nevner Nelson at det er samme mekanisme ved [-BOUNDED] -verb som gjør at nektelsen forårsaker partitiv (Nelson 1998 s 166). Så nektelsen (som er et eget verb på finsk) vil være (og herfra og ut er det jeg som resonnerer) et eller annet trekk som gjør at eventuelle argumenter og adverbialer vil få inherent kasus (altså partitiv). Det er mulig nektelsesverbet vil bli base-generert (dvs at det ikke behøver å flytte dit, men starter der) i en NEGP over VP et sted og dermed også styrer hele treet under seg, hvor argumentene og adverbialene blir generert, så det er ikke noe problem å sette opp definisjonene som tillater det.

Maling skriver en god del om adverbialer og kasus (siden det er det artikkelen hennes handler om). Hun har mange eksempler og analyser og det viser kanskje en viss styrke ved modellen hennes at til tross for at hun tar det så grundig for seg, er det fort gjort å oppsummere resultatene. Igjen er det snakk om å gi kasus til leddene basert på hierarkiene og som vi husker er adverbialene rangert under objektene (Maling 1993 s 55, 60, 61):

[[67]] Siellä	viivytin	kokonainen viikko	(SUBJ) > (OBJ) > ADV
Der.ADE	ble.igjen.PASS	hel.NOM uke.NOM	/
Der ble man en hel uke.			NOM > AKK

[[69]] Minä	juoksin	tunnin.	SUBJ > (OBJ) > ADV
Jeg.NOM	løpe.IPF.1 SG	time.GEN/NAKK	/
Jeg løp en time			NOM > AKK (NAKK)

[[70]] Minulla	on	ollut	nuha	viikon.
Jeg.ADE	være.3SG	være.NUTPART.3SG	forkjølelse.NOM	uke.NAKK
Jeg har vært forkjøla i en uke.				
SUBJ >	OBJ >	ADV		
LEX (ADE)	NOM >	AKK		

Hvis det ikke er noe realisert subjekt eller objekt, får altså adverbialet den høyeste kasusen, nemlig nominativ. Hvis det er et subjekt, men ikke noe objekt, får subjektet den høyeste kasusen (nominativ) og adverbialet den nest-høyeste (akkusativ/NAKK). Hvis subjektet får leksikalsk kasus, får objektet den høyeste strukturelle kasusen (nominativ) og adverbialet får den nest-høyeste (NAKK).

Maling er usikker på hva hun skal gjøre med partitiven fordi empirien ikke gir noe entydig svar. Med et objekt i partitiv hevder Maling at både nominativ og akkusativ er mulig (Maling 1993 s 62):

[71] Minun täytyy lukea kirjaa ilta/illan
 Jeg.GEN må.PRE.3SG lese.AINF bok.PART kveld.NOM/NAKK
 Jeg må lese i boka en kveld (altså en kvelds tid)

Dette tyder på, i Malings modell, at partitiven kan tolkes enten som en av kasusene som skal rangeres foran akkusativen (for da må den neste på hierarkiet, altså adverbialet få den neste kasusen, altså akkusativ (NAKK)), eller så er det mulig at den ikke inngår i hierarkiet, for da får adverbialet den øverste tilgjengelig kasusen (altså nominativ). Alternativene er altså disse to:

SUBJ > OBJ >	ADV		SUBJ > OBJ > ADV
		eller	
LEX PART/NOM >	AKK		LEX LEX NOM
(GEN)			(GEN) (PART)

Siden Maling ikke gir noe konkret svar på hvordan hun anser partitiven, skal jeg ikke prøve å finne på en analyse for henne.

For Anttila og Kim⁴⁵ går saken som på skinner (siden også disse har fokusert på problemstillinga rundt adverbialene). Dersom det kun er et adverbial (setning [67]), vil ingen andre restriksjoner enn den som sier at man skal unngå markert kasus på adverbialet (*MC/SOA) ha noe å si på valget og dermed vinner nominativ. Dersom man har et subjekt og et adverbial (setning [69]), vil restriksjonen om at man skal unngå markert kasus på subjektet (*MC/S) brytes for de alternativene som gir noe annet enn nominativ til subjektet. Videre vil de alternativene med to like kasus bryte restriksjonene om å skille mellom subjekt og andre funksjoner (OCP/S), samt bryte dobbelt for den som sier at man skal skille mellom subjekt og adverbial (OCP/SOA). Dermed vinner alternativet for nominativ til subjekt og akkusativ (NAKK) for adverbialet. I setning [70] regner Anttila og Kim med at adessiven på possessoren er en leksikalsk kasus som beskyttes av FAITH-restriksjonen som utgjør et eget stratum i OT-maskineriet deres. Siden restriksjonen er alene i stratomet, sørger den for at absolutt alle alternativer som ikke gir adessiv til possessoren forkastes (og «noe annet enn adessiv» har jeg markert i siste linje i tabellen under med ¬ADE og tatt alle variasjoner av dette under ett). Siden Anttila og Kim regner possessoren

⁴⁵ Som igjen har satt opp alle tabellene, slik at det eneste jeg trengte å gjøre var å knytte dem til setningene.

som et subjekt, bryter alle gjenværende alternativer restriksjonen om å unngå markert kasus på subjektet (siden adessiv er en markert kasus) og i tillegg bryter de alternativene med like kasus restriksjonene om å skille på de forskjellige funksjonene. Dermed står det mellom NOM AKK og AKK NOM i siste stratum og der vinner NOM AKK fordi den unngår markert kasus på objektet.

	FAITH	*MC/S	OCP/S	OCP/SO	OCP/SOA	*MC/SO	*MC/SOA
Siellä viivytettiin kokonainen viikko. (A) (Der ble man en hel uke)							
☞ NOM							
AKK							1
Minä juoksin tunnin. (S A) (Jeg løp en time)							
NOM NOM		1	1	2			
☞ NOM AKK							1
AKK NOM		1				1	1
AKK AKK		1	1	1	2	1	2
Minulla on ollut nuha viikon. (S-ade O A) (Jeg har vært forkjøla en uke)							
ADE NOM NOM		1	1	2		1	1
☞ ADE NOM AKK		1				1	2
ADE AKK NOM		1				2	2
ADE AKK AKK		1	1	2		2	3
NOM AKK AKK	1		1	2		1	2
¬ADE	1						

Anttila og Kim kommer heller ikke til noen konkret konklusjon når det gjelder partitiv, så jeg skal ikke finne på noen for dem, men det er jo verdt å merke seg at for deres system er det langt vanskeligere å inkorporere partitiv inn i analysen enn det er hos Maling. Maling trenger bare å finne ut nøyaktig hvor partitiven eventuelt skal rangeres, men Anttila og Kims system har gjennomført en streng to-delning i sine strukturelle kasus; nominativ er umarkert og akkusativ er markert. På samme vis krever restriksjonene kun at det skal være forskjellige kasus på de forskjellige leddene, men det er ikke noe i disse restriksjonene som sier hvilken kasus som er bedre enn den andre; det er det markertheten som ordner opp i. Dersom partitiv skulle vært en strukturell kasus i dette systemet, ville det ikke være mulig å skille den fra akkusativen dersom

partitiv skulle vært markert, eller nominativen dersom partitiven skulle vært umarkert. Det måtte derfor innføres mer maskineri for å skille på dem, som f.eks. et markerthetshierarki, sånn som Maling har. Et alternativ som for så vidt hadde fungert, var å angi partitiv som leksikalsk kasus (og dermed alltid avgjøre analysen i FAITH-stratimet), men da ville man potensielt miste en betydelig generalisering om vekslinga mellom partitiv og de andre kasusene. Derfor ville det kanskje være en overdrivelse å si at det ville fungere, men heller at det er en utilfredsstillende løsning som allikevel ikke ødelegger for resten av maskineriet (men det er verdt å bemerke at Nelson har tydd til nettopp en slik leksikalsk forklaring (i hennes modell inherent kasus) som går utenom resten av maskineriet).

I alle analysene bortsett fra Nelsons, er det altså en rangering (enten implisitt eller eksplisitt) av kasusene og de grammatiske funksjonene som gjør at resultatet blir riktig. Der hvor resultatene avviker fra det vi ville forvente (altså i Asudehs modell hvor enkelte setninger endte opp med feil kasus), er grunnen at generaliseringa og/eller rangeringa ikke er detaljert nok. De andre generaliseringene eller rangeringene omfatter mer enn Asudehs, som kun omfatter subjektet og da i nominativ, og med disse ekstra rangeringene kommer de andre modellene i mål mens Asudehs ikke gjør det.

Nelsons modifiserte modell forutsa først riktig resultat, men med en litt overraskende vri: Ut fra definisjonene, er det verbet som lisensierer akkusativen på adverbialet, noe som virker lite intuitivt med tanke på at adverbialene ikke er argumenter til verbet og ikke gis noen tematisk rolle av verbet heller. Enda mindre intuitivt er det når man husker på at det betyr at verbet, i en viss forstand, bestemmer hvorvidt adverbialet skal være en DP eller KP og i tillegg er det ikke denne gangen basert på antall argumenter verbet har, men på forholdene i treet. Grunnlaget var allikevel at det var et annet argument tilstede (eller ikke) og i den forstand ligner lisensieringa på mange måter på de andre modellene. Ved nærmere analyse viste det seg allikevel at modifiseringa av Nelsons modell ikke kunne løse en hvilken som helst setning, selv om man kanskje kunne oppfatte en kime av en løsning i maskineriet.

For setningene med adverbialer er det fristende å bytte ut det nominale objektet med et pronomen, siden dette har skapt mye trøbbel også i andre setningstyper. Pronomenet ville da stått i akkusativ (PAKK), men den resulterende setningen høres ikke helt riktig ut, selv om den uansett høres bedre ut enn om pronomenet skulle stått i nominativ (på neste side):

[72]	*?Minulla	on	ollut	hänet	viikon.
	Jeg.ADE	være.3SG	være.NUTPART.3SG	ham.PAKK	uke.NAKK
	Jeg har hatt ham i en uke.				
[73]	*Minulla	on	ollut	hän	viikon
	Jeg.ADE	være.3SG	være.NUTPART.3SG	ham.PAKK	uke.NAKK
	Jeg har hatt ham i en uke.				

Siden analysene vi har gjennomført har gitt oss nominativ på det nomenet som tilsvarende *hänet*, ville dette igjen skape problemer for Nelson, Maling og Anttila og Kim, men jeg har ikke tenkt å bygge videre på disse setningene, siden jeg ikke finner noen tilsvarende setning som helt klart er helt riktig og som danner et minimalt par med disse setningene (se allikevel s 91 for et forslag på hvorfor en sånn setning er vanskelig å komme med).

Til slutt bør det også nevnes at Maling har flere eksempler med flere adverbialer. Selv om disse eksemplene passer godt inn i systemet til Maling, har jeg med vilje unnlatt å ta dem med her (selv om de er nevnt som grunnlag for Malings rangering av forskjellige adverbialer i første del av oppgaven), fordi det er litt for mange kompliserende faktorer til at det kan gi oss en ryddig og konkret framstilling av det. Som tidligere nevnt, påpeker Kiparsky at en del av eksemplene Maling bruker er til dels stivnede uttrykk (sånn som *kolmannen kerran* (tredje gangen) (Kiparsky 2001 s 350)) og de andre eksemplene hennes har kvantifikatorer som gjør det veldig vanskelig å få noe konkret ut av å sammenligne eksemplene på tvers av modellene. Jeg klarer heller ikke komme på eksempler på flere adverbialer i grammatiske kasus uten at noen av dem har en kvantifikator av noe slag, så derfor lar jeg disse eksemplene ligge.

4.5 Komplekse predikater

Dette delkapittelet omhandler setninger hvor det er en underordnet setning med et infinitt verb og denne underordnede setningen fungerer som komplement til i en overordnet setning. Hvis den infinitte underordnede setningen har et subjekt, vil det da stå i genitiv (Kiparsky 2001 s 334) og et eventuelt objekt til det infinitte verbet må ta hensyn til hvilke kasus som forekommer i den overordnede setningen dersom det infinitte verbet er en infinitiv (og Kiparsky sier også at denne effekten har ubegrenset lang rekkevidde⁴⁶ (unbounded long-distance dependency) (Kiparsky 2001 s 338)). Det underordnede objektet kan, men må ikke, ta hensyn til hvilke kasus som forekommer i den overordnede setningen dersom det infinitte verbet er en partisipp (Kiparsky

⁴⁶ Pauli Brattico har undersøkt denne effekten nærmere (innafor minimalistprogrammet, vel å merke), og kommet fram til at «long-distance case assignment is not possible over a strong island» i finsk (Brattico 2009 s 92), men av plasshensyn og fordi øy-effekter er litt på siden av hva vi er ute etter her, skal vi ikke gå inn på det.

2001 s 338). Eksemplene er tatt fra Kiparsky 2001 s 334 og 339, men jeg har fjernet adverbialet *kahdessa minuutissa* (på to minutter) for de to siste.

[74] Tässä luullaan sinun ampuneen karhun
 Her.INE tro.PASS du.GEN skyte.neen⁴⁷ bjørn.NAKK
 Her trodde man du hadde skutt en bjørn.

[75] Halusimme yrittää juosta kilometrin.
 Ville.IPF.1PL prøve.AINF løpe.AINF km.GEN/NAKK
 Vi ville prøve å løpe en kilometer.

[76] Haluttiin yrittää juosta kilometri.
 Ville.PASS prøve.AINF løpe.AINF km.NOM/ØAKK
 Man ville prøve å løpe en kilometer.

Selv om Kiparsky skriver en del om disse typer setninger, gir han oss ikke alle bitene vi trenger for å fullføre analysen. Han skriver at subjektene i genitiv er eksterne subjekter og at de avhenger av verbets infinitte morfologi (Kiparsky 2001 s 334). Han skriver også at den underordnede setningen selv har et skikkelig lisensiert (properly licensed) subjekt, nemlig subjektet i genitiv. Videre sier han at de passive verbene ikke har noe tematisk subjekt. Dette med hvorvidt subjektet er der og i hvilken grad, fortjener en liten forklaring.

Det ser ut til (i hvert fall i lys av Kiparskys rammeverk) at det er en markant forskjell på subjekter som kunne vært realisert og subjekter som ikke kan realiseres. Dette kan lett skape hodebry dersom man tenker på begge som en underliggende PRO, for de oppfører seg forskjellig. De subjektene som potensielt kunne realiseres (som vi i dette avsnittet kan kalle pro med små bokstaver) ser ut til å ha en innvirkning på Jahnssons regel, slik som det pro-dropperde *Minä (jeg)* i *Luen kirjan (Leser boka)*. De subjektene som ikke kan realiseres (som vi i dette avsnittet kan kalle PRO med store bokstaver) har ikke innvirkning på Jahnssons regel, f.eks. slik som i imperativer og passiver: *Lue kirja! (Les boka!)*, *Luettiin kirja. ((Noen) leste boka)*. Man kan si at det altså i finsk er forskjell på en manglende pro og en manglende PRO når det gjelder kasustildelelse. Men når det gjelder lambda-abstraheringa, som er rent semantisk, vil begge spille en rolle slik at hverken *kirja* eller *kirjan (bok)* er høyeste argument, siden agensen - uansett om den til slutt blir en pro eller en PRO - finnes i den semantiske betydninga til *lese*. Jeg har

⁴⁷ -neen er en endelse som kan se ut som den har indre struktur, men som for dagligspråket bør analyseres som en enhetlig stivnet infinitt form til bruk i spesielle konstruksjoner (Hakulinen og Vilkkuna 2004 s 149, 531). Kiparsky har glosset den som PFP-GEN, så han har altså analysert den med en indre struktur, men akkurat det har ikke innvirkning på den videre analysen.

ikke forsøkt, og kommer ikke til å begynne med det heller, å markere ortografisk noen forskjell på pro og PRO (fordi det har vært mer illustrerende å la være), men det går indirekte fram av eksemplene, siden subjekter som kan realiseres er pro med små bokstaver (og disse har jeg som regel skrevet som realiserter argumenter i parenteser), mens de som ikke kan realiseres er PRO med store (og disse har jeg som regel skrevet med en stjerne inni parentesen for å vise at de ikke kan realiseres, sånn som i f.eks. lambda-abstraheringene av imperativ-setningene på s 47 og utover. *PRO*-ene skrevet som PRO i følgende analyser er også tilfeller av PRO med store bokstaver og der hvor argumentet potensielt kan realiseres, har det blitt skrevet med den potensielle realiseringa inni parentesen).

Dermed må vi analysere setningene slik (spørsmålstegnene i analysen kommer av at Kiparsky ikke har gitt noen eksplisitt forklaring på analysen fordi det ikke har noe å si for resultatet⁴⁸):

([74])		Her trodde man du hadde skutt en bjørn (til døde).				
	Tässä	(PRO)	luullaan	sinun	ampuneen	karhun
	Her.INE		tro.PASS	du.GEN	skyte.neen	bjørn.NAKK
Overordnet:	[[]
Lambda:	λx			λy		
Tematisk:	[+HR, -SC]			[?LR, ?SC]		
Abstrakt:	[Ø]			[-HR, ?LR]		
Underordnet setning:				[]
Lambda:				λx		λy
Tematisk:				[+HR, +SC]		[-LR, +SC]
Abstrakt:				[+HR, -LR]		[-HR, -LR]
([75])		Vi ville prøve å løpe en kilometer (til ende).				
	(Me)	Halusimme	PRO	yrittää	juosta	kilometrin.
	(Vi.NOM)	Ville.IPF.1 PL		prøve.AINF	løpe.AIN	km.NAKK
Overordnet:	[[]
Lambda:	λx			λy		
Tematisk:	[+HR, -SC]			[?LR, ?SC]		
Abstrakt:	[+HR, -LR]			[-HR, ?LR]		
Underordnet:				[]
Lambda:	λx			λx		λy
Tematisk:	[+HR, +SC]			[+HR, -SC]		[-LR, +SC]
Abstrakt:	[+HR, -LR]			[Ø]		[-HR, -LR]

⁴⁸ Analysene er altså i stor grad mine egne, men basert på hint Kiparsky har skrevet om f.eks. hvilken rolle et gitt argument har osv.

([76])		Man ville prøve å løpe en kilometer (til ende).				
	PRO	Haluttiin	PRO	yrittää	juosta	kilometri.
		Ville.PASS		prøve.AINF	løpe.AINF	km.ØAKK
Overordnet:	[[]	
Lambda:	λx		λy			
Tematisk:	[+HR, -SC]		[?LR, ?SC]			
Abstrakt:	[Ø]		[-HR, ?LR]			
Underordnet:			[]	
Lambda:			λx		λy	
Tematisk:			[+HR, -SC]		[-LR, +SC]	
Abstrakt:			[Ø]		[-HR, -LR]	

For subjektet i den underordnede setningen [74], *sinun*, har vi altså samme situasjon som vi hadde for subjektet for transitive verb (se s 17), hvor subjektet er høyeste realiserte rolle med de abstrakte kasustrekkene [+HR, -LR]. Som vi så der, endte vi opp med nominativ på subjektet, men i dette tilfellet, skulle det vært genitiv. Som tidligere nevnt sier Kiparsky at denne genitiven avhenger av infinittheten på verbet, og siden det ikke er noen restriksjoner som tar for seg akkurat dette, får vi bare godta at dette er en ekstra regel som overkjører hele OT-maskineriet.

For objektet i den underordnede setningen i den første setningen ([74]), er situasjonen nesten helt lik som for et transitivt objekt. Det er en liten forskjell i at det høyeste realiserte argumentet nå står i genitiv i stedet for nominativ, men slik som Kiparsky har formulert Jahnssons regel har det ikke noe å si, for det som er viktig er at en NP-Ø ikke skal være noe annet enn høyeste realiserte argument. For komplementet i den overordnede setningen er det ikke helt klart hvordan den forholder seg til tematiske roller og kasustrekk, men det har uansett ikke noe å si for den endelige analysen, siden kasusene i den underordnede setningen ordnes basert på det underordnede predikatet.

For den andre setningen ([75]) er det ikke noe realisert subjekt for den underordnede setningen mens det er et potensielt realisert et for den overordnede setningen, og det er her finsken overrasker: Siden det er eller kan være et realisert subjekt i den overordnede setningen, må objektet i den underordnede forholde seg til det. I Kiparskys modell innebærer det at et objekt i nominativ ville brutt den tredje restriksjonen, Jahnssons regel. Den tredje setningen ([76]), hvor det ikke er noe realisert subjekt og hvor det ikke kan være det i hverken den overordnede eller underordnede setningen, har objektet i den underordnede setningen nominativ fordi den der ikke bryter med Jahnssons regel og nominativ har færre kasustrekk (den femte restriksjonen). Tabellen oppsummerer dette:

	MAX[-HR]/D	*[-HR]	JR	MAX[αF]	*[αF]
[-HR, -LR] (Me) Halusimme yrittää juosta <i>kilometrini</i> . (Vi ville prøve å løpe en kilometer.)					
1a. kilometrit [-HR, -LR] (PAKK)		*		*	**
1b. kilometrin [+HR] (GEN/NAKK)				*	*
1c. kilometri-Ø [] (NOM/ØAKK)			*	*	
1d. kilometriä [-HR] (PART)		*		*	*
[-HR, -LR] Haluttiin yrittää juosta <i>kilometri</i> . (Man ville prøve å løpe en kilometer.)					
2a. kilometrit [-HR, -LR] (PAKK)		*		*	**
2b. kilometrin [+HR] (GEN/NAKK)				*	*
2c. kilometri -Ø [] (NOM/ØAKK)				*	
2d. kilometriä [-HR] (PART)		*		*	*

I Asudehs modell⁴⁹ er analysen for subjektet i den første setningen helt likt som for subjektet for transitive setninger (se s 22), hvor både nominativ og genitiv er akseptable kasus for et argument med trekkene [+HR, -LR]. Asudeh sier eksplisitt at han antar at den finnes et prinsipp som sier at infinitte verb har et subjekt i genitiv mens finitte verb har et subjekt i nominativ (Asudeh 2003 s 192).

For objektene er analysen igjen nokså lik som for transitive setninger, så den følger altså Kiparskys analyse fram til og med de abstrakte kasusene, men der støter Asudehs modell på et problem: Siden subjektet er i genitiv og ikke nominativ, kan ikke Asudeh bruke sin versjon av Jahnssons regel for å utelukke nominativen som en potensiell kasus for objektet (siden hans formulering av Jahnssons regel dreier seg om et subjekt i nominativ, noe vi ikke har her). Prinsippet om konservativitet sier at man skal overkjøre default-trekk kun som siste utvei, og siden nominativ ikke er utelukket, betyr det at genitiven med sitt [/+HR]-trekk ikke behøver å overkjøres. Dermed sier analysen at objektet bør stå i nominativ og ikke genitiv, som ikke stemmer overens med empirien.

For de to siste setningene går Asudehs analyse som på skinner. I den andre setningen er subjektet i nominativ, så der kan Jahnssons regel brukes igjen, og i den siste setningen finnes det

⁴⁹ Og igjen finnes all informasjonen for analysen i Asudehs artikkel, men helheten har jeg satt sammen.

ikke noe realisert subjekt, så fraværet av bruken av Jahnssons regel gir oss den rette nominativen på objektet.

Kasus	Brudd på prinsipp
[-HR, -LR] Tässä luullaan sinun ampuneen <i>karhun</i> . (GEN/NAKK)	
Ø (karhu.AKK) [-HR, -LR] (AKK/PAKK)	Realiserbarhet
karhun [+HR] (GEN/NAKK)	Konservativitet
* karhu-Ø [] (NOM/ØAKK)	
karhua [-HR, +LR] (PART)	Trekk forenes ikke
[-HR, -LR] (Me) Halusimme yrittää juosta <i>kilometrin</i> . (GEN/NAKK)	
Ø (kilometri.AKK) [-HR, -LR] (AKK/PAKK)	Realiserbarhet
 kilometrin [+HR] (GEN/NAKK)	
kilometri-Ø [] (NOM/ØAKK)	Jahnssons regel
kilometriä [-HR, +LR] (PART)	Trekk forenes ikke
[-HR, -LR] Haluttiin yrittää juosta <i>kilometri</i> . (NOM/ØAKK)	
Ø (kilometri.AKK) [-HR, -LR] (PAKK)	Realiserbarhet
kilometrin [+HR] (GEN/NAKK)	Konservativitet
 kilometri-Ø [] (NOM/ØAKK)	
kilometriä [-HR, +LR] (PART)	Trekk forenes ikke

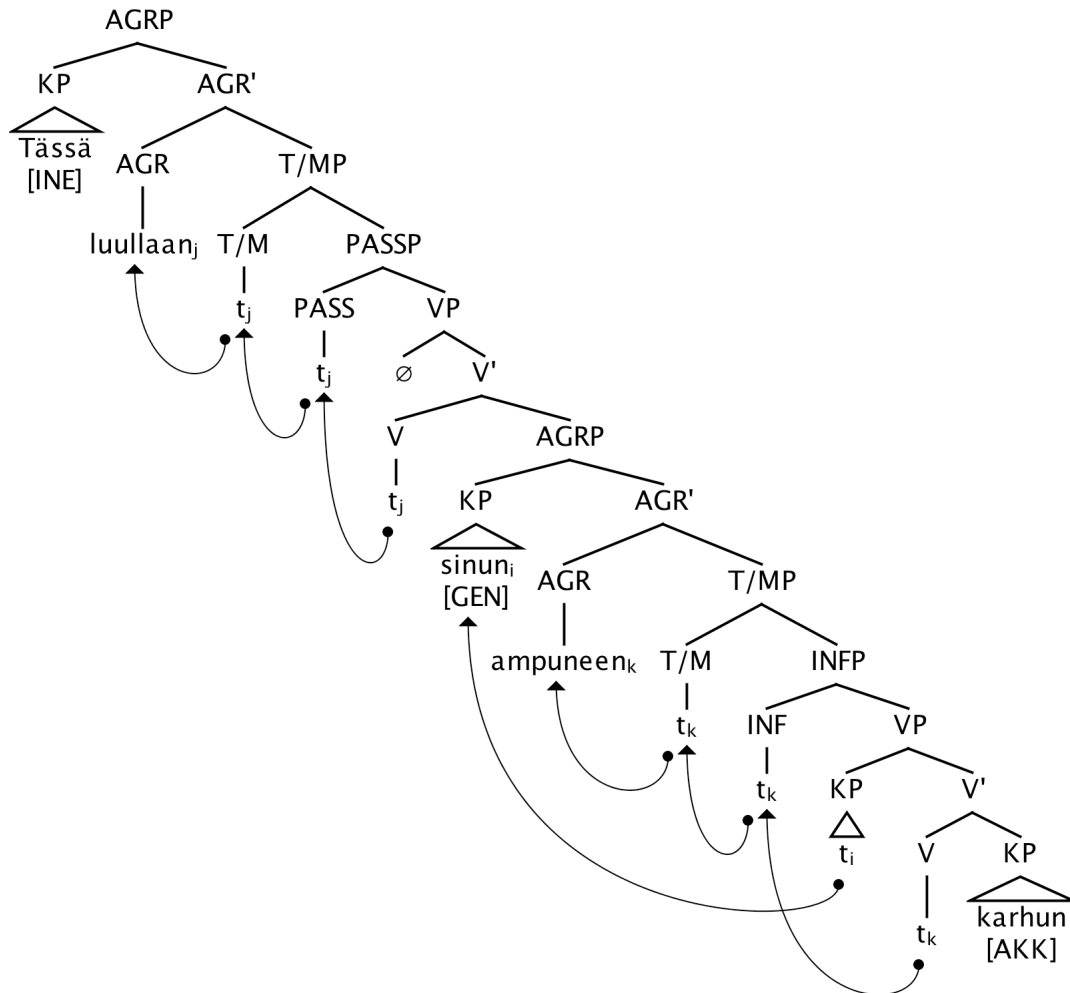
Nelson har et par overskrifter som omhandler komplekse predikater, men de setningene hun tar for seg omhandler ikke samme typen setninger som dem vi har her (hun tar for seg nessesive setninger). For setningene i dette delkapitlet har ikke Nelson noen konkrete forslag. Vi skal allikevel se hvordan modellen hennes holder stand dersom vi bare setter i gang maskineriet basert på det vi allerede vet.

Det aller første problemet vi støter på er hvordan vi skal håndtere den infinitte verbformen. For passive setninger har Nelson introdusert en egen frase, PASSP (Nelson 1998 s 169) og siden finsk har flere forskjellige infinitiver og partisipper er det sannsynlig at verbet må flytte til et hode som bærer riktig infinitiv, i analogi til passiven, så la oss innføre en frase INFP, infinitt-frase, hvor verbet flytter for å få riktig infinitiv eller partisipp⁵⁰. Det er godt mulig at Nelson ville

⁵⁰ Dessuten kan finsk vises å ha forskjellige temporale tolkninger knyttet til forskjellige infinitte former (selv om dette kan høres ut som en selvmotsigelse; se allikevel (Hakulinen og Vilks 2004 s 531)), som gjør analogien til passivens PASSP enda sterkere. Antall fraser oppover i treet har til syvende og sist ikke noen direkte innvirkning på analysen for kasusenes del.

kalle denne frasen noe annet eller at hun ville ha to separate fraser, en for infinitiver og en for partisipper, men for praktiske formål går det ut på det samme. Dermed er det sannsynlig at Nelson kunne endt opp med et tre som lignet på dette for setning [74]:

([74])

Det er et par ting som ikke nødvendigvis virker intuitivt eller i tråd med hva man ville forvente basert på tidligere erfaringer med trær av denne typen, men vi finner belegg for det i treet til Nelson på s 169 i hennes artikkel. *Tässä* (der) i vårt tre settes rett inn i SPEC,AGRP som en KP på samme måte som i treet hennes og dermed har vi presedens for at et element som ikke samsvarer med verbet allikevel kan stå i SPEC,AGRP. Derfor kan vi postulere at også *sinun* (din) vil ende opp i SPEC,AGRP til slutt, til tross for at verbet ikke samsvarer med det. *Karhun* (bjørn.NAKK) blir værende i COMP,VP, men tildelinga av markert strukturell akkusativ (NAKK) til *karhun* viser seg å være et problem. Nelsons definisjoner sier at kasuskonkurrenten (det andre argumentet som sørger for at objektet kan få strukturell kasus), skal være en DP og ikke en KP, eller med andre ord, at den skal stå i nominativ (siden nominativ da ikke anses som

en kasus). Dermed, siden *sinun* (din) står i genitiv, kan den ikke fungere som en kasuskonkurrent for *karhun*. Eventuelt, dersom den virkelig er en DP, må det en ektraforklaring til for å forklare hvordan en DP uten rom for kasus plutselig kan få kasus. Nelson gir oss ikke svar på dette, men jeg vil allikevel anta at et ledd i genitiv vil være en KP.

(En løsning man av og til ser på slike problemer er å introdusere den kasusløse nominativen som en abstrakt nominativ, og så prøve å knytte den til en realisert genitiv-kasus som spell-out av den abstrakte nominativ-kasusen. Siden Nelson eksplisitt sier at hun anser dette som et problem som hun ønsker å løse med sin artikkel (Nelson 1998 s 145-146), ville det aldeles ikke være representativt for Nelsons modell å foreslå noe slikt, så det skal jeg ikke gjøre).

Da vi så på osmaer, viste det seg at dersom vi skulle modifisere Nelsons definisjoner slik at de kunne gjelde for osmaer, fikk vi en situasjon hvor det var forholdet mellom V-hodet og adverbialet som styrte kasusen på adverbialet, til tross for at den avgjørende faktoren var tilstedeværelsen av en kasuskonkurrent. I denne setningen skjer det samme: Koblinga mellom årsak og virkning er bare indirekte: Dersom subjektet er en DP (det vil si, dersom den står i nominativ) kan V-hodet tildele akkusativ til komplementet. Men det som angir om subjektet står i nominativ er finittheten på verbet (som ikke nødvendigvis behøver å være V-hodet). Dermed er det faktisk finittheten som i bunn og grunn angir om komplementet kan stå i akkusativ og denne finittheten behøver ikke nødvendigvis ha så mye med V-hodet å gjøre.

Den neste eksempelsetningen understreker poenget ytterligere. Jeg har ikke laget et eget tre for det, men hvis vi bare ser på setningen, kan vi lett se hvordan ting bør henge sammen:

[(75)] [(Me)	Halusimme	[yrittää	[juosta	kilometrin.]]
(Vi.NOM)	Ville.IPF.1PL	prøve.AINF	løpe.AINF	km.GEN/NAKK

Vi ville prøve å løpe en kilometer.

Jeg har markert med hakeparenteser hver underordnete setning og vi kan gå ut ifra at hvert verb vil sitte i AGR-hodet. *Kilometrin* kan stå i akkusativ (NAKK) fordi det potensielt realiserbare subjektet *Me* (*vi*) er en DP (dvs står i nominativ). Men verbet som lisensierer nominativen er *Halusimme* (*vi hadde lyst*). Dermed er det ikke det verbet som står i V-hodet, og heller ikke infinittheten i den delen av treet hvor *juosta* (*løpe*) befinner seg som er den endelige årsaken til at *kilometrin* kan stå i akkusativ (NAKK). Subjektet *Me* kan riktignok starte som en DP som et argument til *juosta*, så rent teknisk er det mulig å få analysen til å fungere, men koblinga mellom årsak og virkning virker svært svak i dette tilfellet.

Det er også et potensielt problem med kasusen på subjektet. Dersom subjektet starter i SPEC-posisjonen til den aller nederste VP-en og flytter innom hver eneste SPEC,AGRP, må det

finnes en regel som beskriver hvorfor subjektet *ikke* får genitiv i de SPEC,AGRP-posisjonene når *yrittää* (*prøve*) og *juosta* (*løpe*) er infinitte. Dersom subjektet derimot hopper fra den aller nederste (av tre) SPEC,VP til den aller øverste SPEC,AGR, vil ikke dette være et problem, men da oppstår det et forklaringsproblem for setning [74], for da går det ikke tydelig fram hvorfor ikke *sinun* (*du*) hoppet opp til øverste SPEC,AGR der. (Nelson formulerer det slik at adverbialet kan puttes i SPEC,AGRP fordi subjektet ikke har flyttet dit, slik at det virker som om subjektflyttinga har prioritet framfor adverbialinnsettinga). Og dersom svaret på det problemet er at subjektet startet et annet sted og flytter kun til nærmeste SPEC,AGR, vil ikke V-hodet kunne lisensiere akkusativen til *kilometrin* lenger, dersom subjektet ble generert i VP-en til *halusimme* (*vi hadde lyst*).

Disse problemene behøver selvsagt ikke være uoverkommelige, men med tanke på hvor komplekst problemet er, skal jeg ikke prøve å finne noen endelig løsning på det.

Den siste setningen bringer ikke noen nyvinning til analysen og den er, i lys av analysen, en mellomting mellom den første og andre setningen. Objektet står i nominativ fordi det ikke er noe realisert subjekt som kan fungere som en kaskuskonkurrent og gi verbet egenskapen til å lisensiere akkusativ.

Maling bygger sin analyse på en beskrivelse i doktorgradsavhandlinga til Anne Vainikka, hvor hun sier at A-infinitiver⁵¹ (slik som *juosta* i de to siste eksempel-setningene) har distribusjonen til et direkte objekt. Dermed får A-infinitiven tildelt en kasus slik som direkte objekter vanligvis får, men siden A-infinitiven ikke kan bære kasus, er det argumentet til A-infinitiven som bærer kasusen i stedet⁵² (Maling 1993 s 64-67). Under en slik forutsetning går setning [75] og [76] pent i mål:

([75]) Halusimme	yrittää	juosta	kilometrin.
Ville.IPF.1PL	prøve.AINF	løpe.AINF	km.GEN/NAKK
Vi ville prøve å løpe en kilometer.			
(SUBJ) > OBJ (AINF) > ADV			
NOM > AKK (NAKK)			

⁵¹ Maling har kalt A-infinitiver for TA-infinitiver, som bare er en annen konvensjon

⁵² Det går ikke helt klart fram hva slags følger som vil oppstå dersom A-infinitiven ikke har noe argument eller dersom argumentet ikke er et objekt

([76]) Haluttiin yrittää juosta kilometri.
 Ville.PASS prøve.AINF løpe.AINF km.NOM/ØAKK
 Man ville prøve å løpe en kilometer.

(SUBJ) > OBJ (AINF) > ADV

| /

Ø NOM > AKK

Setning [74] går ikke pent i mål uten videre. Det eneste subjektet der står i genitiv, og under andre omstendigheter ville det bety at objektet ville stått i nominativ, men vi ser at det står i genitiv i stedet. Det er allikevel tydelig at Maling baserer analysen sin på hvordan de forskjellige infinitte formene oppfører seg og siden hun ikke har sagt noe spesifikt om neen-formen, ville det ikke være rettferdig å finne på en analyse for henne. Men det er verdt å merke seg at forklaringa som har angitt riktig kasus på subjektet i den første setningen for Kiparsky, Asudeh og Nelson, nemlig at det er finittheten på verbet som er avgjørende, ikke er til stede hos Maling og at hennes analyse ville fungert dersom genitiv var en strukturell kasus, likt rangert som nominativ og det alternativet som ble brukt dersom subjektet tilhørte et infinitt verb:

([74]) Tässä luullaan sinun ampuneen karhun
 Her.INE tro.PASS du.GEN skyte.neen bjørn.NAKK
 Her trodde man du hadde skutt en bjørn.

SUBJ > OBJ > ADV

| | |

NOM/GEN > AKK > LEX (INE)

Anttila og Kim baserer seg også på at enkelte infinitte underordnede setninger er gjennomsliktige for kasustildeling (uten at de definerer nøyaktig hvilke) (Anttila og Kim 2011 s 106), og siden de er gjennomsliktige, er det bare den syntaktiske funksjonen som har noe å si. Dermed vil analysen av den andre eksempelsetningen ([75]), med et potensielt subjekt i den overordnede setningen og et objekt i den underordnede, være helt lik som analysen av en helt vanlig transitiv setning med et subjekt og et objekt og analysen vil gi riktig kasustildeling (se s 33). På samme måte vil en setning uten subjekt i den overordnede setningen og kun et argument i den underordnede, slik som den tredje eksempelsetningen ([76]), ha lik analyse som f.eks. en imperativ, hvor det bare er ett realisert argument, og kasustildelinga der gir også riktig resultat (se s 54).

Anttila og Kim har en analyse som til dels passer for setning [74] også. Den bygger vel å merke på MA-infinitiver og ikke neen-formen, men det er grunn til å tro at en analysene for disse to setningene ville fortone seg omtrent likt. Deres analyse kan brukes på denne setningen (Anttila og Kim 2011 s 106):

[77] Sinne lähetettiin sukellusvene upottamaan laiva.
 Dit sende.PASS ubåt.NOM senke.MAINF.ILL skip.NOM
 Man sendte en ubåt dit for å senke skipet.

Anttila og Kim postulerer her at både *sukellusvene* og *laiva* er objekter og i OT-maskineriet gir det oss følgende resultat⁵³ hvor de eneste restriksjonene som brytes er dem som sier at man skal unngå markert kasus på objekter og adverbialer.

	FAITH	*MC/S	OCP/S	OCP/SO	OCP/SOA	*MC/SO	*MC/SOA
Sinne lähetettiin sukellusvene (O) upottamaan laiva (O)							
☞ NOM NOM							
NOM AKK						1	1
AKK NOM						1	1
AKK AKK						2	2

Tabellen gir oss kasusene NOM NOM: Siden det ikke er noen leksikalske kasus, vil ikke FAITH-stratimet ha noe å si og siden det ikke er noe subjekt der, vil ikke restriksjonene som sier noe om subjekt heller ha noe å si. Siden begge argumentene er objekter, vil ikke restriksjonene som sier at man skal skille *forskjellige* argumenter fra hverandre ha noe i så heller og det hele avgjøres ved at nominativ er den kasusen som er minst markert. Problemet i forhold til vår første eksempelsetning ([74]) er selvsagt at vi har et AKK AKK -mønster og ikke NOM NOM. Det mest rettferdige her vil være å postulere at underordnede verb med -neen-endelse oppfører seg forskjellige fra underordnede verb i MA-infinitiv. Det vil kreve en del argumentasjon, siden Anttila og Kim i utgangspunktet analyserer subjektet til en MA-infinitiv som et objekt i den overordnede setningen (Anttila og Kim 2011 s 107). Dette hindrer en forklaring som kobler genitiv på subjektet til infinitivheten til verbet, men det er ikke i utgangspunktet umulig. En slik

⁵³ Og som alltid, finnes tabellen hos Anttila og Kim (s 106), mens det å koble den til eksempelsetningen er mitt bidrag.

analyse burde allikevel ses i sammenheng med flere typer infinitte verbformer, så jeg skal ikke komme med et konkret forslag til det her.

Når vi nå skal sammenligne de forskjellige modellene, ser vi at det er én ting alle er enige om: Disse infinitte setningene kan aldri ses i isolasjon fra den overordnede. Hos Kiparsky og Asudeh er det Jahnssons regel som bærer koblinga til den overordnede setningen. I vår utvidelse av rammeverket til Nelson ser vi at vi får bevegelse gjennom hele treet og hos Maling og Anttila og Kim blir argumentene i de underordnede setningene analysert på samme nivå som argumentene i de overordnede når det gjelder tildelinga av kasus.

Vi ser også at infinittheten til verbet brukes som en forklaring for subjektet i genitiv (Kiparsky, Asudeh og Nelson) og der hvor det ikke brukes, gir til syvende og sist ikke analysene riktig kasus i alle tilfeller (Maling og muligens Anttila og Kim). Det er derfor veldig fristende å trekke en veldig sterk kobling mellom infinittheten på verbet og genitiv-kasusen på subjektet. Det kan også være verdt å stille seg spørsmål om det motsatte fall; hvis genitiven er koblet til infinittheten, er det da mulig at nominativen er direkte koblet til finittheten? Det er bare Nelson som bruker en slik kobling eksplisitt i de artiklene vi har tatt for oss, selv om Asudeh til syvende og sist har en avgjørende relasjon der.

Til slutt bør det nevnes at vi kun har skrapet på overflaten til de komplekse predikatene. Ideelt sett hadde hver og en infinitt form fortjent sin egen analyse, men det er jo en hel oppgave i seg selv. Uansett hvordan de forskjellige partisippene og infinitivene oppfører seg, ser det ut som vi har sterk evidens for at de må ses i sammenheng med sine overordnede setninger.

4.6 Overordnede sammenligninger

I delkapittelet om imperativer kom vi inn på tilstedeværelsen eller fraværet av et underforstått subjekt for å binde refleksiven *itse* (*selv*) (setning [65], gjengitt):

[78] Ajattele itseäsi!
 Tenk.IMP.2SG selv.PART.POSS:2SG
 Tenk på deg selv!

Poenget var, som vi husker, at vi trengte et argument for å binde *itse*. Men la oss se på noen andre setninger også og deretter se på dem under ett:

Hvis vi går ut ifra at osmaer ikke er argumenter til verbet og derfor får strukturell kasus på en annen måte enn en semantisk betydning hos verbet, kan vi si at Jahnssons regel - i en eller annen formulering - uttrykker en fornuftig generalisering, nemlig at kasusene på de forskjellige leddene

avhenger av kasusene på de andre leddene; *tunti/tunnin* (*time*) forandrer kasus avhengig av om et annet ledd i nominativ kan realiseres i setningen:

[79] Minä juoksin tunnin.
 Jeg.NOM løpe.IPF.1SG time.NAKK
 Jeg løp en time.

[80] Juokse tunti! / Juostiin tunti.
 Løp.IMP.2SG time.NOM / Løpe.PASS time.NOM
 Løp en time! / Det ble løpt en time.

I tillegg vet vi at pro-droppede subjekter som potensielt kan realiseres ikke har innvirkning på kasustildelinga til de andre leddene; *tunnin* blir ikke til *tunti* bare fordi *Minä* har blitt droppet:

[81] (Minä) juoksin tunnin.
 Jeg.NOM løpe.IPF.1SG time.NAKK
 Jeg løp en time.

Vi kan også vise at *itse* (*selv*) trenger en antesedent:

[82] *Matti pesi itseni.
 Matti.NOM vaske.IPF.3SG selv.POSS:1SG
 Matti vasket meg_i selv_i.

[83] Minä pesin itseni.
 Jeg.NOM vaske.IPF.1SG selv.POSS:1SG
 Jeg vasket meg selv.

Problemet her er at det kan oppstå et problem dersom begge disse prinsippene skal være gjeldende i samme setning:

[84] Lue kirja itse!
 Les.IMP.2SG bok.NOM selv.PART.POSS:2SG
 Les boka selv!

I imperativer ser vi altså at subjektet ikke er til stede underliggende, fordi den ikke tar opp nominativ-kasusen sånn at *kirja* kan stå i nominativ i stedet for genitiv. Men vi ser også at for

imperativer må subjektet være til stede underliggende for å kunne være antesedent for *itse*. Det betyr at subjektet både er der og ikke der samtidig, avhengig av hvilket element man ser på⁵⁴.

Selv om Kiparsky ikke nevner dette på noen måte, nevner han faktisk en løsning på det, nemlig forskjellen mellom «single-level and multi-level case theories» (Kiparsky 2001 s 318). Vi ser altså at en god nok modell av finsk er nødt til å kunne operere under en forutsetning hvor et argument er der under visse formål, men ikke er der under andre formål. Eller for å si det på en annen måte; på et visst abstraksjonsnivå, er det nødvendig å ha flere nivåer eller lag i modellen (hvor da argumentet kan ha innvirkning på noen nivåer, men ikke andre. Dette er kanskje en mulig mekanisme for å forklare forskjellen på pro og PRO som vi nevnte kort på s 71 - at forskjellen egentlig ligger i hvilket nivå elementet slutter å være gjeldende). Kiparskys modell er helt klart en modell med flere nivåer: Lambda-abstraheringa foregår på et nivå hvor det inngår elementer som ikke har noen fonologisk representasjon i setningen (hvor da fonologisk representasjon bygger på et annet nivå) og det eneste indisiet vi har for at de er der, er effekter som best kan forklares med et underliggende element (slik som pro-droppede elementer)⁵⁵.

Modellen Nelson opererer med, derimot, kan ikke sies å ha et like klart skille mellom eventuelle nivåer⁵⁶. Modellen kan sies å ha et snev av «nivådelthet» i den forstand at elementer kan flyttes rundt, lage spor, og forekomme i forskjellige konfigurasjon i forhold til hverandre, men det er svært vanskelig å forklare en situasjon hvor et element helt tydelig er der i én situasjon, men er nødt til å ikke være der i en annen situasjon (slik som setning [84]). I den sammenheng er det også interessant å tenke tilbake på en av modifiseringene Nelson selv gjorde fra Bittner og Hales modell til sin egen: Hun tok i bruk en annen måte å lisensiere nominativ på (se s 26). Dette var nettopp fordi Bittner og Hale hadde begrensa mulighet til å skille mellom lisensieringa av nominativ på den ene siden og argumentets posisjon i setningen på den andre

⁵⁴ Dette er heller ikke et tilfelle av kvantelingvistikk; dersom subjektet var i en kvantelingvistisk superposisjon, ville tilstedeværelsen av enten *itse* eller et argument i nominativ få bølgefunksjonen til å kollapse og gi oss at subjektet enten var der eller ikke var der og vi kunne ikke hatt både *itse* og et nominativ-argument samtidig, slik som vi har i eksempelsetningen.

⁵⁵ Dersom man opererer under f.eks. projeksjonsprinsippet til Chomsky som sier at leksikalsk struktur må være representert i syntaksen (Chomsky 1986 s 84), vil selvsagt den semantiske betydningen være avgjørende for hvorvidt et element har en underliggende representasjon i setningen. På sett og vis opererer Kiparsky under en slik forutsetning, siden utgangspunktet alltid er lambda-abstraheringa som går på semantisk betydning. Men det er ikke *a priori* gitt at all semantisk informasjon skal gjenspeiles i en gitt setning. Dette er selvsagt en av utfordringene med å skille semantikk fra pragmatikk.

⁵⁶ Nelson prøver jo å unngå forskjellig realisering av morfologisk og abstrakt kasus (Nelson 1998 s 145-146).

siden⁵⁷ (så kasus og posisjon kunne sies å være på samme nivå). Bittner og Hale igjen, lagde sine definisjoner enda litt mer romslige enn i Government and Binding -teorien, nettopp for å få mer frihet til å operere på et nivå med tilstedeværelse eller ikke-tilstedeværelse av kasuskonkurrenter i VP-en, heller enn bare konfigurasjonelle forhold på samme nivå eller under i tree⁵⁸.

Maling og Anttila og Kim har en fullstendig nivådeling både i den forstand at hele teorien dreier seg om å koble sammen to adskilte nivåer, men også i den forstand at deres teorier ikke sier noe om leddstilling i det hele tatt. Vi ser altså at vi har utfordringa med å lettfattelig beskrive en gitt generalisering på den ene siden (slik som Maling ville med Case in Tiers som kun omhandler kasus) og utfordringa med å lage en helhetlig modell med all kompleksitet (slik som Nelson ville, med kasuskonkurransemodellen som tar for seg både kasus, leddstilling finitthet osv.) på den andre siden. Det ser også ut til at desto mer kompleks modellen er, desto større er behovet for nivådeling i modellen og fleksibilitet i koblinga mellom nivåer.

Vi må også tilbake til akkusativsproblematikken igjen. Vi visste at dette kom til å bli en utfordring og vi har tatt høyde for det ved å til tider glosse forskjellige elementer som PAKK, NAKK osv. på denne måten:

		2SG	2PL	hus.SG	hus.PL
Nominativ	NOM	sinä	te	talo	talot
Partitiv	PART	sinua	teitä	taloa	taloja
Genitiv	GEN	sinun	teidän	talon	talojen
Akkusativ	PAKK NAKK TAKK ØAKK	sinut	teidät	talon (GEN) talo (NOM)	talot (NOM)

Det er allikevel begrensa hvor mye innsikter det har gitt oss. Det underliggende problemet er selvsagt at for å ta modellene alvorlig, må vi også operere med den samme inndelinga av kasus som modellene allerede har valgt seg og dermed gjør det liten forskjell, i forhold til hver enkelt modell, hvorvidt vi kaller et element f.eks. *NAKK* i motsetning til bare *akkusativ* selv om vi av

⁵⁷ Bittner og Hale opererer under en forutsetning om et K-filter som krever at nominativ-elementet flytter ut av VP, et krav Nelson ville unngå (Nelson 1998 s 163).

⁵⁸ Her tenker jeg på den tekniske redefinisjonen av c-kommando til å gjelde for et større område (høyest én node som ikke dominerer det c-kommanderte elementet) som gjør at et hode kan c-kommandere SPEC-posisjonen og ikke bare komplementposisjonen.

og til har foreslått at sammenfallet av f.eks. ØAKK og NAKK i bare AKK kunne løst et par problemer (men også skapt et par nye). I lys av empirien kan vi nå allikevel vise hvor dette akkusativsproblemet kommer fra ved hjelp av et minimalt par av setninger:

[85] Hänet / Mikko nähtiin.

Ham.AKK / Mikko.NOM/ØAKK se.PASS

Han / Mikko ble sett.

[86] Minä ammuin karhun / sinut.

Jeg.NOM skyte.IPF.1 SG bjørn.SG.NAKK / deg.AKK

Jeg skøyt bjørnen / deg.

	Subjekt (SG) i transitiv setning	Argument (SG) i passiv setning	Objekt (SG) i transitiv setning
Nomen	Nominativ/ØAKK		NAKK
Pronomen	Nominativ	Akkusativ	

Situasjonen er altså slik at siden pronomenene har fire forskjellige former blant de fire grammatiske kasusene, er det uproblematisk å kalle en av dem akkusativ. Det som derimot er problematisk, er hvis man skulle hatt en modell som opererte under forutsetninga at det er en klar sammenheng mellom syntaktisk funksjon og kasus på en slik måte at en gitt funksjon alltid får samme kasus, uavhengig av om det er et nomen eller pronomen: Hvis man i utgangspunktet gikk ut ifra at argumentet i passiv er et subjekt, fordi nomener i den posisjonen får nominativ og subjekter får tildelt nominativ, hadde man hatt et forklaringsproblem for akkusativen på pronomenene i den posisjonen. Motsatt, hvis man gikk ut ifra at argumentet i passiven er et objekt og at objekter alltid får tildelt akkusativ, ville man fått et forklaringsproblem når det gjelder nomener i den posisjonen, siden de får nominativ (et problem kun under den hypotetiske forutsetninga om at en gitt funksjon alltid skal ha en gitt kasus, selvsagt). Hvis man hadde ønsket å insistere på denne forutsetningen og si at akkusativ for nomener har flere former, nemlig både ØAKK og NAKK, ville man være nødt til å forklare hva som styrer om akkusativen blir ØAKK eller NAKK. Dersom man skulle differensiere mellom ØAKK og NAKK, ville det teknisk sett tilsvare to forskjellige kasus og dermed ville modellen som en helhet faktisk vært enklere om man bare kalte ØAKK for nominativ og lot regelen for å skille mellom ØAKK og NAKK heller skille mellom NOM og NAKK. (Eventuelt kunne regelen skille mellom nominativ for nomener og akkusativ for pronomenene for argumentet i en passiv setning, dersom man gikk ut ifra at NAKK og PAKK begge inngikk i paradigmet til AKK). Både Kiparsky og Nelson skriver en del

om kløyvde ergativ-systemer og setter opp lignende tabeller for å underbygge en forklaring på dette problemet (Kiparsky 2001 s 366-373), (Nelson 1998 s 172-174), men av plasshensyn skal jeg bare si at det er den distribusjonen som vi ser i tabellen over som er kjernen i problemet (selv om Kiparsky introduserer et forslag om at skillet ikke går mellom pronomener og nomener, men mellom projiserende og ikke-projiserende DP-er (Kiparsky 2001 s 371-373). Det betyr at hvis man hadde byttet ut *pronomen* med *ikke-projiserende DP* der hvor det forekom i modellene, ville modellene gi et riktigere resultat, men selve mekanismene i modellen forblir uendret, selv om parametrene som mekanismene arbeider under ville vært litt forskjellige).

Dersom vi godtar at enhver regel som skiller ØAKK fra NAKK like gjerne kunne skilt NOM fra PAKK eller NOM fra NAKK, kan jeg ikke se at det er noen gode argumenter igjen for å beholde ØAKK som et begrep. (Ett argument kan være at man ønsker å holde på prinsippet om at en bestemt syntaktisk funksjon alltid vil ha en bestemt kasus, men jeg stiller meg tvilende til om dette er et *godt* argument, i lys av empirien. Et annet argument ville være dersom den modellene man har lett forklarer distribusjonen av ØAKK og NAKK som realiseringer av akkusativ, men det er det ingen av modellene våre som gjør). Som vi postulerte da vi innførte ØAKK (men da brukte vi NAKK som eksempel, se s 38) så ville vi i denne situasjonen bruke Occams barberkniv til å kutte vekk ØAKK fra kasusparadigmet og dermed gjøre beskrivelsen mer økonomisk.

Det er verdt å merke seg at denne argumentasjonen i prinsippet kunne gått andre veien også: Det er ikke noe som *a priori* sier at NAKK representerer akkusativ mer enn ØAKK og at det handler om å skille ut ØAKK som en nominativ. Det kunne like gjerne vært at ØAKK var den «virkelige» nomens-akkusativen og at problemet var å skille ut NAKK som en genitiv. I så fall ville NAKK blitt overflødig som et begrep. Vi tar allikevel den transitive setningen som mer representativ for typisk kasustildeling enn passiven, slik at vi på en måte har rangert NAKK som «mer akkusativ-aktig» enn ØAKK. Derfor vil jeg si at også jeg, i likhet med forfatterne av alle modellene vi har tatt for oss, vil konkludere med at ØAKK virker overflødig som et begrep hvis målet er en økonomisk modell og dermed vil jeg si at objekter med ØAKK virkelig står i nominativ. Dermed forlater vi nå ØAKK som en potensiell kasus og referer til nominativ i stedet der hvor vi tidligere har brukt ØAKK.

Er også NAKK og TAKK overflødige begreper? Hvis basisen vår for å utelukke ØAKK som et begrep, i motsetning til å utelukke NAKK, var at ØAKK forekommer i de tilfellene som er «mindre akkusativ-aktige» enn dem hvor NAKK forekommer, har vi allerede gjort en antakelse om at noen setninger er mer prototypiske enn andre. Dersom vi allerede har lagt oss på en linje hvor vi klassifiserer setninger som unntak til regelen, kan vi like gjerne klassifisere argumentene

i de setningene som unntak til regelen også. Dermed har vi et unntak til regelen om å tildele akkusativ (NAKK) til objekter, som en iboende egenskap hos de «avvikende» setningene - men bare for nomener for pronomener vil fortsatt stå i PAKK. Dermed må vi altså ha separate regler for nomener og pronomener. Hvis vi først har separate regler for nomener og pronomener, vil det ikke stå mye i veien for å formulere de reglene uttrykt med nominativ, genitiv og nominativ flertall i stedet for hhv NOM og en AKK bestående av NAKK og TAKK. Vi ville fått en litt mer komplisert formulering av kasustildelinga, men et litt mindre komplisert kasusparadigme. Det er vanskelig å trekke noen helt konkret konklusjon på hvilken av de to som er å foretrekke, og sannsynligvis vil språkmodellene som en helhet være avgjørende, så jeg vil ikke konkludere med NAKKs og TAKKs status helt enda. La oss heller ta en til titt på Jahnssons regel først.

Jahnssons regel sier⁵⁹, som vi husker, at det er en systematisk variasjon på kasusen på forskjellige nomen-ledd og både Kiparsky og Asudeh formulerer den sånn at det er et grunnleggende todelt forhold mellom nominativ entall på den ene siden og alle de andre kasusene på den andre. Men hvis vi ser på utfallet av de situasjonene hvor Jahnssons regel er avgjørende, ser vi at utfallet alltid er genitiv entall (altså NAKK):

Kiparskys andre og tredje restriksjon er hhv *[-HR] (unngå trekket [-HR]) og Jahnssons regel (se s 16). Det betyr at ved den andre restriksjonen lukes *alltid* både akkusativ (PAKK) og partitiv bort (siden begge har trekket [-HR]), med mindre de er de siste to gjenværende tilgjengelig kasusene. Det betyr også at dersom Jahnssons regel skal være avgjørende, må det være to kasus igjen etter den andre restriksjonen, som betyr at Jahnssons regel skal velge mellom nominativ entall og genitiv entall (NAKK) (for hvis det er flertall, gjelder ikke regelen, siden nominativ flertall ikke er en NP-Ø). For Asudeh er situasjonen litt annerledes, men resultatet er det samme: Han har formulert Jahnssons regel slik at den gjelder for objekter dersom subjektet står i nominativ entall. I utgangspunktet kan nominativen i hans modell tildeles ethvert argument, men spesifikkhetsprinsippet sørger for at det ikke gjør det (siden nominativ er den minst spesifikke kasusen og mer spesifikk informasjon tildeles først). Eneste tilfellet hvor det ikke er spesifikkhetsprinsippet, men Jahnssons regel som avgjør, er der hvor vi får genitiv entall (NAKK) i stedet for nominativ. Hverken Nelson, Maling eller Anttila og Kim tar for seg pronominal argumenter, og siden deres akkusativer består av NAKK og TAKK, og TAKK er fonologisk lik nominativ flertall, er det fristende å si at også i deres modeller, der hvor det er en

⁵⁹ For å være helt ærlig, er ikke dette en referanse til Jahnsson 1871 og har egentlig ikke vært det i store deler av oppgaven. Jeg vet fortsatt ikke nøyaktig hvilken regel de andre forfatterne har referert til når de skriver Jahnssons regel og jeg refererer heller ikke selv til noen spesiell regel der, men jeg kan godt unne Jahnsson å ha navnet sitt på en regel om vekselvirkninga av kasus, uavhengig av hvordan han selv beskrev det, helt nøyaktig.

vekselvirkning i kasus, tar de kun for seg vekselvirkninga mellom nominativ entall og genitiv entall (NAKK). Felles for alle disse modellene er altså at Jahnssons regel kun har konsekvens for nominativ entall og genitiv entall (NAKK). Sånn sett kan man like gjerne si at Jahnssons regel er en regel kun for nominativ entall og genitiv entall (NAKK). La oss videre ta en titt på partitiven igjen:

Partitiven lager hodebry for alle de forskjellige modellene. Uansett hvordan man vrir og vender på det, kommer man til et punkt hvor man er nødt til å gå vekk fra reglene man har lagd seg og si «fordi partitiven bærer en gitt semantikk, gjør vi det annerledes for ledd i partitiv». Kiparsky lar partitiven være posisjonelt lisensiert (se s 19), i motsetning til alle de andre kasusene mens Asudeh fjerner kravet om spesifikkhet mellom partitiv og nominativ for interne subjekter, fordi de bærer forskjellig semantisk informasjon (Asudeh 2003 s 194)⁶⁰. Nelson lar partitiven være en inherent kasus, igjen motivert av semantisk informasjon og Maling og Anttila og Kim sier rett ut at de ikke helt vet hva de skal gjøre med partitiven. Kiparsky har allikevel kommet med en interessant vri: Han sier at partitiv er den umarkerte komplement-kasusen (Kiparsky 2001 s 327). Dette står i kontrast til Nelson, Maling og Anttila og Kim som tolker NAKK og TAKK som den grunnleggende objektkasusen som de bygger modellene sine rundt. Dersom det er så mye tvil om hva som er den umarkerte komplement-kasusen er det også nærliggende å spørre seg om de kanskje ikke er like umarkerte og at *både* partitiv og NAKK/TAKK tildeles med hensyn til semantikken, altså at det ikke bare er [-BUNDET] som gir semantisk partitiv, men at også [+BUNDET] gir NAKK/TAKK. La oss teste denne forutsetninga på de forskjellige modellene våre:

Jeg har ikke eksplisitt fokusert på det, men viser det seg at alle de argumentene som har trekket [+LR] hos Kiparsky får kasusen partitiv, enten gjennom OT-maskineriet for pronomener eller posisjonell lisensiering i en QP eller negasjon eller lignende (som tildeler trekket [+LR] til den relevante posisjonen) (se s 19). Dermed ser vi at trekket [+LR] sammenfaller med ubundetheten (siden partitiven uttrykker ubundethet)⁶¹. Vi husker at disse trekkene tildeles på et semantisk grunnlag, nemlig lambda-abstraheringa, som gir oss dybden på den semantiske

⁶⁰ Vi har ikke ført noen eksplisitt analyse av en slik setning, for presenteringssetninger fikk ikke plass i oppgaven, men Asudeh tar altså utgangspunkt i at interne subjekter har de abstrakte kasustrekkene [-HR, +LR] og får dermed både nominativ og partitiv som potensielle kasus. Se også s 11 for litt mer om interne subjekter og partitiv.

⁶¹ Jeg skal innrømme at det ikke var helt på denne måten jeg kom fram til denne koblinga. Det var egentlig et resultat av å prøve å sammenligne det finske kasussystemet med semantikk slik den ble presentert i Foundations of Language (Jackendoff 2002). Det gir allikevel mer mening i forhold til oppgaven som en helhet å presentere det på denne måten.

innføyninga. Men hva om man i stedet for lambda-abstrahering rett og slett så på om situasjonen var bundet eller ikke, altså at man tar en direkte semantisk egenskap i stedet for å «gå veien om» en rangering for dybden på argumentene⁶²? Da ville man fått at bundne argumenter får det tematiske kasustrekket [+B] (for [+BOUNDED]) og de ubundne får [-B]. En til titt på Kiparskys modell viser at alle argumenter med [+HR, -LR] (altså subjekter for transitive verb) som får strukturell kasus ender opp i nominativ og alle disse er eksterne argumenter. Hvis det stemmer at vi klarer å skille på de interne argumentene våre bare med [\pm B], trenger vi egentlig ikke [\pm HR] hvis vi lar både den eksterne posisjonen og nominativen stå uten kasustrekk, men vi trenger den for å rangere argumentene i forhold til Jahnssons regel. Eller for å si det på en annen måte; trekket vi trenger er ikke en «høyeste rolle», men «*høyere enn* -rolle» i forhold til de andre rollene. La oss allikevel ikke gjøre rangeringa til et binært trekk (slik som [\pm HR] er), men en skala hvor eksternt argument er HR1, internt argument er HR2, og adverbialer med strukturelt kasus er HR3, HR4⁶³ osv. rangert etter Malings hierarki (dersom dette hierarkiet virkelig gir mening - det er en påstand vi ikke egentlig har testet ut). En interessant implikasjon av dette, er at vi implisitt påstår at bundetheten er avgrenset semantisk sammen med det elementet som til slutt får PART eller NOM/NAKK/TAKK, som er det samme som Kiparsky sier i artikkelen vi brukte for å presentere partitiven (se s 10). Det siste problemet nå er å skille genitiven med [+B] fra akkusativen med [+B] (for hvis kasustrekkene er like, vil de, fra modellens synspunkt, være samme kasus). Men heller enn å skille dem, la oss se hva som skjer dersom vi slår dem sammen, altså slik at akkusativen også har NAKK og TAKK i paradigmet sitt. Da ender vi opp med følgende oppsett:

Tematiske kasustrekk:		Morfologiske kasustrekk:	
Eksternt argument:	[]	Nominativ:	[]
Internt argument, bundet:	[+B]	Akkusativ:	[+B]
Internt argument, ubundet:	[-B]	Partitiv:	[-B]

Hvis vi nå vil prøve å sette opp et OT-system for å koble disse med hverandre på riktig måte, vil følgende oppsett gi oss riktig resultat (på neste side):

⁶² Oppgaven ville blitt altfor omfattende om vi skulle gjøre dette skikkelig, men det er ikke urimelig å forvente at en semantisk form ville måtte inneholde informasjon om bundethet.

⁶³ De som synes tilværelsen er lysere med binære trekk kan late som om vi i stedet for en skala har en hel rekke binære trekk hvor HR1 er [+øverste halvdel av alle mulige verdier], [+øverste halvdel av øverste halvdel], [+øverste halvdel av øverste fjerdedel] osv. helt til vi har simulert en skala ved bruk av binære trekk. Resultatet er uansett det samme.

- 1) MAX[-B]: Sørg for å tildele partitiv til tematiske roller med [-B]
- 2) MAX[αF]/D: Sørg for at pronomener optimalt samsvarer med kasustrekkene.
- 3) Jahnssons regel: Hvis argumentet er høyeste realiserte med [+B] og [+SC], gi det NOM.
- 4) MAX[αF]: Sørg for at kasustrekkene samsvarer optimalt.

Selv om disse restriksjonene er formulert på en måte som fungerer, bryter de med OTs ånd, så og si, akkurat som Asudeh anklaget Kiparsky for å gjøre (se s 23). Det er ikke noe virkelig samspill mellom disse restriksjonene, for i praksis så er hver restriksjon formulert bare for å tildele én bestemt kasus, i stedet for å først ta seg av brede generaliseringer og så snevre seg inn, slik som OT gjerne gjør. Den første restriksjonen sørger for å gi partitiv til alle roller med [-B]. Dermed har vi bare akkusativ og nominativ igjen. Den andre restriksjonen sørger for å gi akkusativ til pronomener. Dermed har vi bare nomener igjen. Den tredje restriksjonen sørger for at det høyeste realiserte argumentet får nominativ. Dersom vi har et eksternt subjekt, er det det som får nominativ, og dersom vi har ikke har det, men vi har et objekt, er det objektet som får nominativ og dersom vi bare har adverbialer, er det det høyeste av adverbialene som får nominativ. Siste trekk sørger derfor i praksis bare for å gi akkusativ til det som er igjen.

En implisitt påstand her, som viser seg å fungere ganske godt, er at de adverbialene som får strukturell kasus uttrykker bundethet. Hvis vi tar en titt på empirien, ser dette faktisk ut til å stemme godt, rent semantisk sett: Dersom man har en situasjon hvor man har en ubundet handling (f.eks. *lese bok*) som foregår over et bundet tidsrom (f.eks. *en time*), vil den ubundne boka stå i partitiv mens den bundne timen står i nominativ eller akkusativ. Følgende setninger illustrerer:

[87] Minä luin kirjaa tunnin.
 Jeg.NOM lese.IPF.1SG bok.PART time.NAKK
 Jeg leste bok en time.

[88] Kirjaa luettiin tunti
 Bok.PART Lese.PASS time.NOM
 Man leste bok en time.

(Her bør det allikevel nevnes at det finnes stor variasjon i kasusbruken for adverbialene i finsk. Dette kan lett forklares med at enkelte adverbialer har fått stivnede former som ikke følger systemet, men om det virkelig er snakk om stivnede former må selvsagt sjekkes først, noe jeg ikke har gjort. I denne oppgaven er setning [71] et eksempel på enten en stivnet form eller beviset for at generaliseringa mi ikke gjelder).

Det kan videre se ut som det ikke vil gi mening å ha situasjoner med «dobbel bundethet»⁶⁴, altså av typen **Jeg leste ut hele boka en hel time*. (i hvert fall ikke uten kvantifikatorer av noe slag som *koko* (hele), *kolmannen*, (tredje) osv, som uansett vil kunne ses på som en QP som bare kan gi oss kasusen vi vil, så å si). Selv om modellen vår fint ville kunne ha taklet en slik setning, må vi altså stille et krav om at det semantiske innholdet skal gi mening:

[89]	*Minä	luin	kirjan	tunnin
	Jeg.NOM	lese.IPF.1SG	bok.NAKK	time.NAKK
	*Jeg leste ut boka en time.			

(Her kan det rettes et spørsmål om hvorvidt *tunnin* (time) virkelig ikke er bundet - det uttrykker jo et bundet tidsrom, altså en time. Poenget mitt her er at den timen ikke er den avgjørende *avgrensende* semantiske informasjonen. Det vil ikke f.eks. gi mening med en setning som **Jeg skulle lese ut boka på en time, men jeg leste den ut på 45 minutter, så jeg måtte lese den ut i et kvarter til*. Den avgrensende handlinga er altså hvorvidt boka leses ut eller ikke, ikke hvorvidt det har gått en time. Det hadde kanskje vært bedre om jeg i stedet for bundethet brukte ordet *avgrensethet*, men siden Kiparsky allerede har brukt [±B] i den innledende artikkelen om partitiv, holdt jeg meg til det).

Det er selvsagt mulig å angi tidsrommet som en bundet handling utføres i, men da fungerer ikke tidsrommet i seg selv som den informasjonen som gjør handlinga bundet (eller egentlig avgrenset). Følgelig står den heller ikke i nominativ eller NAKK (og dersom vi forutsetter at kasusen - spesielt de semantiske kasusene - er en refleks av det semantiske innholdet, gir det god mening at et ikke-avgrensende adverbial står i en kasus som ikke har med avgrensethet å gjøre):

[90]	Minä	luin	kirjan	tunnissa
	Jeg.NOM	lese.IPF.1SG	bok.NAKK	time.INE
	Jeg leste ut boka på en time			

Dermed ser vi at vårt modifiserte opplegg av Kiparsky helt fint tildeler riktig kasus til adverbialer også, så lenge adverbialene er markert for strukturell kasus (som de er hvis de har med bundethet å gjøre).

For possessiv-setninger ser vi at det faktisk ikke er relevant om argumentet i nominativ er et internt eller eksternt argument så lenge det er spesifisert for bundethet og det ser det da virkelig ut som det er:

⁶⁴ Og dette forklarer hvorfor setning [72] hørtes uakseptabel ut.

[91] Minulla on kirjat
 Jeg.ADE være.PRE.3SG bok.PL.NOM
 Jeg har bøkene.

[92] Minulla on kirjoja
 Jeg.ADE være.PRE.3SG bok.PL.PART
 Jeg har bøker.

Her ser vi også eksplisitt hvorfor jeg hadde tatt med [+SC] i definisjonen av Jahnssons regel; *Minulla* i adessiv teller ikke inn på Jahnssons regel og Kiparsky har analysert den som en høyere rolle enn argumentet i nominativ. Hvis vi derimot hadde analysert setningen som en eksistensialsetning med et adverb (slik som Nelson gjør), hadde vi ikke behøvd å spesifiser [+SC] i definisjonen av Jahnssons regel.

Vi har allerede essensielt gått igjennom utledninga for enhver setning her, men som et eksplisitt bevis på at det fungerer, skal jeg sette opp tabellen som viser det, uten å kommentere noe videre på det siden det bare ville blitt en gjentakelse av avsnittet på s 90 om og om igjen. Setningene tilsvarer dem vi har tatt for oss tidligere:

	MAX[-B]	MAX[αF]/D	JR	MAX[αF]
[]: <i>Minä</i> (NOM) ammuin karhun. (Jeg skøyt bjørnen)				
☞ Minä [] (NOM)				
Minut [+B] (AKK)		*		*
Minua [-B] (PART)		*		*
[-B]: <i>Minä</i> ammuin karhua (PART) / <i>sinua</i> (PART). (Jeg skøyt på bjørnen/deg)				
karhu / <i>sinä</i> [] (NOM)	*			*
karhun / <i>sinut</i> [+B] (AKK)	*			*
☞ karhua / <i>sinua</i> [-B] (PART)				
[+B]: <i>Karhu</i> (NOM) ammuttiin. (Bjørnen ble skutt) / Lue kirja (NOM)! (Les boka!) Haluttiin yrittää juosta <i>kilometri</i> (NOM) (Man ville prøve å løpe en kilometer).				
☞ karhu / kirja [] (NOM)				*
karhun / kirjan [+B] (AKK)			*	
karhua / kirjaa [-B] (PART)			*	*

	MAX[-B]	MAX[αF]/D	JR	MAX[αF]
[+B]: <i>Sinut</i> (AKK) ammuttiin. (Du ble skutt)				
Sinä [] (NOM)		*		*
☞ Sinut [+B] (AKK)				
Sinua [-B] (PART)		*		*
[+B]: Minä ammuin <i>karhun</i> (AKK) (Jeg skøyt bjørnen). Me halusimme yrittää juosta kilometrin (AKK) (Vi ville prøve å løpe en kilometer).				
karhu [] (NOM)				*
☞ karhun [+B] (AKK)				
karhua [-B] (PART)				*
[+B]: Kirjaa luettiin <i>tunti</i> (NOM) (Man leste bok en time).				
☞ tunti [] (NOM)				*
tunnin [+B] (AKK)			*	
tuntia [-B] (PART)			*	*
[+B]: Minä luin kirjaa <i>tunnin</i> (AKK) (Jeg leste bok en time)				
tunti [] (NOM)				*
☞ tunnin [+B] (AKK)				
tuntia [-B] (PART)				*
[+B]: Minulla on kirja / kirjat [+B] (Jeg har boka/bøkene)				
☞ kirja / kirjat [] (NOM)				*
kirjan / kirjat [+B] (AKK)			*	
kirjaa / kirjoja [-B] (PART)			*	*
[-B]: Minulla on kirjoja [-B] (Jeg har bøker)				
kirjat [] (NOM)	*			*
kirjat [+B] (AKK)	*			*
☞ kirjoja [-B] (PART)				

Dersom Kiparsky har rett, finnes det også en regel som sier at den høyeste rollen til et infinitt verb skal stå i genitiv, og den forutsetninga kan fint kopieres til den modifiserte modellen også, slik at vi klarer å rede gjøre for akkurat den ene komplekse eksempelsetningen vi ikke har tatt for

oss. Jeg tror allikevel at komplekse setninger er en så kompleks sak (beklager ordspillet) at mengden nødvendige mekanismer for å dekke dem alle ikke gjenspeiles i disse få eksemplene som faktisk fungerer uten ytterligere mekanismer. En skikkelig analyse er allikevel utafor rammene av denne oppgaven.

Hvis vi skal bruke den samme innsikten om sammenhengen mellom $[\pm LR]$ og $[\pm B]$ på Asudehs modell, kan vi redefinere kasustrekkene, omformulere Jahnssons regel og endre på spesifikkheten av default-trekk og ingen trekk:

Nominativ: $[/+B]$

Akkusativ: $[+B]$

Genitiv: $[]$

Partitiv: $[-B]$

Jahnssons regel: Kun det høyeste argumentet kan være en NP-Ø (nominativ entall) og et eksternt argument skal stå i nominativ.

Spesifikkhetsprinsippet: Absolutte trekk er mer spesifikke enn default-trekk og default-trekk er mer spesifikke enn ingen trekk.

Her har vi gjeninnført genitiven og forutsatt at akkusativen kun har former for pronomener for å dra nytte av Asudehs prinsipp om realiserbarhet, som sier at en kasus kun kan brukes dersom den har en innførsel i paradigmet som passer. Vi har også dratt nytte av spesifikkhetsprinsippet for å rangere de forskjellige kasusene på en sann måte at vi essensielt sett bare har omformulert algoritmen vi hadde for Kiparsky slik at den er uttrykt med Asudehs prinsipper. Siden Asudeh baserer seg på forening av trekk, ser vi at en rolle med $[-B]$ alltid står i partitiv og et pronomen med rollen $[+B]$ alltid i akkusativ. Realiserbarhetsprinsippet sørger for at et nomen med $[+B]$ ikke står i akkusativ (siden den ikke kan realiseres) og spesifikkhetsprinsippet sørger for at det i stedet står i nominativ, siden et default-trekk er rangert som mindre spesifikt enn et absolutt trekk. Siden genitiven er formulert uten trekk betyr det at genitiven kun tildeles ved hjelp av Jahnssons regel og kun i entall (siden nominativ flertall ikke er en NP-Ø). Følgende tabell viser at dette vil gi riktig resultat:

Kasus	Brudd på prinsipp
[] <i>Minä</i> (NOM) ammuin karhun. (Jeg skøyt bjørnen)	
☞ <i>Minä</i> [/+B] (NOM)	
<i>Minut</i> [+B] (AKK)	Jahnssons regel
<i>Minun</i> [] (GEN)	Jahnssons regel
<i>Minua</i> [-B] (PART)	Jahnssons regel
[-B]: <i>Minä</i> ammuin karhua (PART) / <i>sinua</i> (PART). (Jeg skøyt på bjørnen/deg)	
<i>karhu</i> / <i>sinä</i> [/+B] (NOM)	Konservativitet
Ø / <i>sinut</i> [+B] (AKK)	Realiserbarhet, forening av trekk
<i>karhun</i> / <i>sinun</i> [] (GEN)	Spesifikkhet
☞ <i>karhua</i> / <i>sinua</i> [-B] (PART)	
[+B]: <i>Karhu</i> (NOM) ammuttiin. (Bjørnen ble skutt) / <i>Lue kirja</i> (NOM)! (Les boka!)	
☞ <i>Karhu</i> / <i>kirja</i> [/+B] (NOM)	
Ø / Ø [+B] (AKK)	Realiserbarhet
<i>Karhun</i> / <i>kirjan</i> [] (GEN)	Spesifikkhet
<i>Karhua</i> / <i>kirjaa</i> [-B] (PART)	Forening av trekk
[+B]: <i>Sinut</i> (AKK) ammuttiin. (Du ble skutt)	
<i>Sinä</i> [/+B] (NOM)	Spesifikkhet
☞ <i>Sinut</i> [+B] (AKK)	
<i>Sinun</i> [] (GEN)	Spesifikkhet
<i>Sinua</i> [-B] (PART)	Forening av trekk
[+B]: <i>Minulla on kirja</i> / <i>kirjat</i> [+B] (Jeg har bøker)	
☞ <i>kirjat</i> [/+B] (NOM)	
Ø [+B] (AKK)	Realiserbarhet
<i>kirjojen</i> [] (GEN)	Spesifikkhet
<i>kirjoja</i> [-B] (PART)	Forening av trekk

Jeg har ikke tatt med alle eksempelsetningene, så resten av setningene overlates som en oppgave til leseren, som det heter.

Hvis vi skal bruke denne generaliseringen om å binde kasusene til bundetheten på Nelsons modell, kan det faktisk gjøres med minimalt av modifiseringer: Dersom vi postulerer at partitiven, akkurat som Nelson gjør, er en inherent kasus for ubundne predikater og at

akkusativen (for pronomener) er en inherent kasus for bundne predikater med komplementer bestående av projiserende DP-er, vil alle argumenter i partitiv og pronomener i akkusativ få riktig kasus. Dermed sitter vi bare igjen med vekslinga til NAKK og NOM - som er nøyaktig det Nelson har skrevet artikkelen om!

Her er det allikevel verdt å stoppe og reflektere over hva vi nettopp har gjort: Hvis *både* partitiv og akkusativ skal være inherente kasus, har vi ikke da beveget oss ganske langt vekk fra idéen om strukturelle kasus? Hvis vi titter tilbake på hva vi gjorde med Kiparskys og Asudehs modeller ser vi at vi også der har laget oss en situasjon hvor alle ubundne predikater har fått partitiv (essensielt fungerer vår første restriksjon i Kiparskys modifiserte modell som FAITH-restriksjonen hos Anttila og Kim, som nettopp tar for seg semantiske kasus), alle bundne pronomener har fått akkusativ og de bundne nomenene enten nominativ eller NAKK. Vi har også, i både Kiparskys og Asudehs modifiserte modeller, fullstendig hoppet over de abstrakte kasusene som et nødvendig nivå for å forklare kasustildelinga. Det eneste vi sitter igjen med er en direkte semantisk egenskap og en rangering av tematiske roller. Hva er det dette sier oss?

Jeg vil si at det sier oss at finsk har en veldig sterk kobling mellom semantikk og kasus, selv blant argumentene til et predikat. Dersom en semantisk kasus er en som direkte uttrykker en semantisk størrelse ved hjelp av en kasusendelse, er det veldig fristende å si at både partitiv på den ene siden og akkusativ for pronomener på den andre er semantiske kasus. Når vi modifiserer modellene til Kiparsky og Asudeh kommer dette til uttrykk ved at eneste alternativ for et ubundet argument er partitiv, mens det eneste alternativet for et bundet pronomen er akkusativ. Nelsons modifiserte modell ender opp med både partitiv og akkusativ som inherente kasus. Vi har ikke prøvd å modifisere Malings eller Anttila og Kims modeller, men siden de også essensielt tar for seg bare NOM/NAKK-vekslinga, er de allerede der hvor vi befinner oss, nemlig ved et behov for å forklare den lille biten av strukturellhet som er igjen i det finske kasussystemet.

Dersom en strukturell kasus er en kasus som tildeles av andre grunner enn en semantisk, f.eks. posisjon i setning, grammatisk funksjon eller tilstedeværelsen av andre kasus, kan vi kalle NOM/NAKK-paret for halvstrukturelle kasus. Paret oppfører seg kun strukturelt i visse sammenhenger, nemlig når man har et nomen i en bundet situasjon, og her er det altså slik at nominativen skal brukes på det høyeste rangerte argumentet, mens resten får NAKK i entall og TAKK i flertall. Det har vist seg nødvendig å ha en rangering av de tematiske rollene for å sørge for at de riktige rollene får riktig kasus, men utover en rangering av roller, har vi ikke uten videre bruk for syntaktiske funksjoner som et fungerende element i tildelinga av kasus. Det er selvsagt ikke noe i veien for å bestemme seg for at én bestemt del av maskineriet er f.eks. *subjekt*, men

akkurat i det tilfellet hvor det er snakk om å avgjøre hvilken kasus som skal tildeles, får vi ikke noe tilbake av å kalle en bestemt liten bit av maskineriet for *subjekt* (selv om det selvsagt kan hende at et slikt uttrykk er nyttig å ha i andre sammenhenger). Det eneste vi trenger er som sagt en *høyere enn* -relasjon.

Vi har, til tross for en betraktelig innsats, ikke klart å avgjøre nøyaktig hva som inngår i akkusativparadigmet, selv om vi har utelukket ØAKK slik som også de andre har gjort. Slik som alle før oss, har vi latt mekanismene i modellen vår avgjøre hva som er mest økonomisk; i vår modifiserte Kiparsky-modell, var det lettest å la NAKK og TAKK inngå i akkusativparadigmet, mens i vår modifiserte Asudeh-modell, var det greiest å la genitiven ha den eneste realiseringa for NAKK. Nelson, Maling og Anttila og Kim tar i grunn bare for seg NOM og NAKK, og om vi kaller NAKK for akkusativ eller genitiv er, isolert sett, av minimal betydning for de modellene (selv om det er en liten fordel i kunne kategorisere NAKK og TAKK sammen, som heller mot å kalle den *akkusativ* for de modellene). Kanskje vi aldri vil få noe fullgodt svar på spørsmålet om akkusativen, eller kanskje vi allerede har et fullgodt svar på det; nemlig en påminnelse om at alle våre vitenskapelige modeller til syvende og sist bare er modeller og at disse modellene bare *beskriver* virkeligheten (eller den mentale representasjonen av den, som kanskje er det vi *egentlig* studerer når vi studerer språk) uten å *være* virkeligheten. Dermed kan vi si at vi allerede har funnet og implisitt bruker svaret: Vi modellerer modellene våre på en slik måte at de blir mest hensiktsmessige. Om det innebærer å variere litt i antallet innførsler i akkusativparadigmet fra modell til modell, er vel det en variasjon vi kan leve med.

En siste ting som vi ikke har påpekt (men som Nelson påpeker (Nelson 1998 s 172-174)), er at distribusjonen til partitiv på den ene siden og NOM/NAKK/TAKK på den andre til en viss grad følger samme inndeling som absolutiven gjør i ergative språk, nemlig på det interne argumentet for transitive verb og det eneste argumentet for intransitive verb (dersom det ikke er kongruens med det intransitive verbet), i tillegg til at finsk har den samme kasusvekslinga på adverbialer, selvsagt. (Vi har nevnt at Kiparsky og Nelson har forklart akkusativen på pronomener som et kløyvd ergativ-system, men dette er altså et litt annet aspekt som minner litt om et ergativ-system). Denne generaliseringa kunne kanskje vært verdt å starte med; prøve å analysere finsk som et ergativt språk og se hvor langt man kommer, eller ta en formell titt på semantikken som kan gi opphav til det skillet. Trolig vil man avdekke noe spennende ved å ta for seg problemstillinga på en litt uortodoks måte.

5 Konklusjon

Vi har nå tatt for oss en god del empiri i lys av fem forskjellige modeller blant tre vidt forskjellige tilnærminger. Vårt utgangspunkt har vært at alle disse modellene har klart å fange en del innsikter og at vi derfor bør ta alle seriøst. Vi har presentert hvordan modellene tar for seg gitt empiri og som regel har vi utbrodert og gjort eksplisitt de mekanismene og sammenhengene som har ligget til grunn for analysene, ofte nøyere enn artiklene vi har hentet dem fra har gjort. I møtet med empiri som artikkelforfatterne ikke har dekket selv, har vi ofte gjort et forsøk på å gjøre en analyse innafor hver modell. Noen ganger har det innebåret å bare koble gjeldende setning til en eksisterende analyse, men andre ganger har det innebåret å utvide eller modifisere modellene for å gjøre rede for den nye empirien, eller eventuelt gjøre rede for hvorfor en enkel modifikasjon ikke er nok. Enkelte ganger har vi latt være å prøve å finne en løsning, dersom det eksplisitt har framgått at en løsning for en gitt empiri ikke ville være representativ for modellene som en helhet.

Vi har altså med andre ord etterprøvd modellene. Vitenskapelig metode baserer seg på at hypoteser og teorier etterprøves og en veldig stor del av denne oppgaven har vært nettopp dette; vi har i detalj etterprøvd disse fem modellene. Vi har avdekket styrker og svakheter ved alle sammen, og vi har sammenlignet modellene i lys av de mekanismer og forutsetninger som ligger til grunn slik at vi også har abstrahert vekk fra empirien og prøvd å sammenligne innsiktene slik de er uttrykt ved mekanismene i modellene. Til slutt har vi prøvd å føre disse innsiktene tilbake inn i modellen og gjøre langt mer drastiske endringer til modellene der hvor det er hensiktsmessig. Vi har sett at de forskjellige modellene i varierende grad har passet både til modifisering og at de har passet umodifisert til ny empiri. Kiparskys og Asudehs modeller, som har mange interne mekanismer og flere nivåer som man kan sjonglere med, kan lett modifiseres til det formålet vi har og det er nok disse to modellene som også har klart seg best i møtet med ny empiri. Nelsons, Malings og Anttila og Kims modeller, derimot, har ikke så mange interne mekanismer og forskjellige nivåer og lar seg litt vanskeligere modifisere, og disse tre modellene har også hatt mest trøbbel med ny empiri. Det er allikevel verdt å påpeke at vi i forrige delkapittel fant ut at mange av problemene ikke egentlig er problemer, hvis vi håndterer dem som tilfeller av semantisk (eller i hvert fall ikke-strukturell) kasus. Sånn sett vil Kiparskys og Asudehs modeller ha innebygde mekanismer som ikke nødvendigvis reflekterer den minste graden av kompleksitet som er tilstrekkelig for å beskrive systemet. Nelsons, Malings og Anttila og Kims modeller, derimot, kan sies å omhandle kun den vekslings som er virkelig strukturell, men til gjengjeld ikke reflektere den fulle og hele distribusjonen av kasus på de gitte

argumentene. Uansett hvordan man vrir og vender på det, har alle de forskjellige modellene hjulpet til å belyse de sentrale problemene for disse fire kasusene i finsk og gi oss et apparat til å se innsiktene og generaliseringene i empirien.

Hvilke innsikter og generaliseringer er det vi har funnet? En hel del av dem må uttrykkes teoriinternt. Vi har avdekket koblinger og følger som gir problemer eller fordeler ved visse modeller og/eller under visse forutsetninger. Jeg vil allikevel ikke gjenta hver og en lille ting vi har avdekket, men hvis jeg skulle prøve å oppsummere den største sammenhengen vi har funnet, på en helt teoriuavhengig måte, tror jeg at jeg ville gjort det med denne tabellen og alle dens implisitte utfordringer som klassifisering av argumenter, semantikk/strukturellhet for kasus, forskjellige nivåer for forskjellige formål osv. (lest fra venstre til høyre):

Argumentet som et verb kongruerer med	Nominativ (genitiv ved infinitthet)			
Argumenter verbet ikke kongruerer med og enkelte adverbialer	Ubundet/ uavgrensende	Partitiv		
	Bundet/ avgrensende	Pronomen	Akkusativ	
		Nomen	Høyeste realiserte	Nominativ
			Ikke høyeste realiserte	genitiv entall, nominativ flertall (NAKK/TAKK)

Nøyaktig hvordan dette forholdet skal komme til uttrykk i en modell, om det er en direkte refleks av semantikken, eller i hvor stor grad vi trenger en strukturell forklaring på det, har vi sett at det finnes forskjellige forslag på, hver med sine styrker og svakheter. Det å prøve å finne en modell fullstendig uten svakheter, er nok en utfordring for videre forskning.

Tillegg

Tillegg A: Forkortelser

AINF	A-infinitiv (A-infinitiivi) (<i>lukea, mennä</i>)
ADE	Adessiv (adessiivi) (<i>sinulla, talolla</i>)
AKK	Akkusativ (akkusatiivi) (<i>sinut</i>)
ALL	Allativ (allatiivi) (<i>sinulle, talolle</i>)
ELA	Elativ (elatiivi) (<i>sinusta, talosta</i>)
ESS	Essiv (essiivi) (<i>sinuna, talona</i>)
GEN	Genitiv (genetiivi) (<i>sinun, talon</i>)
ILL	Illativ (illatiivi) (<i>sinuun, taloon</i>)
IMP	Imperativ (imperatiivi)
INE	Inessiv (inessiivi) (<i>sinussa, talossa</i>)
IPF	Imperfektum/preteritum (imperfekti/preteriti) (<i>luin, kävin</i>)
MAINF	MA-infinitiv (MA-infinitiivi) (<i>lukemassa, sanomatta</i>)
NAKK	n-akkusativ, se s 39
NEG	Negativform på hovedverbet (En <i>tiedä</i> , en <i>halua</i>)
NOM	Nominativ (nominatiivi) (<i>sinä-Ø, talo-Ø</i>)
NUTPART	NUT-partisipp (NUT-partisiippi) (<i>ostanut, tullut</i>)
PAKK	Akkusativ for pronomen, se s 39
PART	Partitiv (partitiivi) (<i>sinua, taloa</i>)
PASS	En-personlig passiv, nåtid eller fortid (<i>sanotaan, luettiin</i>)
PRE	Presens (preesens)
POSS	Possessivsuffix (possessiivisuffiksi) (<i>autoni, kirjasi</i>)
TAKK	t-akkusativ, se s 39
TRA	Translativ (translatiivi) (<i>sinuksi, taloksi</i>)
ØAKK	Ø-akkusativ, se s 39

Tillegg B: Oversettelser

I denne masteroppgaven er det gjort et bevisst forsøk på å bruke norske ord for en del termer, så hvis det skulle være forvirring over hvilket engelsk uttrykk som tilsvarer det norske jeg har brukt, følger en liten liste over oversettelser. Det er verdt å merke seg at en del av disse

oversettelsene kommer fra diverse forelesere på UiO som tappert har prøvd å holde forelesninger på norsk basert på et engelsk pensum.

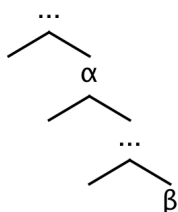
bare NP	bar NP
case bound	kasusbundet
case features	kasustrekk
delimit	avgrense
descendant (i syntaktisk tre)	etterkommer
dependent	dependent
embedded	innføyd
extended projection	utvidet projeksjon
to govern (i syntaktisk tre)	å styre
to interact / å interagere	vekselvirke
Projection Principle	projeksjonsprinsippet
small clause	småsetning
Specificity Principle	spesifikkhetsprinsippet

Tillegg C: Bittner, Hale og Nelsons definisjoner

Bittner, Hale (Bittner og Hale 1996) og Nelson (Nelson 1998) opererer med en hel rekke forskjellige forhold i det syntaktiske treet og her har jeg gjengitt disse definisjonene. Det er verdt å merke seg at dette ikke er direkte oversettelser, men heller gjengivelser av definisjonene og at det er jeg som har lagd de syntaktiske trærne (så hvis de ikke representerer definisjonene så er det en feil fra min side). Der hvor det refereres til sidetall står det «s xx» hvor xx er sidetall, men hvis det bare står et tall, refererer det til nummereringa i Bittner og Hales artikkel. I trærne betyr tre punktum (...) at det kan være en vilkårlig mengde noder mellom elementene som definerer relasjonene.

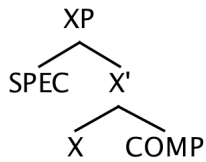
Dominert

α dominerer β dersom α er en av forfedrene til β (altså står over β i en direkte linje i det syntaktiske treet). Slik:

Maksimal projeksjon

Den maksimale projeksjonen er fra et hode og til frasen den er hode for. XP vil altså være den maksimale projeksjonen til X. Slik:

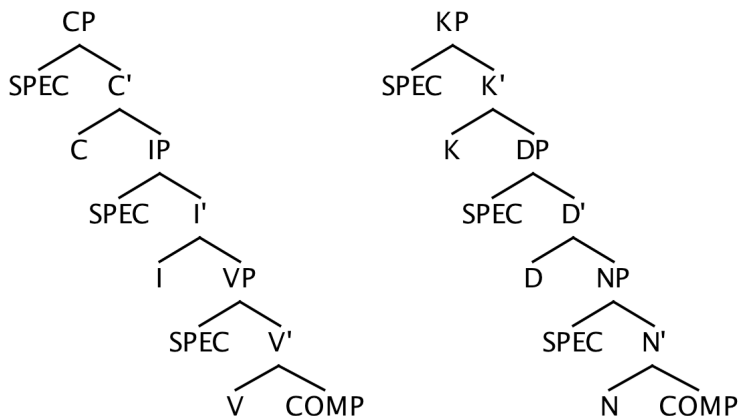

Utvidet projeksjon

X-s utvidete projeksjon er strekker seg lenger opp enn XP.

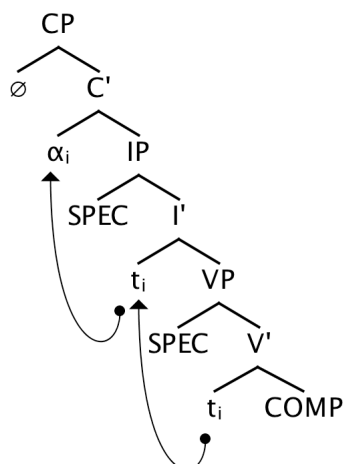
Maksimal utvidet projeksjon (s 4)

Den maksimale utvidete projeksjonen av en NP er KP og den maksimale utvidete projeksjonen av en VP er CP. Altså:

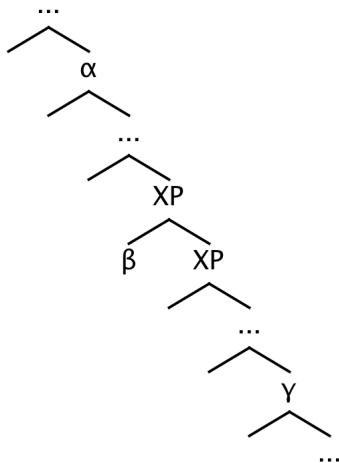
Kjede

En kjede oppstår når et element flytter seg oppover i treet og kjeden består da av dette elementet og de ko-indekserte sporene (altså α_i og de to t_i for dette eksempelet)

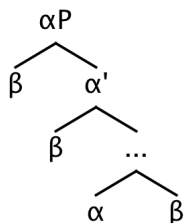
Inkludert og ekskludert (s 9)

En XP inkluderer γ dersom alle dets segmenter dominerer γ . Den ekskluderer α dersom ingen av dets segmenter dominerer α . Hvis noen segmenter dominerer β , mens andre ikke gjør det, vil XP-en hverken inkludere eller ekskludere β . I trærne under, består XP-en av de to nodene som er markert XP:

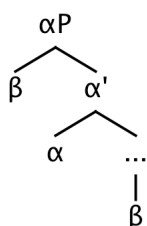
m-kommando (19a)

α m-kommanderer β hvis α ikke inkluderer β og hver maksimale projeksjon som inkluderer α også inkluderer β .

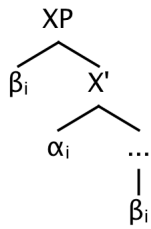
c-kommando (19b)

α c-kommanderer β hvis α ekskluderer β , hver projeksjon som inkluderer α også inkluderer β og høyst ett projeksjonselement dominerer α , men ikke β . (Denne definisjonen skiller seg fra andre definisjoner av c-kommando, hvor det ikke tillates et eneste projeksjonselement som dominerer α , men ikke β .)

Bundet

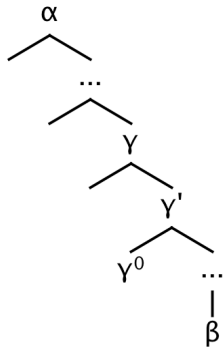
α binder β dersom α c-kommanderer og er ko-indeksert med β .

Barriere (19c)

En barriere mellom α og β er en XP, γ , med et hode γ^0 slik at:

- γ ekskluderer α , inkluderer β og ikke er en utvidet projeksjon av β
- γ^0 c-kommanderer β og hverken α eller noen av α s adjunkter binder γ^0

Styring (18)

α styrer β hviss α m-kommanderer β og det ikke er noen barriere mellom α og β .

Med andre ord er det nødvendig at α og β er innafor samme maksimale projeksjon, α ikke inkluderer β og at det ikke er noe hode (γ^0) som ikke er både ko-indeksert og c-kommandert av α eller α -s adjunkter.

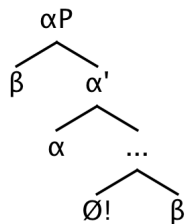
Småsetning (Small clause) (21)

En småsetning avgrenses nedenfra at dets leksikalske hode og ovenfra av ethvert styrende funksjonelt hode.

Lokal c-kommando (23)

Hvis α er et hode som avgrenser en småsetning og β er et argument, vil α lokalt c-kommandere β hvis α c-kommanderer β og ikke noe annet argument eller hode som avgrenser en småsetning både c-kommanderer β og er c-kommandert av α .

Med andre ord skal det ikke være noen hoder som avgrenser småsetninger eller argumenter nedafor α i treet, dersom den β -en som α lokalt skal c-kommandere befinner seg nedafor α i treet og ikke i SPEC-posisjonen. (At elementet skal være tomt, har jeg markert med et utropstegn bak \emptyset . Merk at eventuelle andre elementer som ikke er hoder som avgrenser småsetninger eller argumenter er tillatt i de posisjonene).

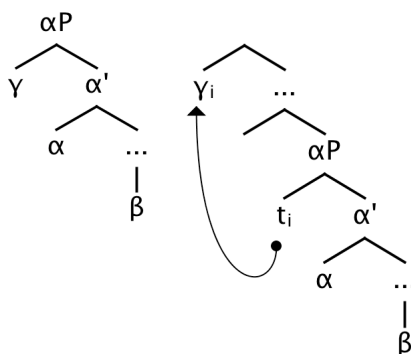
A-projisering (s 13)

En A-projeksjon er relasjonen mellom et leksikalsk hode og et hvilket som helst av dets argumenter (som komplement, spesifikator eller «distinguished adjunct»).

Ko-argument (25)

β og γ er ko-argumenter hvis begge er argumenter, et hode (α) som styrer eller A-projiserer γ også styrer eller A-projiserer β og γ ekskluderer β og er ikke i en kjede med β .

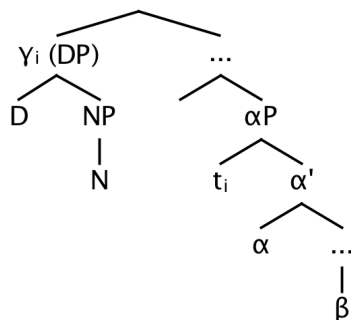
Med andre ord er β og γ ko-argumenter dersom begge enten er α -s argumenter eller en eller begge c-kommanderes av α og de ikke er ko- indekserte eller den ene er inkludert i den andre. β og γ skal altså være to forskjellige argumenter. Det finnes mange mulige konfigurasjoner for dette og her er to av dem (men merk at γ ikke behøver å starte i SPEC, α P, der hvor sporet er, for at konfigurasjonen skal gjelde, så lenge sporet har kommet dit på en eller annen måte):

Kasuskonkurrent (24) (merk at Nelson bruker denne definisjonen og ikke (52))

γ er en kasuskonkurrent til β hvis γ er en K-løs nominal (Nelsons Type 1 -argument) som er i en kjede med et ko-argument til β .

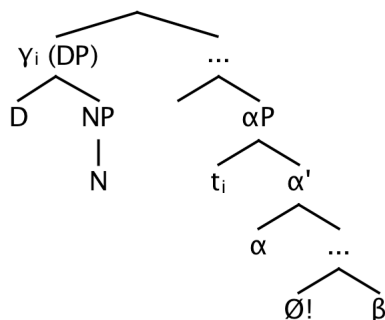
γ skal altså være en DP eller NP som enten er et av argumentene til hodet (α) som β er et argument til, eller så skal γ være i en kjede hvor minst ett av sporene c-kommanderes av α . (Legg merke til at γ er ko-indeksert med sporet, selv om det ikke er noen strek for å markere det).

Kasusbinding (22)

Hvis α er et hode som avgrenser en småsetning og β er et argument, vil α kasusbinde β hviss α lokalt c-kommanderer β og α styrer en kasuskonkurrent til β .

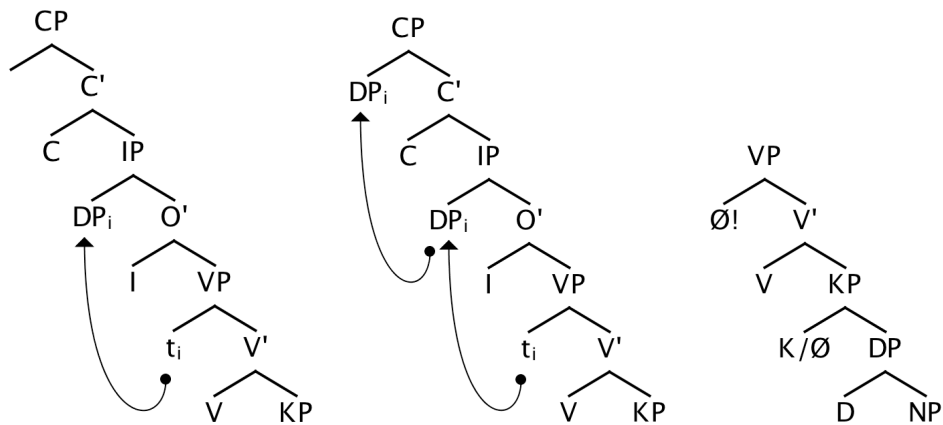
Dette tilsvarer situasjonen i illustrasjonen for en kasuskonkurrent, men i tillegg er det eksplisitt at α skal være et leksikalsk hode som avgrenser en småsetning og at ikke noe annet leksikalsk hode som avgrenser en småsetning, eller et argument, skal c-kommandere β .

K-filteret (12)

En argument-kjede med en K-løs NP/DP som hode inneholder en posisjon som er c-kommandert og styrt av en K eller C og inneholder ikke noen kasusbundet posisjon.

I praksis vil det si at en bar NP eller DP må flytte opp i SPEC,CP eller en posisjon dominert av C' og at eventuelle andre argumenter som genereres i samme VP som den bare NP/DP-en, må ha en KP (for hvis ikke, blir de til en kasuskonkurrent). Det betyr også at NP-en eller DP-en i en KP oppfyller kriteriet til K-filteret uten å flytte ut av KP-en, dersom denne KP-en er det eneste argumentet (fordi det da ikke vil være noen kasuskonkurrenter ute og gå, som igjen gjør at posisjonen ikke er kasusbundet).

Tekniske hjelpemidler og referanser

Tekniske hjelpemidler

Oppgaven er skrevet med Word:mac 2008

<http://www.microsoft.com/mac/word>

Endnote X5 for Mac er brukt som referanseprogram

<http://endnote.com/>

Syntaktiske trær er tegnet med TreeForm.

<http://sourceforge.net/projects/treeform/>

Referanser

- Anttila, Arto, og Jong-Bok Kim. "On Structural Case in Finnish and Korean." *Lingua*.121 (2011): 27.
- Asudeh, Ash. "A Licensing Theory for Finnish." *Generative Approaches to Finnic and Saami Linguistics*. 2003. 165-199.
- Bittner, Maria, og Ken Hale. "The Structural Determination of Case and Agreement." *Linguistic Inquiry* 27.1 (1996).
- Blake, Barry J. *Case*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- Booij, Geert. *The Grammar of Words: An Introduction to Linguistic Morphology*. OUP Oxford, 2012.
- Brattico, Pauli. *Long-Distance Case Assignment in Finnish and the Theory of Phases: Biolinguistica Fennica Working Papers* 1: 79–104, 2009.
- Burzio, Luigi. *Italian Syntax: A Government-Binding Approach*. Vol. 1: D Reidel Publishing Company, 1986.
- Butt, Miriam. *Theories of Case*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
- Chomsky, Noam. *Knowledge of Language: Its Nature, Origin, and Use*. Praeger Publishers, 1986.
- Hakulinen, Auli, og Maria Vilkkuna. *Iso Suomen Kielioppi*. Vol. 950. Helsinki: Seura, 2004.
- Jackendoff, Ray. *Foundations of Language: Brain, Meaning, Grammar, Evolution*. Oxford University Press, USA, 2002.
- Jahnnsson, Adolf Waldemar. *Finska Språkets Satslära*. Finska litteratursällskapet, 1871.
- Kiparsky, Paul. "Partitive Case and Aspect." *The Projection of Arguments*. Ed. Butt, Miriam og Geuder, Wilhelm: CSLI, 1998.
- Kiparsky, Paul. "The Rise of Positional Licensing." (1997): 40 pp. 15.10.2012 <<http://www.stanford.edu/~kiparsky/Papers/kemenade.new.pdf>>.
- Kiparsky, Paul. "Structural Case in Finnish." *Lingua* 111.4-7 (2001): 315-376.
- Maling, Joan. "Of Nominative and Accusative: The Hierarchical Assignment of Grammatical Case in Finnish." *Case and Other Functional Categories in Finnish Syntax*. Ed. Holmberg, Anders og Nikanne, Urpo. Berlin: Mouton de Gruyter, 1993.
- Nelson, Diane. "Case Competition in Finnish." *Nordic Journal of Linguistics* 21.Special Issue 02 (1998): 145-178.
- Yip, Moira, Maling, Joan og Jackendoff, Ray. "Case in Tiers." *Language* 63.2 (1987): 33.

